

Hrvatski jezik – Opis predmeta

Hrvatski jezik je materinski jezik Hrvata te jedan od tri službena jezika u Bosni i Hercegovini. Osposobljenost učenika za komunikaciju na hrvatskom standardnom jeziku ključna je za učenje svih nastavnih predmeta. Povezujući organski idiom i hrvatski standardni jezik, učenici stječu komunikacijsko-jezične vještine te osnove čitalačke, medijske, informacijske i međukulturne pismenosti. Svrha učenja i podučavanja predmeta Hrvatski jezik jeste osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom odnosno usvajanje znanja o jeziku kao sustavu. Čitanje i upoznavanje književnosti učeniku omogućuje stjecanje književnog znanja, književne kulture, slobodno izražavanje misli, osjećaja i stavova, a čitanjem hrvatske književnosti spoznaje vlastiti jezično-kulturni i nacionalni identitet.

Izučavanjem predmeta učenik razvija stav o nužnosti upotrebe hrvatskog standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije, pri čemu se naglašava i potreba očuvanja hrvatskih dijalekata i govora. Omogućuje mu se razumijevanje i prevladavanje kulturnih i jezičnih stereotipa, potiče ga se na poštivanje i uvažavanje jezika drugih naroda u BiH. Književnost za učenika nije samo izvor znanja, već i izvor iskustava te spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, spoznaje o vrijednostima čovječanstva. Osobito je važno poticati učenika na literarno i estetsko čitanje književnih tekstova kako bi se razvili u cjeloživotne čitatelje i ljubitelje umjetnosti riječi.

Podučavanjem predmeta Hrvatski jezik na svim razinama obrazovanja ostvaruju se ciljevi određeni Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i Zakonom o odgoju i obrazovanju u srednjoj školi te se učenici osposobljavaju za cjeloživotno učenje u suvremenom svijetu.

Učenje i podučavanje Hrvatskog jezika potiče i osigurava kod učenika sposobnost komunikacije na materinskom jeziku i međukulturne komunikacije, sposobnost kulture izražavanja, kreativnost i potrebu za istraživanjem, osjećaj za estetske vrijednosti, preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje, sposobnost kritičkog i logičkog razmišljanja te sigurno korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije, što doprinosi njegovom cjelovitom razvoju, uspješnom školovanju, cjeloživotnom učenju te kritičkom odnosu prema nizu pojava u društvu i poslovnom svijetu.

Učenik ovladava temeljnim jezičnim vještinama slušanja, govorenja, čitanja i pisanja koje se ostvaruju njihovim međudjelovanjem te primanjem, razumijevanjem, vrednovanjem i stvaranjem različitih govornih i pisanih tekstova svjesnom primjenom komunikacijskih strategija. Učenik se osposobljava za učinkovito usmeno i pismeno izražavanje poštujući norme hrvatskog standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije.

Podučavanje predmeta Hrvatski jezik doprinosi osobnom razvoju učenika i razvoju njegovih socijalnih vještina, poželjnih oblika ponašanja učenika kao pojedinca i aktivnog člana društva. Slušanjem odnosno čitanjem različitih vrsta tekstova iz različitih izvora učenik razvija znanja, vještine i stavove koji mu omogućuju da pretvori ideje u aktivnosti. Odgovornim i stvaralačkim korištenjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija u nastavi Hrvatskog jezika učenika se potiče na cjeloživotno učenje u suvremenom svijetu.

Hrvatski jezik pripada jezično-komunikacijskom području zajedno sa stranim jezicima s kojima je usko povezan, s obzirom na to da je poznavanje materinskog jezika važan preduvjet za učenje stranih jezika. Predmet je povezan i s predmetima društveno-humanističkog područja, a osobito s nastavom povijesti s obzirom na to da povijesna zbivanja izravno utječu na razvoj jezika. Izučavanje kulturno-povijesnih razdoblja

poveznica je s predmetima iz umjetničkog područja.

Primjenom suvremenih koncepcija učenja i podučavanja učenika se stavlja u središte pozornosti, nastavni proces je prilagođen njegovim interesima, potrebama i sposobnostima te ga se potiče na samoaktivnost i na interakciju s drugima u procesu učenja. Nastava Hrvatskog jezika osposobljava učenika za cjeloživotno učenje te postupno preuzimanje brige i odgovornosti za vlastiti razvoj i život u suvremenom društvu.

Hrvatski jezik se podučava kao obvezan predmet na svim odgojno-obrazovnim razinama, odnosno u svim razredima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

Hrvatski jezik – Ciljevi učenja i podučavanja predmeta

Osposobiti učenika za primjenu temeljnih jezično-komunikacijskih vještina čitanja, pisanja, slušanja i govorenja te njihovog međudjelovanja, primjenu znanja o hrvatskom standardnom jeziku i znanja o hrvatskom jeziku kao sustavu.

Osposobiti učenika za stvaranje govorenih i pisanih tekstova različitih oblika, sadržaja, funkcionalnih stilova, strukture i namjene u osobne i javne svrhe te bogaćenje rječnika.

Razvijati kod učenika sposobnosti izražavanja i prenošenja misli, informacija, osjećaja i stavova na materinskom jeziku u različitim komunikacijskim situacijama, putem različitih medija i u različite svrhe.

Poticati učenika na razvijanje čitalačke pismenosti, čitalačke kulture i čitalačkih navika čitanjem i interpretiranjem književnih tekstova (različitih sadržaja i struktura) na temelju stečenog znanja o književnosti i osobnog čitateljskog iskustva; razvijanje kritičkog mišljenja, izgradnju vlastitog svjetonazora i njegovanje moralnih vrijednosti na temelju refleksije o sebi i drugima te poticati razvoj literarnog/čitalačkog ukusa.

Postići kod učenika informacijsku, medijsku i međukulturnu pismenost prikupljanjem informacija iz različitih izvora; poticati ga na kritičko promišljanje o pročitanoj, na odgovorno korištenje informacijama te preuzimanje odgovornosti za vlastiti govoreni i pisani izričaj.

Razvijati kod učenika vlastiti jezično-kulturni identitet, jačati nacionalni identitet i pripadnost svom narodu upoznavanjem i njegovanjem kulturno-povijesne baštine Hrvata; poticati ga na poštivanje jezično-kulturnog identiteta i vrijednosti drugih naroda u BiH.

Hrvatski jezik – Područna struktura predmetnog kurikula

Jezik i komunikacija

A

U okviru predmetnog područja Jezik i komunikacija poseban se naglasak stavlja na ovladavanje temeljnim jezičnim vještinama slušanja, govorenja, čitanja i pisanja odnosno na osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom. Usvajanjem znanja o jeziku kao sustavu, koji kroz integraciju svojih sastavnih dijelova dovodi do razvoja kulture izražavanja, u prvom redu djeluje se na sposobnost komunikacije na materinskom jeziku i međukulturne komunikacije.

Predmetno područje Jezik i komunikacija podrazumijeva ovladavanje i primjenu gramatičkih, pravopisnih, pravogovornih, leksičkih i stilističkih pravila u cilju čitanja, pisanja, analiziranja i interpretacije različitih tekstova kao i razumijevanje konteksta, odnosno značenjskih nijansi.

Ovo predmetno područje također utječe na razvijanje učenikovih stavova o nužnosti upotrebe hrvatskog standardnog jezika, ali i potrebe očuvanja hrvatskih dijalekata i govora koji su od posebne važnosti za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Zastupljenost predmetnog područja Jezik i komunikacija zauzima od 50 do 60 % ovisno o godini učenja i podučavanja.

Predmetno područje Književnost i stvaralaštvo doprinosi osobnom razvoju učenika, razvijanju poželjnih oblika ponašanja i kao pojedinca i kao aktivnog člana društva.

Podučavanjem kroz ovo predmetno područje se nastoji djelovati na učenika kako bi mu se omogućilo ne samo stjecanje književne kulture i znanja, već kako bi ga se potaklo na slobodno izražavanje misli i osjećaja, izricanje stavova, preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje te razvijanje sposobnosti kritičkog razmišljanja i prosuđivanja. Analizirajući uzročno-posljedične veze kroz nastavu književnosti učenika se potiče na povezivanje sadržaja književnih tekstova i djela sa svakodnevnim i učeniku bliskim situacijama. Stoga je potrebno poticati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući, koliko to nastavni sadržaj dopušta, njegov čitateljski ukus. Čitanjem tekstova iz različitih izvora, učenik razvija vještine, znanja i stavove koji mu omogućavaju pretvaranje ideja u aktivnosti.

Kroz dio koji se odnosi na stvaralaštvo, učenika je potrebno motivirati na stvaralačko, kreativno izražavanje u različitim formama pri tom cijeneći njegovu samostalnost, kreativnost, njegove mogućnosti te, u ovom slučaju, poštujući njegovu pjesničku slobodu.

Zastupljenost predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo zauzima od 30 do 40 % ovisno o godini učenja i podučavanja.

Kultura i mediji je predmetno područje koje obuhvaća najmanji dio nastave Hrvatskog jezika, ali sadržaj ovog dijela je itekako važan. Naime, ono podrazumijeva analizu i primjenu informacija iz različitih izvora poštujući tuđe vlasništvo, odnosno autorska prava. U današnjem svijetu je potreba biti informacijski, medijski i digitalno pismena osoba te sigurno, kreativno i kritički primjenjivati informacije kako bi se podigla svijest učenika i potakla ga na cjeloživotno učenje.

Kroz ovo se predmetno područje također nastoji utjecati na izgrađivanje vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta, ali i upoznavanje drugih kultura i vrijednosti te uvidjeti kako kultura ima veliku ulogu u oblikovanju identiteta učenika i razvijanje njegovih stavova.

Zastupljenost predmetnog područja Kultura i mediji u učenju i podučavanju zauzima 10 %.

Odgojno-obrazovni nivo i razred

- Osnovno
- I

Godine učenja i podučavanja predmeta: 1

A Hrvatski jezik i komunikacija

- [A.I.1](#)
- [A.I.2](#)
- [A.I.3](#)
- [A.I.4](#)
- [A.I.5](#)
- [A.I.6](#)
- [A.I.7](#)

B Književnost i stvaralaštvo

- [B.I.1](#)
- [B.I.2](#)
- [B.I.3](#)
- [B.I.4](#)

C Kultura i mediji

- [C.I.1](#)
- [C.I.2](#)
- [C.I.3](#)

A Hrvatski jezik i komunikacija	A.I.1 Učenik komunicira s različitim sugovornicima izražavajući svoje potrebe, misli i osjećaje.	A.I.2 Učenik jasno i točno izgovara riječi i rečenice nakon slušanja kratkog jednostavnog teksta.	A.I.3 Učenik čita riječi, rečenice i tekstove primjerene uzrastu napisane tiskanim slovima latiničnog pisma.
---	--	---	--

[JZK-5.2.3](#)

[JZK-3.3.1](#) [JZK-3.2.1](#) [JZK-3.1.1](#)

- spontano komunicira u cilju sporazumijevanja s različitim sugovornicima
- imenuje bića, stvari/predmete iz neposrednog okružja
- opisuje osobe, situacije i događaje iz svog okružja
- izražava vlastite potrebe, misli i osjećaje jasnim izrazima i rečenicama
- odgovara na pitanja kratkim odgovorima ili potpunim rečenicama prema uputama
- razgovara i prati razgovor u paru/skupini uvažavajući sugovornika (naizmjenično pričanje)
- koristi riječi: molim, izvoli, hvala, oprosti.
- sluša kraće tekstove primjerene uzrastu
- postavlja pitanja o slušanome tekstu
- odgovara na postavljena pitanja o slušanome tekstu
- postupa prema jednostavnoj govornoj uputi pokazujući njezino razumijevanje
- točno izgovara glasove, riječi i rečenice na temelju slušanoga teksta.
- razlikuje slova od drugih znakova
- globalno čita (spaja sliku riječi, izgovara njezina značenja)
- čita rečenicu složenu od sličica i riječi koje se javljaju u istom ili sličnom obliku
- povezuje slovo i glas
- povezuje glasove i slova u slogove, slogove u cjelovitu riječ, a riječi u rečenicu
- čita riječi, rečenice i kratke tekstove primjereno početnom opismenjavanju
- postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u svezi s pročitanim tekstom.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pričanje*
- *razgovor*
- *opis*
- *pitanja i odgovori - cjelovite rečenice*
- *pozdravljanje.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kratki tekstovi (prozni, poetski) primjereni jezičnom razvoju i uzrastu, zvučni zapisi književnih tekstova*
- *reklame, radijske emisije, govorni tekst*
- *slušanje, pitanja i odgovori*
- *izgovor - glas, riječ, rečenica.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *globalno čitanje - riječ, slika*
- *globalno čitanje - smisao pročitanih skupova riječi i rečenica*
- *slovo, glas, slog, riječ, rečenica, čitanje.*

Organizirati različite jezične aktivnosti kroz igru kojima se učenik potiče na komunikaciju.

U pripremnom razdoblju posebnu pažnju obratiti na uočavanje govornih sposobnosti i razvijenost govora radi utvrđivanja predznanja svakog učenika s ciljem individualiziranog pristupa.

Poticati učenike na izražavanje misli i osjećaja, iskazivanje potreba.

Provoditi vježbe promatranja, slušanja i govorenja (imenovanja bića, pojava, predmeta u okruženju te njihov opis u skladu s jezičnim mogućnostima učenika).

Poticati učenike na primjenu komunikacijskog bontona.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

Odabrati jednostavne tekstove s obzirom na rječnik, sadržaj i ustroj teksta koji će se usložnjavati u skladu s napretkom učenika.

U pripremnom razdoblju, nastava se temelji na slušanju i govorenju, djelatnostima koje su temelj za učenje čitanja i pisanja.

Potrebno je kod učenika razvijati različite oblike slušanja - slušanje u cilju primanja i razumijevanja poruke, razvoj kulture slušanja sugovornika, razvoj slušanja radi usvajanja rječnika.

Poticati učenike na postavljanje pitanja i odgovaranje na postavljena pitanja nakon slušanja te poticati na govor o slušanom sadržaju.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Moja okolina, Matematika i Glazbena kultura.

Provoditi vježbe za razvoj vještina čitanja u pripremnom razdoblju za početno čitanje i pisanje.

Utvrđiti predznanje učenika u cilju individualiziranog pristupa u podučavanju početnog čitanja i pisanja.

U početnom čitanju i pisanju globalno čitanje je primarna metoda koja se postupno zamjenjuje analitičko-sintetičkom metodom za razvijanje vještine čitanja.

Razvijati vještinu abecednoga načela (pamćenje oblika slova, povezanost glasa i pripadajućeg slova) te naglašavati smisao napisane riječi.

Podučiti učenike tehnikama čitanja (dekodiranje velikih i malih tiskanih slova, cjelovito čitanje riječi uz pravilan izgovor glasova, čitanje rečenica i razumijevanje pročitanog).

Usmjeravati pozornost učenika na otkrivanje smisla pročitanog rečenice i kratkog teksta.

U procesu početnog opismenivanja usmjeriti pozornost na tečno čitanje, ne na brzinu čitanja.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Moja okolina, Matematika i Glazbena kultura.

A.1.4

Učenik piše slova, riječi i kratke rečenice velikim tiskanim slovima latiničnog pisma (školsko formalno pismo).

A.1.5

Učenik koristi riječi, sintagme i rečenice točno i razumljivo u svakodnevnoj komunikacijskoj situaciji.

A.1.6

Učenik razlikuje mjesni govor i hrvatski standardni jezik.

JZK-4.3.2

- povezuje izgovoreni glas s napisanim slovom
- piše velika tiskana slova abecede
- prepisuje/piše riječi i kratke rečenice
- piše rečenični znak na kraju rečenice
- pravi razmak između riječi u prepisivanju/pisanju.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *glas, slovo,*
- *slovarica, slika - riječ*
- *velika tiskana slova*
- *riječ, rečenica*
- *rečenični znak (točka, upitnik, uskličnik)*
- *pisanje*
- *kratki tekst.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preduvjet za podučavanje i učenje pisanja je prepoznavanje glasova i njihovo povezivanje u riječ kao i primjena abecednog načela (zamjena glasa slovom).

Učitelj najprije provodi graфомotoričke vježbe bez pisanja teksta u pripremnom razdoblju (organizirati aktivnosti i igre kojima učenici razvijaju finu motoriku).

Preporučuje se izrada metodičkih artefakata (oblikovanje slova različitim materijalima).

JZK-2.3.1 JZK-1.3.3

- otkriva značenje novih riječi kroz igru
- upotrebljava riječi poznatoga značenja u stvaranju sintagmi i rečenica
- koristi kontekst rečenice za prepoznavanje riječi ili izraza
- traži objašnjenje za značenje nepoznatih, manje poznatih ili višeznačnih riječi i izraza
- koristi riječi i izraze usvojene kroz razgovor, slušanje ili čitanje teksta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekstovi (prozni, poetski)*
- *slikovnica*
- *kratki igrokaz*
- *priča u nizu slika*
- *kratki informativni tekst,*
- *riječi (značenje, preneseno značenje), sintagme, rečenice*
- *slušanje, čitanje, razgovor.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Razvijati aktivan rječnik učenika i obogaćivati ga u skladu s jezičnim razvojem i uzrastom.

Poticati učenike na aktivno sudjelovanje nakon slušanja ili čitanja teksta (postavljanje pitanja, traženje pojašnjenja).

Vodenim razgovorom poticati učenika na oblikovanje smisla/ značenja riječi.

U izboru tekstova poštivati princip primjerenosti.

Ovaj ishod se odnosi najprije na usvajanje rječnika nakon slušanja

JZK-2.3.1 JZK-1.3.3

- upotrebljava riječi primjereno komunikacijskoj situaciji
- zamjenjuje riječi mjesnoga govora s riječima hrvatskog standardnog jezika i obrnuto.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *riječi*
- *mjesni/zavičajni govor*
- *hrvatski standardni jezik*
- *čitanje, slušanje*
- *pitanja i odgovori.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Postupno uvoditi učenike u primjenu hrvatskog standardnog jezika; učenici slušaju govor učitelja, čitanje književnih tekstova i postupno uočavaju razlike u izgovoru nekih riječi (poznate, često rabljene riječi iz mjesnoga govora - more/može, htjeo/htio,...).

U pripremnom razdoblju, učenik se izražava mjesnim/zavičajnim govorom u kojem se osjeća sigurno i slobodno (načelo zavičajnosti).

Treba njegovati mjesni/zavičajni

Učenici vježbaju povlačenje crta pisaljkom u slobodnom prostoru, a zatim u crtvlju (u pripremnom razdoblju povlačenje crta prema uzorku; u razdoblju početnog pisanja do uzorka slova).

Učitelj upućuje učenike na pravilno držanje tijela, položaj ruke i smještaj pisaljke među prstima radi čvrstoće i sigurnosti u pisanju, slobodnog kretanja ruke po papiru i vidljivosti napisanoga.

Posebnu pozornost obratiti na učenike kojima ne odgovara propisani način držanja pisaljke zbog anatomskih posebnosti.

Učenici pišu riječi i rečenice velikim tiskanim slovima (školsko formalno pismo).

Mala slova služe za čitanje te se ne preporučuje pisanje i prepisivanje rečenica ili tekstova (malim slovima može se zapisati rečenica ili dvije koje se sastoje od dvije ili tri riječi).

U vježbama pisanja i prepisivanja posebno obratiti pažnju na broj riječi u rečenici i broj rečenica; u razdoblju početnog čitanja i pisanja najprije se pišu slova, skupine obrađenih slova, riječi, a zatim jednostavne rečenice od dvije ili tri riječi; u završnom razdoblju pisanja učenici mogu pisati/prepisivati do pet rečenica.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura i Likovna kultura (vježbe rukama i prstima potrebne za razvoj od grube do fine motorike, grafomotorike; oblikovanje slova različitim materijalima - plastelin, glinamol, karton).

čitanog teksta i govornu komunikaciju, a tijekom završne faze čitanja i pisanja prenosi se na učenikovo samostalno čitanje te primjenu riječi u sklopu aktivnog rječnika učenika u govoru).

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima ostalih nastavnih predmeta.

govor učenika usporedno s razvojem jezično-komunikacijskih sposobnosti u cilju postupnog ovladavanja hrvatskim standardnim jezikom.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

A.1.7

Učenik provodi glasovnu analizu i sintezu riječi.

[JZK-3.3.1 JZK-3.2.1](#)

- prepoznaje glasovnu konstrukciju riječi
- prepoznaje poziciju glasa (inicijalna, medijalna i finalna pozicija)
- pravilno izgovara glasove i riječi primjereno početnom opismenjavanju.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kratki tekstovi: pjesmice, brojalice, brzalice*
- *glas, slovo, slika - riječ.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U pripremnom razdoblju učitelj utvrđuje glasovnu osjetljivost kod učenika na jednostavnim primjerima riječi bliskih učeniku (mama, tata, učenikovo ime).

Glasovne vježbe provoditi postupno, od lakših zahtjeva ka težim (učenik imenuje prvi glas u riječi, zatim uočava zadnji glas pa tek onda središnji glasovi u riječi; igre rime; igre aliteracije).

Vježbe glasovne analize i sinteze provoditi najprije na jednosložnim, a zatim na dvosložnim, trosložnim i višesložnim riječima, ovisno o mogućnostima učenika.

Provoditi glasovne vježbe (glasovnu analizu i sintezu, dodavanje i oduzimanje glasova, umetanje glasova) i vježbe primjene abecednog načela (šifriranje, dešifriranje) do automatizacije.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

B Književnost i stvaralaštvo

B.1.1

Učenik iskazuje doživljaj slušanog/pročitano književnog teksta povezujući ga s osobnim iskustvom.

[JZK-1.1.1 JZK-1.1.3](#)

B.1.2

Učenik iskazuje svojim riječima o čemu tekst govori nakon slušanja/čitanja teksta.

[JZK-1.1.3](#)

B.1.3

Učenik sluša/čita književni tekst prema preporuci ili prema vlastitom interesu.

[JZK-5.2.1 JZK-3.4.1](#)

- izražava misli i osjećaje nakon slušanog/pročitano g teksta
- izražava vlastiti stav o ponašanju i postupcima likova
- uspoređuje događaje i postupke likova iz teksta s primjerima iz svog okružja
- izražava doživljaj situacije, postupka/ponašanja lika pokretom i riječima
- crtežom predstavlja glavni lik/likove, događaje, mjesta radnje.
- sluša/čita književni tekst
- postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u svezi s tekстом
- povezuje dio/dijelove priče i sliku/slike koje ilustriraju segmente priče
- prepričava priču svojim riječima uz poticaj i bez poticaja
- navodi i opisuje događaje i likove iz teksta
- koristi riječi i izraze koji označuju prostorne i vremenske odnose
- razlikuje izmišljene likove i događaje u pričama, bajkama i pjesmama od stvarno mogućih.
- sluša/čita preporučene književne tekstove
- sluša/čita tekstove prema vlastitom izboru
- objašnjava svoj izbor slikovnice/priče pjesme
- predlaže slikovnice, sadržaje za čitanje
- otkriva nove naslove/sadržaje za čitanje.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *priča u nizu slika*
- *bajka*
- *basna*
- *slikovnica*
- *kratki igrokaz.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *priča u nizu slika*
- *bajka, basna*
- *slikovnica*
- *kratki igrokaz*
- *stvarni i nestvarni događaji*
- *likovi*
- *slušanje, čitanje, razgovor.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *slikovnica*
- *priča*
- *pjesma*
- *kratki igrokaz*
- *slušanje, čitanje, razgovor.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potrebno je planirati vrijeme za svakodnevno čitanje tekstova; čitati tekstove naglas svim učenicima; učenici slušaju čitanje tekstova ili samostalno čitaju (ovisno o razdoblju učenja i podučavanja čitanja i pisanja - pripremno, početno ili završno).

Organizirati aktivnosti čitanja u manjim skupinama, u paru ili samostalno, naglas, u sebi, zbornu.

Tekstovi moraju biti primjereni učenikovim spoznajnim mogućnostima.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura, Likovna kultura i Tjelesna i zdravstvena kultura, te s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pri izboru tekstova za slušanje/čitanje obratiti pozornost na recepcijske i spoznajne mogućnosti učenika i razdoblje podučavanja/učenja (pripremno, početno ili završno), raznolika žanrovska i tematska zastupljenost tekstova.

Primjenjivati funkcionalne strategije za poticanje čitalačke motivacije kod učenika i razvijati navike čitanja; učenici trebaju postupno ovladati strategijom čitanja u cilju razumijevanja pročitano teksta (radnja, likovi, odnosi likova i njihovi postupci koji se mogu povezati i usporediti s događajima u stvarnom životu).

Preporučeno je provođenje svakodnevnih vježbi čitanja u skladu s razdobljem početnog opismenjavanja.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C)

Razrade ishoda ostvaruju se tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Tekstovi trebaju biti žanrovski i tematski različiti, pažljivo odabrani s obzirom na uzrast učenika i u skladu s jezičnim razvojem; učitelj preporučuje književne tekstove za čitanje primjerene uzrastu učenika.

Poticati čitateljske navike kod učenika koje su temelj razvoja kritičkog mišljenja.

Učeniku je važno dopustiti mogućnost vlastitog izbora tekstova za čitanje radi razvoja unutarnje motivacije.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima međupredmetnih tema Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

B.1.4

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.

- stvara vlastite uratke (ilustracija stihova, kitica, prikaz događaja i likova samostalnim izborom likovno-tehničkih sredstava)
- recitira, izvodi pjesmicu (izmišljanje melodije, improvizacija)
- odabire vlastiti pristup temi koja ga interesira
- osmišljava, mijenja sadržaj priče originalnim/maštovitim rješenjima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst*
- *stvaralačko izražavanje.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potrebno je omogućiti učenicima različite načine stvaralačkog izražavanja te uočavati i pratiti potencijalnu darovitost kod učenika.

Učitelj treba podržavati i cijeniti samostalnost i mogućnosti svakog učenika.

Omogućiti organizacijski oblik rada koji najbolje odgovara učenicima kako bi izrazili svoju kreativnost.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura i Tjelesna i zdravstvena kultura, te s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

C Kultura i mediji

C.1.1

Učenik sluša/čita kraći tekst u skladu s jezičnim razvojem izdvajajući informacije prema uputama.

C.1.2

Učenik prepoznaje medijske sadržaje primjerene uzrastu i osobnom interesu.

C.1.3

Učenik posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-2.3.3](#) [JZK-1.2.1](#)

- razlikuje naslovnu stranicu udžbenika, slikovnice ili dječjeg časopisa od zadnje stranice
 - koristi riječi i izraze usvojene kroz razgovor nakon slušanja/čitanja teksta
 - izražava osobni stav o primljenoj informaciji iz slušanog/čitanoog teksta
 - izdvaja informacije iz teksta prema zadanim uputama
 - sudjeluje u tumačenju nepoznatih ili manje poznatih riječi
 - koristi nove riječi u točnom značenju i odgovarajućem kontekstu
 - crtežom i riječima izražava o čemu tekst govori.
- sluša i gleda zabavne i poučne medijske sadržaje za djecu (zabavne, obrazovne radijske i televizijske emisije, kazališne predstave)
 - sluša čitanje/čita kraće tekstove iz dječjih časopisa
 - razgovara o slušanim/pročitanim/gledanim medijskim sadržajima za djecu.
- upoznaje se s prostorom knjižnice (školske, gradske)
 - posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu
 - razgovara s vršnjacima i odraslima o kulturnom događaju
 - izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, govorom, pokretom i pjevanjem.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tiskani mediji*
- *udžbenik*
- *slikovnica*
- *dječji časopis.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *elektronički mediji*
- *tiskani mediji,*
- *animirani film*
- *predstava.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *knjižnica*
- *lutkarska predstava*
- *kazališna predstava*
- *susreti s književnicima (u školi, knjižnici).*

Postupno upoznavati učenike s različitim kratkim tekstovima koji su zanimljivi i poticajni, jednostavnog tematskog sadržaja; pri izboru tekstova treba poštivati načelo primjerenosti.

U pripremnom razdoblju i tijekom procesa podučavanja čitanja i pisanja, učitelj čita tekst učenicima, potiče ih na aktivno sudjelovanje nakon čitanja (izražavanje doživljaja, razgovor, otkrivanje značenja nepoznatih riječi, stvaralački oblici izražavanja primjereni uzrastu i jezičnom razvoju).

U završnom ciklusu početnog čitanja i pisanja učenik može samostalno čitati kratke književne i zabavno-poučne tekstove te prema smjernicama pronalaziti podatke u tekstu.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih ostalih nastavnih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

Ovaj ishod upućuje na izvedive aktivnosti s obzirom na dostupnost digitalnih sadržaja učenicima.

Osposobiti učenike za recepciju kazališne predstave, animiranog filma te ostalih zabavnih i obrazovnih medijskih sadržaja namijenjenih djeci u skladu s uzrastom.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima ostalih nastavnih predmeta i međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

Važno je poticati osobni razvoj učenika i njihovo uključivanje u kulturni i društveni život zajednice.

Treba uzeti u obzir specifičnosti, posebnosti učenikovog okruženja - fizičkog i socijalnog (mjesto školovanja, mjesto stanovanja, organizacijske mogućnosti lokalne zajednice, ponuda društveno-kulturnih sadržaja).

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

- Osnovno
- II

Godine učenja i podučavanja predmeta: 2

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.II.1	B.II.1	C.II.1
A.II.2	B.II.2	C.II.2
A.II.3	B.II.3	C.II.3
A.II.4	B.II.4	
A.II.5	B.II.5	
A.II.6		

A Jezik i komunikacija	A.II.1 Učenik razgovara u skladu s temom iz svakodnevnog života izražavajući svoje misli, potrebe i osjećaje.	A.II.2 Učenik jasno izgovara glasove, riječi i rečenice nakon slušanja primjerenog teksta.	A.II.3 Učenik čita kratki tekst primjeren razvoju početnog čitanja i pisanja pokazujući razumijevanje pročitano.
	JZK-5.2.3	JZK-3.3.1 JZK-3.2.1 JZK-3.1.1	JZK-3.4.1
	<ul style="list-style-type: none"> • izražava vlastite misli, potrebe i osjećaje razumljivim riječima i rečenicama • sudjeluje u razgovoru s različitim osobama poštujući pravila lijepog ponašanja • razgovara i prati razgovor uvažavajući sugovornika • opisuje situacije i osobe iz vlastitog okružja • prepoznaje i imenuje bića, stvari i pojave. 	<ul style="list-style-type: none"> • sluša kratki tekst primjeren uzrastu i interesima • postavlja pitanja i odgovara na pitanja u svezi s tekstem • usvaja nove riječi šireći svoj rječnik, koristi pravilno nove riječi iz odslušanog teksta • razlikuje glas, slovo, slog i riječ. 	<ul style="list-style-type: none"> • određuje mjesto glasa u riječima (na početku, u sredini, na kraju) • razlikuje slova od drugih znakova, razlikuje tiskana mala i velika slova i pisana mala i velika slova • razumije smisao pročitanih riječi i rečenica ili kraćeg teksta • postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u svezi s pročitanim tekstom • čita kratke tekstove prilagođene početnom opismenjavanju • razumije ulogu rečeničnih i pravopisnih znakova • usavršava tehniku izražajnog čitanja poštujući rečenične i pravopisne znakove • iskazuje abecedu pravilnim redoslijedom i koristi redoslijed abecede u raznim zadacima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *slušanje i govorenje*
- *razgovor*
- *postavljanje pitanja i davanje odgovora*
- *kratki književni tekst.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U pripremnom razdoblju posebnu pozornost obratiti na učeničke sposobnosti izgovora glasova, riječi i intonaciju rečenica.

Svakodnevno organizirati različite aktivnosti i igre koje potiču učenika na razgovor u skladu s određenom temom.

Uputiti učenika na izražavanje vlastitog stava i na argumentiranje stava u skladu s njegovim razvojem i sposobnostima.

Poticati učenika na slušanje drugih i uvažavanje mišljenja drugih učenika. Uputiti učenika na poštivanje sugovornika i pravila komunikacije.

Poticati učenike da govore o sebi izražavajući vlastite misli, potrebe i osjećaje.

Poticati učenika na korištenje cjelovitih rečenica u postavljanju pitanja i davanju odgovora.

Organizirati aktivnosti i igre u kojima će učenik prepoznati i imenovati bića, stvari i pojave.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *razvijanje kulture slušanja*
- *kratki poetski i prozni književni tekst*
- *zvučni zapisi književnih tekstova*
- *bogaćenje rječnika*
- *glas, slovo, slog, riječ, jezične igre.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U početnom dijelu drugog razreda učenik treba moći zamijeti glas na početku, u sredini i na kraju riječi; rastavljati riječi na glasove. Obratiti pozornost na to i utvrditi predznanje svakog učenika radi individualiziranog pristupa.

Tekst primjeren početnom opismenivanju je kratak, pisan razumljivim jezikom i stilom i vizualno poticajan za učenje čitanja i pisanja. U skladu s napretkom učenika tekst se postupno usložnjava.

Organizirati aktivnosti u kojima učenik otkriva smisao pročitanih teksta ili riječi u tekstu i to prema kontekstu, provjeravanjem u rječnicima ili u razgovoru s učiteljem. Usmjeravati učenika na korištenje novih riječi, kako bi time obogatio svoj rječnik.

Učenike treba kontinuirano poticati i osposobljavati na samostalno postavljanje pitanja u svezi s tekstem te na donošenje logičkih zaključaka u svezi s tekstem.

Jezične igre su sve aktivnosti i igre kojima je glavno izražajno sredstvo jezik, koje služe kao poticaj dječjem razvoju govora, a dijele se na igre slušanja i govorenja i igre čitanja i pisanja.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta:

KLJUČNI SADRŽAJI

- *glasovna analiza i sinteza riječi*
- *velika i mala tiskana slova*
- *velika i mala pisana slova*
- *globalno čitanje*
- *glas, slovo, slog, riječ, rečenica*
- *čitanje, razumijevanje pročitanih*
- *rečenični i pravopisni znakovi*
- *izražajno čitanje*
- *abeceda.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U početnom dijelu drugog razreda učenik određuje mjesto glasa u riječima. Utvrditi predznanje svakog učenika radi individualiziranoga pristupa.

Učenik treba razlikovati velika i mala tiskana slova i velika i mala pisana slova. Provjeriti predznanje svakog učenika. Kako bi učenik razvio vještinu čitanja, preduvjet je poznavanje slova. Vještina čitanja se može razvijati paralelno s učenjem pojedinih slova ili nakon završetka tog procesa. Prije učenja i čitanja pisanih slova potrebno je provjeriti poznavanje tiskanih slova i čitanje tiskanih slova, što je dio sadržaja iz prvog razreda.

Mala tiskana slova služe za čitanje i ne preporučuje se pisanje i prepisivanje riječi i rečenica malim tiskanim slovima.

Prilikom učenja pisanih slova, paralelno s pisanjem, učenik će naučiti i čitati tekst napisan pisanim slovima.

Tekst primjeren početnom opismenivanju je kratak, pisan razumljivim jezikom i stilom i vizualno poticajan za učenje čitanja i pisanja. U skladu s napretkom učenika tekst se postupno usložnjava.

Organizirati aktivnosti u kojima učenik čita i otkriva smisao pročitanih i to prema kontekstu, provjeravanjem u rječnicima ili u razgovoru s učiteljem.

Učitelj se koristi raznim tehnikama za tečno i točno čitanje. Potrebno je voditi računa kod izgovora pojedinih glasova i rečeničnoj

Likovna kultura, Glazbena kultura, Priroda i društvo i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje te Osobni i socijalni razvoj.

intonaciji.

Svaki učenik razvija vještinu čitanja postupno, svojim tempom i u skladu sa svojim mogućnostima.

Omogućiti učeniku da kroz razne aktivnosti i igre shvati da se treba poštovati red riječi u rečenici. Organizirati aktivnosti sastavljanja i čitanja slikovne rečenice zatim zamijeniti mjesta sličicama u rečenici i otkriti nelogičnosti.

Učitelj treba organizirati svakodnevno vrijeme za čitanje u učionici naglas, pojedinačno, u paru ili grupi ili u sebi.

Poticati učenika na razgovor o pročitanoj tekstu.

Kroz obradu ovog ishoda učenici se upoznaju s abecedom. Organizirati aktivnosti u kojima će učenik koristiti abecedu i redosljed abecede kako bi završio zadatak.

Na kraju ostvarenja ovog ishoda učenik čita riječi, rečenice i kraće tekstove poštujući rečenične i pravopisne znakove.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje te Osobni i socijalni razvoj.

A.II.4

Učenik pravilno piše slova, riječi i rečenice koristeći velika i mala pisana slova školskim rukopisnim pismom u skladu s jezičnim razvojem učenika.

[JZK-4.3.2](#)

A.II.5

Učenik koristi riječi i rečenice u skladu s komunikacijskim situacijama.

[JZK-1.3.3](#) [JZK-1.3.1](#)

A.II.6

Učenik razlikuje mjesni govor od hrvatskog standardnog jezika.

- povezuje izgovoreni glas s napisanim slovom
- zaključuje da izgovoreni glas ima dva napisana znaka (grafema) – veliko i malo slovo
- zaključuje da se pojedini glasovi pišu s dva grafema – dž, lj, nj
- uočava, razlikuje i piše pojedine vrste linija i broj poteza potrebnih za grafičko predstavljanje velikih i malih pisanih slova
- pravilno piše pojedinačna velika i mala pisana slova
- pravilno povezuje naučena pisana slova u riječi usavršavajući estetski element rukopisa
- prepisuje i piše riječi i rečenice
- pravi razmak između riječi u pisanju ili prepisivanju
- piše ogledne riječi u kojima su glasovi č,ć,dž,đ i glasovni skupovi ije/je
- razlikuje izjavnu, upitnu i uskličnu rečenicu i pravilno koristi rečenične znakove
- primjenjuje pravopisna pravila pisanja velikog početnog slova (početna riječ rečenice, imena i prezimena ljudi, imena životinja, nazivi mjesta u kojima učenici žive)
- primjenjuje pravila pisanja i izgovora čestica li i ne
- usvaja nove riječi i razumije značenje tih riječi
- traži objašnjenje nepoznatih riječi, manje poznatih riječi i izraza
- prepoznaje nepoznate riječi i izraze kroz kontekst rečenice i koristi rječnik primjeren uzrastu
- stvara rečenice od niza riječi
- dopunjava rečenice, izabire odgovarajuće riječi i upotrebljava ih u oblikovanju rečenica.
- uočava razlike između mjesnoga govora i hrvatskog standardnog jezika u tekstu koji sluša ili čita
- sluša i razumije tekst primjeren dobi na mjesnom govoru
- čita i piše rečenice i tekst na mjesnom govoru
- upotrebljava riječi iz standardnog jezika prilikom objašnjavanja značenja riječi mjesnoga govora.

KLJUČNI SADRŽAJI

- mala i velika pisana slova
- pisanje
- pravopisni i rečenični znakovi
- pravilno pisanje velikog početnog slova na početku rečenice, u imenima i prezimenima ljudi, imenima životinja, nazivima mjesta u kojima učenici žive
- pisanje i izgovor čestice li i ne.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pisana slova su u skladu s najnovijim standardom rukopisnog pisma objavljenom u Hrvatskom pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Prije obrade pisanih slova uraditi inicijalnu provjeru usvojenosti sadržaja iz prvog razreda i stupanj razvijenosti čitanja i pisanja tiskanih slova.

Prije pisanja pisanih riječi izvoditi grafomotoričke vježbe s ključnim pokretima potrebnim za pisanje pisanih slova. Obratiti pažnju na pravilno držanje olovke, odgovarajući pritisak ruke/olovke na papir. Predvježbe za pisanje pisanih slova se mogu izvoditi u zraku, na pijesku ili drugom materijalu zrnate strukture. Vježbati pisanje krugova, valovitih linija i drugih zakrivljenih linija.

Potaknuti učenike na uočavanje smjera pisanja pisanih slova, broj i vrstu crta potrebnih za pisanje pojedinog slova, broj poteza potrebnih za pojedino pisano slovo. Uočiti sličnosti i razlike u odnosu na tiskana slova.

Mogu se organizirati aktivnosti izrade slova od različitih materijala, izrada razredne slovarice, povezivanje slika s određenim pojmovima s početnim slovom pojma.

Učitelj treba pripremiti primjerene motivacijske tekstove obogaćene pojedinim slovom koje se uči.

U početnom učenju pisanih slova učenici najprije pišu slova pojedinačno, a zatim se uči pravilno povezivanje/spajanje slova u riječima.

Učenik sluša i piše riječi u kojima

KLJUČNI SADRŽAJI

- slušanje
- čitanje
- razgovor
- nizovi riječi, stvaranje rečenica, dopunjavanje rečenica
- kratki književni i informativni tekst
- slikovnica
- igrokaz.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenika na aktivno slušanje i razmišljanje nakon poslušnog ili pročitanog teksta. Tekst može biti književni ili informativni.

Poticati učenika na obogaćivanje vlastitog rječnika novim riječima u skladu s jezičnim razvojem i dobi učenika.

Poticati učenika na otkrivanje smisla značenja riječi kroz kontekst razgovora ili kroz razgovor vođen pitanjima.

Organizirati različite aktivnosti i igre: stvaranja nizova riječi, dopunjavanja rečenica i sastavljanja rečenica od zadanih nizova riječi, osmišljavanja novih riječi, riječi istog značenja, riječi suprotnog značenja.

Organizirati aktivnosti čitanja sa zadatkom uočavanja nepoznatih riječi, riječi koje se isto pišu, a imaju različito značenje, stvaranja novih riječi, pronalaska značenja riječi u rječnicima.

Na početku drugog razreda ovaj ishod se više odnosi na slušanje teksta, a kasnije na samostalno čitanje učenika i primjenu novih riječi u govoru učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih međupredmetnim temama: Građanski odgoj i

KLJUČNI SADRŽAJI

- mjesni/zavičajni govor
- hrvatski standardni jezik
- razumijevanje mjesnoga govora
- čitanje, slušanje, pisanje i odgovori na pitanja.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U početku školovanja učenik se izražava mjesnim/zavičajnim govorom zato što mu se tako najlakše i najsigurnije izražavati.

Učiteljev govor je također bitan za učenje hrvatskog standardnog jezika. Učenik sluša govor učitelja. Čitanjem književnih tekstova učenik uočava razliku između zavičajnog i standardnog jezika.

Organizirati aktivnosti koje potiču njegovanje mjesnoga/zavičajnoga govora, ali i aktivnosti koje potiču usvajanje hrvatskog standardnog jezika.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.

se slovo koje se uči nalazi na početku, u sredini i na kraju riječi zbog pravilnoga spajanja rukopisnih slova.

Uputiti učenike na razmak između riječi.

Uputiti učenike na prepoznavanje rečenica prema intonaciji i označavanje kraja rečenice odgovarajućim rečeničnim i pravopisnim znakovima.

Učitelj treba uputiti učenika na pravilno pisanje čestica ne i li, odnosno da se čestice ne i li pišu odvojeno od glagola. Učenik treba sastavljati niječne i upitne rečenice i vježbati pravilno pisanje.

Rečenični i pravopisni znakovi, čestice li i ne se mogu učiti paralelno s učenjem pisanja pisanih slova.

Učenici usvajaju i vježbaju gramatička pravila kroz svakodnevno pisanje i govorenje.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje te Osobni i socijalni razvoj.

obrazovanje i Osobni i socijalni razvoj.

B
Književnost i stvaralaštvo

B.II.1

Učenik izražava misli i osjeća nakon poslušnog ili pročitnog teksta povezujući ih s vlastitim iskustvom.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.1.3](#)

B.II.2

Učenik razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-3.4.1](#) [JZK-1.1.3](#)

B.II.3

Učenik objašnjava vlastiti izbor književnih tekstova za slušanje i čitanje.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-3.4.1](#)

- navodi događaje i likove iz teksta
- objašnjava postupke likova iz teksta i uzročno-posljedičnu vezu između događaja i likova u tekstu
- iznosi svoj stav, misli i osjećaje nakon poslušano­g ili pročitano­g teksta
- uspoređuje događaje i likove s vlastitim iskustvom
- pripovijeda o događajima iz svakodnevnoga života koji su u vezi s događajima iz teksta
- iskazuje svoje mišljenje zašto su mu se neki postupci likova svadjeli ili nisu.
- razlikuje priču, pjesmu, bajku, slikovnicu i igrokaz po obliku i sadržaju
- razlikuje dijelove pjesme, stih i strofu
- uočava rima u pjesmi
- razlikuje priču i igrokaz kao tekst namijenjen izvođenju na pozornici.
- čita ili sluša preporučene tekstove primjerene dobi učenika
- izabire tekst prema vlastitom izboru i objašnjava vlastiti izbor
- preporučuje pročitane slikovnice ili tekstove za djecu drugim učenicima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *slikovnica*
- *igrokaz*
- *slušanje, čitanje, razgovor.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *slikovnica*
- *igrokaz*
- *stih, strofa, rima.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *slikovnica*
- *igrokaz*
- *čitanje, slušanje, razgovor.*

Učitelj treba isplanirati vrijeme za svakodnevno čitanje tekstova.

U ovom uzrastu je poželjno da se ponude i tekstovi i u obliku zvučnog zapisa.

Tekstovi trebaju biti primjereni učenikovim spoznajnim mogućnostima.

Na početku drugog razreda učitelj čita tekstove, a kasnije učenici čitaju samostalno, mada je uvijek dobro čitati učenicima tekst kako bi oni imali više vremena za promišljanja.

Poticati učenike da iskazuju svoje misli i osjećaje nakon poslušanog ili pročitanog teksta je poželjno i potrebno.

Preporuka je poticati učenike da izražavaju svoj doživljaj riječima, tekstom, crtežom ili pokretom.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura i Glazbena kultura.

Učitelj treba birati raznolike vrste tekstova primjerene učeničkom interesu, dobi i spoznajnim mogućnostima.

Kroz svakodnevno čitanje učenici će uočiti elemente slikovnice, igrokaza, pjesme, priče te im treba na to skretati pozornost.

Poticati učenika da razlikuje igrokaz kao tekst namijenjen izvođenju na pozornici od ostalih tekstova; učenik će razlikovati slikovnicu od drugih knjiga, uočiti povezanosti slike i teksta.

Poželjno je organizirati aktivnosti u kojima učenici trebaju čitati igrokaze po ulogama kao i aktivnosti i igre u kojima će stvarati rime i stihove.

Poticati učenika da iskaže osobni doživljaj teksta vlastitom interpretacijom uloge.

Preporuka je da učitelj organizira različite kreativne aktivnosti u kojima će učenik stvaralački odgovoriti na književni tekst.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

Učenicima treba ponuditi na izbor više raznih tekstova primjerenih djeci i poticati ih na čitanje, upoznati ih s različitim vrstama slikovnica, zbirki priča i pjesama za djecu.

Poticati učenike da izraze svoje mišljenje o pročitanome, što im se svidjelo, a što nije i da daju preporuku drugoj djeci.

Potrebno je omogućiti učenicima da usporede vlastita mišljenja o pročitanome tekstu s mišljenjima drugih učenika.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

B.II.4

Izdvaja zadane pojedinosti u tekstu.

- prepoznaje glavne i sporedne likove u tekstu
- opisuje likove i navodi kako njihovi postupci doprinose radnji
- određuje mjesto i vrijeme radnje.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *pjesma*
- *slikovnica*
- *igrokaz*
- *mjesto i vrijeme radnje*
- *likovi i osobine likova.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik treba prepoznati glavne i sporedne likove u tekstu i odrediti njihove osobine (osjećaje likova, vanjski izgled i osobine očite i razumljive s obzirom na dob učenika).

Preporučuje se organizirati aktivnosti koristeći različite strategije za razumijevanje pročitano­g teksta.

Kroz raznolike strategije učenici mogu izdvojiti određene podatke iz teksta (mjesto i vrijeme radnje, opisi likova, najljepši, najuzbudljiviji ili najsmješnji dio u tekstu i slično).

Učenike treba poticati i usmjeravati na uočavanje određenih pojedinosti iz teksta kroz razgovor, osobito na početku drugog razreda. Kasnije će učenici biti samostalniji u radu i određivanju zadanih pojedinosti iz teksta.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

B.II.5

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem određenog književnog teksta.

- stvara uratke na temelju pročitano­g ili poslušano­g teksta
- izabire način izražavanja (tekst, ilustracije, crtež, sliku) potaknut pročitanim tekstom
- stvara melodije, improvizacije na temelju pjesmice
- osmišljava ili mijenja sadržaj priče ili pjesme u odnosu na originalni tekst kreirajući nova maštovita rješenja
- stvara svoje rime prema poticaju
- pripovijeda prema poticaju
- usmeno i pisano prepričava zadane tekstove primjerene dobi učenika uz poticaj i bez poticaja.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst*
- *stvaralaštvo.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potrebno je omogućiti učenicima različite načine stvaranja i izražavanja.

Učitelj treba podržavati svakog učenika i poticati ga na izražavanje u skladu s njegovim mogućnostima i interesima.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura i Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje i Osobni i socijalni razvoj.

C Kultura i mediji	C.II.1 Učenik analizira poslušani/pročitani tekst ili sadržaj u različitim medijima u skladu s jezičnim razvojem, dobi i interesom učenika.	C.II.2 Učenik odabire medijske sadržaje primjerene dobi učenika prema osobnim interesima.	C.II.3 Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene uzrastu.
	<p>JZK-1.4.1 JZK-1.3.1 JZK-1.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronalazi nepoznate riječi iz teksta u rječniku i daje objašnjenja novih izraza • izdvaja podatke iz teksta prema zadanim uputama • koristi riječi i izraze usvojene čitanjem ili slušanjem određenog teksta ili medijskog sadržaja • prepričava sadržaj teksta ili medijskog sadržaja • iznosi mišljenje ili stav o pročitanoj ili poslušanoj tekstu. 	<p>JZK-5.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdvaja primjerene sadržaje i razgovara o njima • sluša i gleda animirane, dokumentarne ili igrane filmove i druge medijske sadržaje • čita kraće tekstove iz dječjih časopisa. 	<ul style="list-style-type: none"> • razgovara s vršnjacima i odraslima o kulturnom događaju • izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, slikom, govorom, pokretom, pjevanjem • razlikuje knjižnicu od knjižare • samostalno bira i posuđuje knjige iz knjižnice • upoznaje se s dječjim odjelom gradske knjižnice u mjestu ili blizu mjesta u kojem živi.
	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>udžbenik</i> • <i>slikovnica</i> • <i>dječji časopis</i> • <i>informativni tekst.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>animirani, dokumentarni ili igrani film</i> • <i>elektronički mediji</i> • <i>tiskani mediji</i> • <i>dječji časopis.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>lutkarska predstava</i> • <i>školska knjižnica.</i>

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se osmisliti aktivnosti primjerene učeniku u kojima će učenik prema uputi pronaći određene podatke iz teksta, a upute moraju biti jasne i nedvosmislene.

Tekstove na početku drugog razreda čita učitelj, a kasnije učenici češće vježbaju samostalno čitanje.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajem nastavnog predmeta **Priroda** i društvo i s međupredmetnom temom **Građanski odgoj i obrazovanje**.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Razgovarati s učenicima o sadržaju, potaknuti ih da komentiraju i izraze svoje mišljenje.

Omogućiti učenicima da usporede poznati tekst koji je predstavljen u nekom drugom medijskom obliku (tekst iz slikovnice s animiranim ili igranim filmom).

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i međupredmetnim temama: **Građanski odgoj i obrazovanje**, **Osobni rast i razvoj** i **Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije**.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Posjetiti s učenicima školsku knjižnicu.

Ukoliko u mjestu u kojem učenik živi postoji gradska knjižnica, posjetiti dječji odjel.

Omogućiti učenicima posjet lutkarskoj predstavi ili predstavi za djecu.

Potaknuti učenika na izražavanje vlastitog doživljaja kulturnog događaja stvaralaštvom.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama **Građanski odgoj i obrazovanje**, **Osobni rast i razvoj** te **Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije**.

- Osnovno
- III

Godine učenja i podučavanja predmeta: 3

A Hrvatski jezik i komunikacija

[A.III.1](#)

[A.III.2](#)

[A.III.3](#)

[A.III.4](#)

[A.III.5](#)

[A.III.6](#)

[A.III.7](#)

B Književnost i stvaralaštvo

[B.III.1](#)

[B.III.2](#)

[B.III.3](#)

[B.III.4](#)

C Kultura i mediji

[C.III.1](#)

[C.III.2](#)

[C.III.3](#)

A Hrvatski jezik i komunikacija	A.III.1 Učenik komunicira u skladu sa zadanom temom ili situacijom poštujući pravila dijaloške komunikacije.	A.III.2 Učenik preporučava sadržaj slušanoga teksta izražavajući vlastito mišljenje.	A.III.3 Učenik čita rečenice i kratke tekstove primjerene uzrastu, interesima i jezičnom razvoju pronalazeći podatke u tekstu.
	JZK-5.2.3	JZK-5.1.1 JZK-5.2.1 JZK-2.3.1	JZK-2.3.1 JZK-2.1.1 JZK-1.1.1

- priča/govori sadržaj jednostavne strukture – uvod, glavni dio, završetak
- priča o događajima nižući ih prema vremenskom slijedu
- opisuje predmet, lik prema zadanom planu opisa
- koristi nove riječi usvojene slušanjem ili čitanjem
- prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim situacijama
- postavlja pitanja i razgovara o temama koje ga interesiraju slijedeći dogovorena pravila dijaloga i rasprave
- iskazuje riječima misli i osjećaje (doživljaj) vezane za osobni događaj
- priča na zadani poticaj (prema nizu slika, riječi, slici...)
- izgovara intonacijski upitnu, uskličnu i izjavnu rečenicu
- odgovara na pitanja jasnom i smislenom rečenicom.
- izdvaja detalje prema uputama nakon slušanja teksta
- postavlja pitanja nakon slušanja teksta
- odgovara na pitanja o slušanom tekstu
- prepričava sadržaj nakon slušanja teksta
- otkriva značenje nepoznatih i manje poznatih riječi i izraza koristeći kontekst slušanog sadržaja
- upotrebljava nove riječi usvojene kroz slušanje teksta
- izražava mišljenje o slušanom tekstu.
- čita tekst sadržajem i duljinom primjeren uzrastu
- pronalazi i izdvaja podatke u tekstu prema zadanim uputama
- postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja o pročitanoj tekstu
- čita podatke u grafičkim prikazima
- izdvaja nepoznate riječi otkrivajući njihovo značenje prema kontekstu čitanog teksta, u rječniku ili u razgovoru s učiteljem
- prepričava tekst nakon čitanja ističući važne detalje
- razlikuje tekstove prema grafičkom izgledu.

KLJUČNI SADRŽAJI

- kratka priča
- slušanje
- čitanje
- spontani razgovor
- telefonski razgovor
- monolog, dijalog
- kratki opis
- obavijest, izvješće.

KLJUČNI SADRŽAJI

- priča, bajka, basna
- informativni tekst
- radijske i televizijske dječje emisije
- zvučni zapisi književnih i informativnih tekstova.

KLJUČNI SADRŽAJI

- priča, pjesma, basna, bajka, igrokaz
- obavijest, izvješće
- informativni i obrazovni tekstovi.

Učitelj organizira razgovorne igre u kojima učenik sudjeluje prema osmišljenoj komunikacijskoj situaciji (vježbe uljudnog ophođenja i sudjelovanja u različitim dijaloškim komunikacijskim situacijama); primjenjivati dramsko metodičke postupke - igre, vježbe, tehnike.

Upućivati učenike u samostalnom pripovijedanju na jednostavnu kompoziciju/strukturu (uvod, glavni dio, završetak); istaknuti potrebu za pravilnim oblikovanjem poruke.

Zadane teme moraju biti u skladu s konkretnim sadržajem učenja; teme za poticaj i razvoj govornog izražavanja, kulture govora trebaju biti bliske učeniku s obzirom na uzrast, njegovo iskustvo te jezični razvoj.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Poduzetnost.

A.III.4

Učenik piše rečenice i kratki jednostavni tekst prema uputama u skladu s temom i jezičnim razvojem.

[JZK-4.3.2](#) [JZK-4.1.3](#) [JZK-4.1.2](#)

Učitelj treba poticati i ohrabriti učenike na razgovor o slušanom tekstu, postavljanje pitanja i davanje odgovora; koristiti različite organizacijske oblike rada (u paru ili u skupini) u kojima će učenici razgovarati o slušanom tekstu u cilju poboljšanja ili provjere vlastitog razumijevanja teksta.

Upućivati učenike na jednostavnu strukturu u prepričavanju - uvod, glavni dio i završetak.

Poticati učenike na izražavanje vlastitog mišljenja o slušanom tekstu crtežom, pismom, govorom, pokretom.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Građanski odgoj i obrazovanje.

A.III.5

Učenik oblikuje rečenice i kratke tekstove koristeći imenice i glagole uz primjenu gramatičkih i pravopisnih pravila.

[JZK-4.3.2](#) [JZK-4.3.1](#)

Učitelj treba obratiti pozornost na izbor tekstova prema njihovoj složenosti tijekom školske godine; tekstovi se trebaju postupno usložnjavati s obzirom na količinu teksta i njegov sadržaj (tekstovi moraju biti jezično i sadržajno primjereni uzrastu).

Poticati kod učenika razvoj logičkog čitanja kojemu je cilj razumijevanje pročitanog (usmjereno čitanje); učenik izdvaja važne podatke iz teksta prema uputama ili pitanjima i može prepričati tekst na temelju izdvojenih podataka.

Učitelj mora prilagoditi težinu zadataka jezičnom razvoju i mogućnostima učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje i Poduzetnost.

A.III.6

Učenik razlikuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik u različitim komunikacijskim situacijama.

- piše rečenice i kratki tekst prema uputama
- piše kratki vezani tekst prema zadanom poticaju
- piše kratki sastavak jednostavne strukture prema uputama (uvod, glavni dio, završetak)
- rastavlja riječi na slogove na kraju retka koristeći spojnicu
- piše veliko početno slovo (naziv mjesta, ulica i trgova, škole, ustanova i poduzeća)
- piše češće rabljene riječi u kojima su č, ć, dž, đ i glasovne skupine ije/je/e/i
- piše pisanu poruku - čestitku, razglednicu namijenjenu primatelju.
- piše rečenicu povezujući riječi u smislenu cjelinu (redosljed riječi)
- oblikuje kratki tekst primjenjujući gramatička i pravopisna pravila
- razlikuje imenice među drugim riječima
- prepoznaje glagole kao riječi kojima izriče radnju, stanje i zbivanje
- prepoznaje pomoćne glagole biti i htjeti
- razlikuje jesnu i niječnu rečenicu
- preoblikuje jesnu rečenicu u niječnu i obratno
- prepoznaje razlike između govornog i pisanog jezika.
- prepoznaje razliku između zavičajnog govora i hrvatskog standardnog jezika
- koristi zavičajni govor i hrvatski standardni jezik primjereno komunikacijskoj situaciji.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kratki opis lika ili predmeta*
- *obavijest, izvješće*
- *pisani sastavak - kratki vezani tekst*
- *čestitka, razglednica.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *redosljed riječi u rečenici, imenice, glagoli (radnja, stanje, zbivanje)*
- *pomoćni glagoli biti i htjeti*
- *jesna i niječna rečenica*
- *govorni i pisani jezik.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *riječi*
- *zavičajni govor*
- *hrvatski standardni jezik.*

Učitelj treba osmisлити aktivnosti i stvoriti poticajno okruženje za pisanje; učenici trebaju uočiti važnost potrebe pisanja.

Teme za pisanje trebaju biti bliske učeniku s obzirom na uzrast, njegovo iskustvo te jezični razvoj.

Posebnu pozornost obratiti na to da je sastavak tekst koji predstavlja rezultat govorne djelatnosti učenika, odnosno, komunikacijska aktivnost u pisanom obliku sa svrhom prenošenja poruke.

Učenike treba sustavno podučavati strategijama i tehnikama za pisanje teksta (priprema za pisanje, plan pisanja, provedba plana u vezani tekst, uređivanje sastavka, predstavljanje sastavka; tehnike - oluja ideja, fokusirano slobodno pisanje, čitanje i istraživanje teme, komunikacija s drugima).

Za podučavanje i učenje pisanja sastavka ključna je rečenica, zatim postupno nadovezivanje rečenica u povezanu jezičnu strukturu.

Postupno upoznati učenike s različitim tipovima sastavaka, kratkih vezanih tekstova (opis, pripovijedanje, prepričavanje, pričanje, izvješćivanje).

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Poduzetnost.

Potrebno je naglasiti učenicima da je govor dinamičniji od pisanja te da u pisanju moraju obratiti pažnju i provjeriti jesu li riječi pravilno odvojene ili pak sastavljene u ovisnosti o prethodno usvojenim jezičnim pojavama (riječi, izgovorna cjelina, razlike u izgovoru i pisanju), pokazati na oglednim primjerima.

Podučiti učenike kako se redigira vlastiti pisani tekst (učitelj može s učenicima napraviti inicijalni popis za ispravljanje gramatičkih i pravopisnih grešaka te ga dopunjavati s obzirom na postupno usložnjavanje i usvajanje jezičnog gradiva).

Pomoćne glagole biti i htjeti učenici svladavaju samo na razini prepoznavanja na oglednim primjerima.

Obratiti pažnju na to da se norme i pravila hrvatskog standardnog jezika usvajaju postupno te organizirati različite igrolike aktivnosti za usvajanje i uvježbavanje pravopisnih i gramatičkih sadržaja.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Poduzetnost.

Osposobiti učenike za služenje standardnim govorom, a ujedno njegovati i zavičajni govor; sustavno promicati vrijednost zavičajnih idioma i razvijati svijest o važnosti njihovog očuvanja.

Riječi zavičajnog govora koje učenici upotrebljavaju postupno se preoblikuju s mjesnoga/zavičajnoga govora na standardni jezik; učitelj služi kao primjer koristeći hrvatski standardni jezik u govorenju, čitanju i pisanju.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Gradanski odgoj i obrazovanje.

A.III.7

Učenik čita riječi, rečenice i kratki tekst napisane velikim i malim tiskanim slovima ćirilichnog pisma.

- vezuje slovo i glas; glas i slovo
- razlikuje ćirilichna slova od drugih znakova
- čita riječi, rečenice i kratki tekst primjereno početnom opismenjavanju (drugo pismo).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *slovo, glas*
- *velika i mala tiskana slova ćirilice*
- *azbuka, abeceda*
- *čitanje, kratki tekstovi.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod i razrade unutar ishoda se ostvaruju postupno tijekom nastavne godine.

Učitelj organizira različite igrolike aktivnosti u kojima će učenici učiti, vježbati i primjenjivati stečeno znanje.

U razdoblju početnog čitanja i pisanja se primjenjuju različite koncepcijske strategije (metodički sustavi: analitičko-sintetički, globalni) te izvedbene strategije za usvajanje velikih i malih tiskanih slova ćirilice.

Slova ćirilice mogu se obrađivati pojedinačno ili skupno. Preporučuje se izrada metodičkih artefakata (oblikovanje slova različitim materijalima - plastelin, glinamol, karton...).

Čitanje tekstova napisanih ćirilicom podrazumijeva sustavno podučavanje i uvježbavanje tehnike čitanja.

U završnom razdoblju početnog čitanja i pisanja učenici će razlikovati pisma kojima je tekst napisan te čitati tekstove napisane velikim i malim tiskanim slovima latinice i ćirilice.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Građanski odgoj i obrazovanje.

B
Književnost i stvaralaštvo

B.III.1

Učenik izražava vlastiti doživljaj nakon slušanja/čitanja književnog teksta povezujući ga s osobnim iskustvom.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.1.2](#) [JZK-1.1.3](#)

B.III.2

Učenik sluša/čita književni tekst stilski i sadržajno primjeren uzrastu i jezičnom razvoju razlikujući ga prema obliku i sadržaju.

[JZK-1.1.3](#) [JZK-1.2.2](#)

B.III.3

Učenik sluša/čita književni tekst prema preporuci ili prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-3.4.1](#)

- izražava vlastiti doživljaj nakon slušanog/čitano­g teksta
- uočava i objašnjava pouku/poruku teksta (povezujući sadržaj poruke s moralnim i etičkim vrijednostima iz svog okru­žja)
- iskazuje osobno stajalište o događajima i postupcima likova iz teksta ističući etičke osobine likova
- razgovara o događajima iz neposrednog okru­žja uspoređujući ih s događajima u književnom tekstu
- izražava doživljaj lika i događaja iz teksta crtežom, riječima, pokretom
- uspoređuje vlastiti doživljaj teksta s doživljajem ostalih učenika uvažavajući različite stavove
- obrazlaže izbor teksta koji mu se sviđa ili ne sviđa.
- razlikuje priču, bajku, basnu, igrokaz i pjesmu prema obliku i sadržaju
- čita priče s jasnim fabulativnim tijekom
- razgovara o pročitanoj priči
- izdvaja i navodi događaje prema redoslijedu
- razlikuje glavne i sporedne likove
- zamjećuje uzročno­posljedičnu i vremensku povezanost događaja s mjestom, vremenom i likovima
- razlikuje dijelove pjesme – katica, stih
- prepoznaje pjesničku sliku, riječima iskazuje što zamišlja
- čita po ulogama primjerene igrokaze.
- sluša/čita različite vrste tekstova izabrane prema preporuci učitelja
- sluša/čita različite vrste tekstova izabrane prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor
- razlikuje zbirku priča, zbirku pjesama, bajku, basnu
- preporučuje pročitane sadržaje drugim učenicima navodeći razloge zbog kojih mu se sadržaj sviđa
- redovito čita različite vrste tekstova za djecu razvijajući čitateljske navike.

KLJUČNI SADRŽAJI

- čitanje
- slušanje
- doživljaj
- književni tekst.

KLJUČNI SADRŽAJI

- priča
- bajka
- basna
- pjesma
- priča u nizu slika
- kratki igrokaz.

KLJUČNI SADRŽAJI

- priča, pjesma, basna, bajka, igrokaz
- zbirke priča i pjesama.

Ishod i njegova razrada odnosi se na recepciju književnog teksta koji je poticaj za učenikovo izražavanje doživljava nakon slušanja ili čitanja; potaknuti učenike na sudjelovanje i uspostavljanje komunikacije koristeći različite vrste motivacije (motivacijske tehnike) s obzirom na mogućnosti učenika i obilježja književnog teksta.

Poticati učenika na izražavanje doživljava (govorom, pisanjem, crtežom, pokretom), vlastitih stavova o tekstu, postupcima likova ili događajima.

Posebnu pozornost obratiti na stvaranje poticajnog okruženja za slušanje/čitanje i izbor književnih tekstova kako bi se učenici što bolje uživjeli i doživjeli poslušano/pročitano.

Razvijati učenikov interes za slušanje/čitanje književnih tekstova s posebnim naglaskom na primjeni različitih strategija za poticanje aktivnog slušanja i logičkog čitanja u cilju što boljeg razumijevanja.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A., B., C.).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo i Građanski odgoj i obrazovanje.

Učenike treba postupno upoznavati s unutrašnjim i vanjskim obilježjima teksta; važno je poticati učenike na promatranje i uočavanje razlika u vanjskom izgledu teksta (grafički izgled), podjela teksta na vidljive dijelove (strofe, stihovi, dijelovi priče, slikovnice, organizacija poglavlja, priča u nizu slika).

Učenici će uz pomoć učitelja otkrivati sadržaj slušanog ili čitanog teksta u cilju što boljeg razumijevanja teksta (redosljed događaja, glavni i sporedni likovi, uzročno-posljedične povezanosti) te prepoznavati tekstove na razini oblika (priča, bajka, basna, pjesma, igrokaz); tekstovi moraju biti tematski bliski uzrastu učenika i prilagođeni recepcijskim mogućnostima učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A., B., C.).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo i Građanski odgoj i obrazovanje.

Učitelj pažljivo odabire tekstove koje preporučuje učenicima za čitanje pazeći na njihov interes, jezični razvoj i uzrast.

Učenicima treba dati mogućnost vlastitog izbora tekstova za čitanje; čitanje prema vlastitom interesu i izboru stvara put od učenika do čitatelja koji čita s razumijevanjem i radi užitka.

Upućivati učenike na spontano čitanje kao posebnu vrstu čitanja jer omogućuje učenicima razvoj vlastite percepcije teksta i imaginacije.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo i Građanski odgoj i obrazovanje.

B.III.4

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.

- stvara različite uratke motiviran doživljajem književnog teksta: crta priču u nizu slika, ilustrira naslovnu stranicu knjige, tematski plakat, crta i piše kratki strip
- stvara dramske improvizacije po sjećanju na slušani/čitani tekst
- istražuje i samostalno bira način rada na temi koja ga motivira.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst*
- *stvaralačko izražavanje (likovna interpretacija, glazbena improvizacija/interpretacija, kreativna dramatizacija, stvaralačko pripovijedanje – govorenje i pisanje, krasnoslov).*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Omogućiti učeniku stvaralački način izražavanja prema njegovim interesima i mogućnostima; aktivnosti stvaralačkog izražavanja mogu se provoditi individualno, u paru i skupini.

Učitelj može odabrati ili kombinirati oblike stvaralačkog izražavanja koje će zadati učenicima (pisanje sastavka, izražajno/interpretativno čitanje, dramatizacija...).

Posebnu pozornost obratiti na sklonosti učenika, jake i slabe strane (npr. učenik koji nije verbalno artikuliran i ostaje pasivan u radu može se kreativno izraziti npr. u likovnom ili glazbenom području).

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A., B., C.).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo i Građanski odgoj i obrazovanje.

C

Kultura i mediji

C.III.1

Učenik određuje glavne detalje, ideje ili informacije u medijskom sadržaju.

[JZK-3.4.1](#)

C.III.2

Učenik sluša/čita/gleda medijske sadržaje primjerene uzrastu i vlastitom interesu.

[JZK-5.1.2](#)

C.III.3

Učenik posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu.

- prepoznaje različite izvore informacija (dječji časopisi - zabavni, obrazovni, strip, obrazovne internetske stranice za djecu)
- sluša/čita kraći tekst prezentiran u različitim medijima
- pronalazi i objašnjava informacije u različitim medijima i formatima
- izdvaja bitne detalje, ideje ili informacije nakon slušanja/čitanja teksta prema zadanim uputama
- prepričava slušani/čitani sadržaj.
- razlikuje tiskane i elektroničke medije
- bira različite medijske sadržaje primjerene uzrastu i interesu
- gleda i sluša primjerene dječje filmove (animirane, dječje, igrane), televizijske i radijske emisije (obrazovne, zabavne, dokumentarne)
- prepoznaje razlike između dječjih časopisa, stripova i ostalog tiska
- samoinicijativno čita tekstove u dječjim časopisima (zabavne, obrazovne, stripove)
- izdvaja iz televizijskog programa dječju emisiju i razgovara o njoj
- razlikuje kazališnu predstavu od filma.
- razgovara o kulturnom događaju iznoseći vlastito mišljenje
- izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, govorom, pokretom, kratkim tekstom
- posjećuje školsku/gradsku knjižnicu posuđujući sadržaje (priče, basne,...) prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekstovi*
- *neknjiževni tekstovi (informativni)*
- *dječji časopis, strip.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *elektronički mediji - televizija, radio; emisije za djecu, obrazovne, zabavne, dječji film (animirani, igrani)*
- *tiskani mediji - dječji časopis, strip*
- *knjižnica, virtualna knjižnica, knjige / zvučne knjige.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kulturni događaj*
- *kazalište - kazališna / lutkarska predstava, pozornica, gledalište; kino*
- *knjižnica.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Osposobiti učenike za prepoznavanje različitih grafičkih oblika tekstova (vanjski izgled teksta); izdvajanje podataka iz teksta (glavni detalji, ideje ili informacije) dajući im jasne nedvosmislene upute.

Ishodom se potiče kultura čitanja i razumijevanja sadržaja iz književnih, ali i neknjiževnih (informativnih) tekstova upotrebom različitih medija (u medije spadaju i udžbenici svih nastavnih predmeta).

Poželjno je uputiti učenike na usmjereno čitanje (svjesno i vođeno čitanje s jasno postavljenim zadacima koji vode učenika kroz tekst).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Postupno uvoditi učenike u obrazovne sadržaje medijske kulture upoznavanjem s dječjim filmovima, televizijskim i radijskim emisijama, lutkarskim predstavama; osposobiti učenike za komunikaciju s različitim medijima - kazalištem, filmom, radijem, tiskom, stripom, računalom; primanje kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije.

U televizijskom programu ili na mrežnim (internetskim) stranicama namijenjenim djeci pronaći prikladnu emisiju za djecu obrazovnog ili zabavnog sadržaja/karaktera, pogledati je i razgovarati o njoj (učitelj također može preporučiti učenicima

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Tijekom školske godine posjetiti s učenicima knjižnicu, kazalište, kino (prema organizacijskim mogućnostima u školi te fizičkoj dostupnosti kulturnih ustanova u mjestu življenja i školovanja).

Podsjetiti učenike na važnost i potrebu redovitog odlaska u knjižnicu, posuđivanje, čuvanje i vraćanje knjiga na vrijeme; važnost razgovora s knjižničarom/knjižničarkom i njihovih preporuka sadržaja za čitanje (uvjet je fizička dostupnost učeniku s obzirom na mjesto življenja, školovanja).

Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Građanski odgoj i obrazovanje.

određenu emisiju za djecu; učenik može samostalnim odabirom pratiti emisije za djecu obrazovnog ili zabavnog karaktera).

Predstaviti učenicima dječje časopise i stripove.

U trećem razredu film primarno analizirati na razini filmske priče - karakterizacija likova, mjesto i vrijeme radnje, redosljed događaja (u višim razredima film se analizira iz perspektive filmskih izražajnih sredstava).

Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje.

Učitelj će pažljivo birati vrstu medija i medijski sadržaj za učenike; upozoriti učenike na negativnu i na pozitivnu stranu u korištenju interneta i upućivati na roditeljski nadzor u pristupanju internetu.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Građanski odgoj i obrazovanje.

nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Građanski odgoj i obrazovanje.

- Osnovno
- IV

Godine učenja i podučavanja predmeta: 4

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.IV.1	B.IV.1	C.IV.1
A.IV.2	B.IV.2	C.IV.2
A.IV.3	B.IV.3	C.IV.3
A.IV.4		
A.IV.5		
A.IV.6		

A Jezik i komunikacija	A.IV.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila uljudnog ophođenja.	A.IV.2 Učenik preporučava sadržaj teksta na temelju izdvojenih podataka.	A.IV.3 Učenik piše tekst jednostavne strukture u skladu s temom.
	JZK-5.2.3	JZK-5.1.1 JZK-5.2.1 JZK-1.2.2	JZK-4.2.1 JZK-4.2.2 JZK-4.1.3
	<ul style="list-style-type: none"> • razgovara u skladu sa zadanom ili slobodnom temom • prilagođava sadržaj i formu razgovora komunikacijskoj situaciji • sudjeluje u razgovoru poštujući pravila dijaloške komunikacije • prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim situacijama • prepoznaje neverbalnu poruku • koristi nove riječi kao dio aktivnog rječnika prilagođavajući ih komunikacijskoj situaciji. 	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje povezanost grafičkog izgleda teksta i njegovog sadržaja • izdvaja podatke iz teksta pišući bilješke, natuknice, plan teksta • preporučava tekst ističući važne detalje pomoću napisanih bilježaka • tumači podatke u različitim grafičkim prikazima • objašnjava nepoznate riječi otkrivajući njihovo značenje na temelju konteksta čitanog/slušanog teksta, u rječniku ili vođenim razgovorom • opširno ili sažeto preporučava tekst. 	<ul style="list-style-type: none"> • piše tekst prema zadanoj ili slobodno izabranoj temi • piše sastavak jednostavne strukture (uvod, glavni dio, završetak/zaključak) vođenim pisanjem • piše tekst jednostavne strukture prema poticaju • piše različite tekstove prema odgovarajućem planu pisanja • koristi kontrolni popis za uređivanje pisanoga teksta (sastavka).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pripovijedanje*
- *dijalog, monolog*
- *jednostavni tekstovi (dijaloški, monološki, pripovjedni)*
- *opis*
- *obavijest*
- *izvješće*
- *rasprava (organizirana, spontana).*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tekstovi: informativni, obrazovni, književni*
- *opširno i sažeto preporučavanje.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *opisi (predmeta, lika, fotografije, prostora)*
- *sastavak*
- *izvješće*
- *obavijest*
- *čestitka*
- *e-poruka.*

Poticati i razvijati učenikove sposobnosti jezičnog izražavanja, ostvarivanja različitih oblika komunikacije.

Nastavu usmjeriti na potrebe učenika (načelo individualizacije).

Primjenjivati tehnike aktivnog slušanja i osvještivati kod učenika važnost slušanja za jezičnu komunikaciju.

Odabrati teme primjerene uzrastu, omogućiti učenicima slobodan izbor teme u cilju motivacije učenika prema razvoju vlastitog govora.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje i Osobni i socijalni razvoj.

Ishod i njegova razrada ostvaruje se najprije usmenim oblikom izražavanja.

Učenicima se može pustiti zvučni zapis književnog i neknjiževnog teksta u cilju uočavanja razlike/njihovih obilježja (vrsta/oblik teksta, sadržaj).

Pustiti zapis jednoga teksta (književnog ili neknjiževnog) radi uočavanja vrste/oblika teksta, njegovog sadržaja i izdvajanja podataka.

Podučiti učenike tehnikama aktivnog slušanja u cilju razumijevanja slušanoga sadržaja, zapažanja i bilježenja podataka prema unaprijed zadanim pitanjima i uputama.

Poticati razvoj vještine pisanja natuknica ili bilježaka tijekom slušanja ili čitanja teksta.

Upućivati učenike na usmjereno čitanje radi što bolje razumijevanja sadržaja i izdvajanja podataka prema zadanim pitanjima i uputama.

Koristiti i ostale vrste čitanja: čitanje naglas (rečenica, kraći odjeljak) i čitanje u sebi; učitelj bira tekstove primjerene uzrastu i jezičnom razvoju učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta (u godini podučavanja i učenja koji sadržavaju različite grafičke prikaze, crteže i tekstove).

Koristiti različite jezičnometodičke predloške kao uzorak za podučavanje pisanja u cilju razvoja i usvajanja različitih shema prema obilježju pojedinog oblika pisanoga teksta (opisa, obavijesti, izvješća, sastavka).

Primjenjivati različite oblike pismenih radova prema obliku i namjeni; pismene vježbe i zadatci prethode stvaranju/oblikovanju pisanih sastavaka.

Postupno povećavati/usložnjavati sadržaj pisanoga teksta proširivanjem gramatičko-pravopisnih spoznaja i rječnika učenika.

Učitelj treba provoditi s učenicima govorne vježbe na temelju prikupljenih podataka o temi; učenici moraju imati dovoljno vremena za neprekinuti rad na vlastitom pisanom tekstu.

Osposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljajčkih vježbi; osposobljavati učenike za korištenje kontrolnog popisa za redigiranje (uređivanje) pisanog teksta (sastavka).

Povratna informacija o napisanom tekstu treba biti usmjerena na sadržaj, a manje na pravopisne i gramatičke greške.

Prilagodavati vježbe pisanja prema uzrastu i jezičnom razvoju učenika; poštivati princip primjerenosti, postupnosti, interesa te princip individualnog postupka.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Poduzetnost i Osobni i socijalni razvoj.

A.IV.4

Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnog jezika.

JZK-4.3.1

- razlikuje vrste riječi - imenice, glagole i pridjeve
- razlikuje imenice - opće, vlastite i zbirne
- prepoznaje rod i broj imenice
- prepoznaje prošlu, sadašnju i buduću glagolsku radnju na oglednim primjerima
- dodaje pridjev imenici da bi upotpunio izraz (življe, jasnije, potpunije ilustrirao riječima sliku)
- prepoznaje osobne i posvojne zamjenice
- pravilno upotrebljava riječi, sintagme i rečenice u skladu s jezičnim razvojem
- oblikuje rečenice poštujući pravila sročnosti
- razlikuje subjekt i predikat u rečenici.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *imenice (opće, vlastite, zbirne; rod i broj imenice)*
- *glagoli (radnja, stanje, zbivanje; prošlo, sadašnje i buduće glagolsko vrijeme)*
- *pridjevi (opisni, posvojni, gradivni)*
- *subjekt, predikat.*

A.IV.5

Učenik primjenjuje pravopisna pravila standardnog jezika.

JZK-4.3.2

- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog početnog slova
- koristi u pisanju dvotočku, trotočku i zarez u nabranjanju
- piše riječi u kojima su glasovne skupine ije/je/e/i
- piše opće kratice i češće oznake za mjere
- provjerava pravopisnu točnost i čitkost u pisanju.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *veliko početno slovo u nazivima (vode, uzvisine, nebeska tijela, višerječna imena ulica, trgova, naseljenih mjesta, poduzeća)*
- *kratice, glasovni skupovije/je.*

A.IV.6

Učenik koristi zavičajni govor i hrvatski standardni jezik primjereno komunikacijskoj situaciji.

- služi se hrvatskim standardnim jezikom primjereno komunikacijskoj situaciji
- razlikuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik navodeći ogledne primjere
- prepoznaje važnost zavičajnoga govora koristeći ga primjereno komunikacijskoj situaciji
- čita i sluša ogledne primjere tekstova na kajkavskom, čakavskom i štokavskom narječju prepoznajući kojem narječju pripada
- imenuje narječje kojem pripada njegov govor.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *riječi*
- *zavičajni govor*
- *narječja*
- *hrvatski standardni jezik.*

Provoditi sustavno vježbe pisanja i prilagodavati ih na temelju stanja komunikacijske kompetencije učenika.

Učitelj planira i provodi pismene vježbe i zadatke koji prethode samostalnim sastavcima u kojima učenik primjenjuje znanje i navike koje je stekao kroz gramatičko-pravopisne vježbe i zadatke.

Imenice koje imaju samo jedninu i samo množinu; prošlu, sadašnju i buduću glagolsku radnju raditi s učenicima samo na razini prepoznavanja – kroz ogledni primjer.

Razvijati kod učenika kritički odnos prema vlastitim radovima, u govoru i pisanju, uočavati nedostatke i usmjeravati ih na ispravljanje (ispravljačke vježbe, samoispravljanje).

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta.

Provoditi pismene vježbe i zadatke za razvijanje tehnike pisanja, pravopisnih navika, gramatičke pravilnosti izraza, za bogaćenje leksika, za razvijanje stila i smisla za komponiranje (prepisivanje teksta sa zadatkom, odgovori na pitanja, dopunjavanje i proširivanje rečenica), diktati (udžbenički, istraživački, nadzorni, izborni, samodiktat, stvaralački diktat...).

Obratiti pozornost na izgovor i pisanje č, ć, dž i đ, obuhvatiti ih u obradi, govornim i pismenim vježbama ukoliko je potrebno.

Osposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljačkih vježbi.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta.

Promicati načelo zavičajnosti, osvještivati razlike između zavičajnoga govora učenika i hrvatskog standardnog jezika u cilju bogaćenja rječnika i motiviranja učenika za vlastiti razvoj govora.

Tijekom učenja i podučavanja hrvatskog standardnog jezika posebno obratiti pozornost na činjenicu da učenikov zavičajni govor nije pogrešan i neprihvatljiv, nego tek kad ga primjenjuje u govoru ili pisanju standardnim jezikom.

Osposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljačkih vježbi.

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.

B
Književnost i stvaralaštvo

B.IV.1

Učenik povezuje sadržaj i temu književnog teksta s vlastitim iskustvom izražavajući doživljaj teksta.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.4.1](#)

B.IV.2

Učenik interpretira književni tekst.

[JZK-1.1.3](#)

B.IV.3

Učenik čita tekst prema preporuci ili vlastitom interesu obrazlažući svoj odabir.

[JZK-5.2.1](#)

- izražava doživljaj i razumijevanje teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom
- određuje temu i poruku teksta
- povezuje sadržaj i temu teksta s vlastitim iskustvom
- razgovara s drugim učenicima o vlastitom doživljaju teksta
- uspoređuje književni tekst s njegovom adaptacijom u različitim medijima
- prepoznaje općeljudske vrijednosti književnog teksta povezujući ih s vlastitim iskustvom.
- izdvaja temu u proznom i poetskom tekstu
- uočava ponavljanja i rimu u pjesmi radi ostvarivanja zvučnog doživljaja pjesme
- prepoznaje stilske figure u pjesmi
- prepoznaje lirsku, domoljubnu, šaljivu pjesmu
- povezuje događaje i likove proznoga teksta s vremenom i mjestom radnje
- prepoznaje elemente fabule
- određuje osnovna obilježja lika prema izgledu, ponašanju i govoru
- prepoznaje pripovijetku, dječji roman i igrokaz razlikujući ih od drugih tekstova (bajke, basne).
- čita različite vrste tekstova / književnih djela prema preporuci učitelja
- razgovara o pročitanim tekstovima / književnim djelima
- Čita različite vrste tekstova za djecu prema vlastitom izboru razvijajući čitateljske navike
- obrazlaže svoj izbor pročitanih tekstova preporučujući ih drugim učenicima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča*
- *bajka*
- *basna*
- *pjesma*
- *igrokaz*
- *legenda*
- *pripovijetka*
- *dječji roman*
- *tema*
- *čitanje, slušanje, doživljaj.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *priča, pripovijetka, bajka, basna, pjesma (lirska, lirski pejzažna, šaljiva, domoljubna), legenda, igrokaz, dječji roman*
- *tema, fabula*
- *usporedba, personifikacija, epitet.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst (poetski, prozni)*
- *neknjiževni tekstovi*
- *latinica, ćirilica.*

Koristiti različite vrste motivacije kojima se potiče učenikovo izražavanje doživljaja nakon čitanja ili slušanja književnog teksta.

Sustavno provoditi vježbe čitanja (zborno, naizmjenice, poluglasno, naglas, u sebi) kako bi se produbio doživljaj teksta.

Stvoriti poticajno okružje za čitanje i odabrati tematski primjerene tekstove s obzirom na uzrast i jezični razvoj učenika.

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.

Stvoriti poticajno okružje za čitanje i odabrati tematski primjerene tekstove s obzirom na uzrast i jezični razvoj učenika.

Koristiti logičko čitanje, čitanje u sebi (neglasno čitanje); spontano čitanje, glasno i interpretativno čitanje te čitanje naizmjenice u cilju produbljivanja doživljaja književnog teksta i boljeg razumijevanja teksta.

Organizirati igrolike i poticajne aktivnosti za uvježbavanje tehnike čitanja proznih i poetskih tekstova (čitanje šaljive pjesme uz odgovarajuću glazbenu podlogu, dramaturgiju šaljivih tekstova, igrokaza, ...).

Važno je poticati razvoj mašte (imaginacije) učenika kao primatelja u cilju oblikovanja estetskog doživljaja koristeći interpretativno čitanje.

Poticati učenike na uočavanje i objašnjavanje obilježja književnog teksta.

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Poticati učenike na čitanje s ciljem razvijanja čitateljskih navika i čitanja radi užitka.

Koristiti nastavne strategije za poticanje čitanja usmjerene na unutarnju motivaciju kod učenika, pobuđivanje želje za čitanjem (u školi, izvanškolsko čitanje); organizirati kutke za čitanje, motivirati učenike na prepričavanje tekstova prema njihovom izboru, zainteresirati učenika čitanjem zanimljivog dijela priče / književnog djela.

Izbor tekstova prilagoditi interesima, uzrastu i recepcijskim mogućnostima učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Poduzetnost.

B.IV.4

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.

- stvara različite uratke motiviran doživljajem književnog teksta
- koristi se jezičnim vještinama kako bi se izrazio na kreativan i originalan način.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *stvaralačko izražavanje (likovna interpretacija, glazbena improvizacija, kreativna dramatizacija, stvaralačko pripovijedanje – govorenje i pisanje, krasnoslov).*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenike na pripovijedanje motivirajućeg sadržaja uživljavanjem u ulogu, izražajno čitanje, recitiranje, likovne interpretacije i kreativne dramatizacije.

Učenici se mogu kreativno izraziti potaknuti književnim tekstom snimajući kratki audio ili videouradak.

Pratiti napredak učenika prikupljanjem radova u učeničku mapu (portfolio); učenik pregledava uratke s ciljem poboljšavanja i stvaranja novih.

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura, Tjelesna i zdravstvena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

C
Kultura i mediji

C.IV.1

Učenik izdvaja podatke iz različitih izvora / medijskih sadržaja koristeći ih u obrazovne svrhe.

C.IV.2

Učenik bira medijske sadržaje primjerene uzrastu.

C.IV.3

Učenik posjećuje kulturne događaje.

[JZK-5.1.2](#)

- prepoznaje različite izvore podataka
- prikuplja podatke koristeći različite izvore primjerene uzrastu
- koristi podatke u svrhu pripreme za učenje i proširivanje znanja o različitim temama prenoseći tekst u druge oblike ili medije.
- razlikuje elektroničke medije – televiziju, radio, internet uočavajući njihova izražajna sredstva
- koristi internet uz vođenje i usmjeravanje
- gleda filmove za djecu nastale prema književnom djelu
- sluša radijsku emisiju za djecu
- izdvaja traženi podatak u dječjoj enciklopediji koristeći se kazalom i abecednim redom
- razlikuje crno-bijeli i film u boji s obzirom na vrijeme u kojem su nastali (zamjećuje razlike).
- razlikuje kulturne događaje (kazališna predstava, izložba, glazbeni događaj,...)
- razgovara s učenicima i odraslima o kulturnom događaju izražavajući svoja zapažanja
- izražava doživljaj kulturnog događaja govorom, kratkim pisanim tekstom, pokretom, crtežom, fotografijom, pjevanjem ili sviranjem.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *mediji (tiskani, auditivni, vizualni)*
- *susreti i razgovori s knjižničarom/knjižničarkom, književnicima i drugim sudionicima kulturnih događaja namijenjenih djeci.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *dječji film, radijska emisija, animirani, igrani film*
- *knjižnica, virtualna knjižnica, knjige / zvučne knjige*
- *obrazovne i zabavne mrežne stranice.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kulturni događaj*
- *knjižnica (susreti s piscima/književnicima, ilustratorima)*
- *muzej, izložba*
- *kazalište (kazališna predstava)*
- *kino (film - animirani, dječji igrani).*

Koristiti sve vrste dostupnih medija (vizualnih, auditivnih i pisanih); razgovor s osobama (knjižničarom/knjižničarkom, piscem, ilustratorom, glumcem...).

Upućivati učenike na korištenje različitih medijskih izvora za pronalaženje podataka prema zadanim uputama radi pripreme za učenje ili proširivanja postojećeg znanja.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Poduzetnost i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Osposobiti učenike za komunikaciju s različitim medijima - kazalištem, filmom, radijem, televizijom, internetom, tiskom; primanje kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije, zabavnih i obrazovnih sadržaja na mrežnim stranicama; poticati učenike na uočavanje izražajnih sredstava (zvuk, glazba, govor, slika i njihove kombinacije) kojima se šalje poruka i pojačava doživljaj primljene poruke.

Upućivati učenike u svijet vlastitih otkrića usmjerenim djelovanjem, pažljivim izborom i preporukom medijskih sadržaja i vrste medija.

Upozoriti učenike na negativnu i na pozitivnu stranu u korištenju interneta i upućivati na roditeljski nadzor u pristupanju internetu.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Osobni i socijalni razvoj.

Tijekom školske godine posjetiti s učenicima knjižnicu, kazalište, kino, muzej (prema organizacijskim mogućnostima u školi te fizičkoj dostupnosti kulturnih ustanova u mjestu življenja i školovanja).

Razgovarati s učenicima o posjećenom kulturnom događaju na kojem su nazočili ili sudjelovali (susret s piscima/književnicima, ilustratorima, glumcima, izložbe u muzejima primjerene uzrastu učenika, književni, glazbeni, filmski, tradicijski festivali, kulturni, obrazovni projekti/programi za djecu).

Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje; aktivno uključivanje u kulturni i društveni život zajednice.

Korelacija unutar predmeta:

Krovne ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu; moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Razrade ishoda se ostvaruju tijekom školske godine do realizacije kompletnog krovnog ishoda.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura, Tjelesna i zdravstvena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- Osnovno
- V

Godine učenja i podučavanja predmeta: 5

A Jezik i komunikacija

- [A.V.1](#)
- [A.V.2](#)
- [A.V.3](#)
- [A.V.4](#)
- [A.V.5](#)
- [A.V.6](#)

B Književnost i stvaralaštvo

- [B.V.1](#)
- [B.V.2](#)
- [B.V.3](#)
- [B.V.4](#)

C Kultura i mediji

- [C.V.1](#)
- [C.V.2](#)
- [C.V.3](#)

A Jezik i komunikacija	A.V.1 Učenik komunicira u skladu s odabranom temom poštujući pravila uljudnog ophođenja.	A.V.2 Učenik preporučava sadržaj teksta na temelju bilježaka.	A.V.3 Učenik piše tekst jednostavne strukture u skladu s temom.
	<p>JZK-5.2.3 JZK-5.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • razgovara pridržavajući se teme • razlikuje verbalnu i neverbalnu komunikaciju • kombinira verbalne i neverbalne poruke u skladu sa zadatkom ili komunikacijskom situacijom • poštuje pravila komunikacije u raspravi • izriče svoje mišljenje • donosi zaključke na temelju argumentirane rasprave. 	<p>JZK-5.2.1 JZK-1.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdvaja važne podatke iz teksta u različite vrste bilježaka • sažeto preporučava tekst na temelju bilježaka • točno, izražajno i odgovarajućim tempom čita tekst napisan latinicom ili ćirilicom • objašnjava nepoznate riječi i izraze. 	<p>JZK-4.2.1 JZK-4.2.2 JZK-4.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • piše tekstove primjenjujući jednostavnu strukturu • piše o doživljajima i događajima međusobno ih razlikujući • opisuje lik pazeći na detalje • opisuje krajolik pazeći na detalje • piše pismo poštujući strukturu.
	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>verbalna i neverbalna komunikacija</i> • <i>rasprava</i> • <i>bogaćenje rječnika.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sažimanje pripovjednog teksta</i> • <i>bilješka</i> • <i>čitanje</i> • <i>rečenična intonacija i rečenični naglasak.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisivanje lika, krajolika</i> • <i>pripovijedanje, samostalno stvaranje priče</i> • <i>pismo, struktura pisma</i> • <i>sastavak – doživljaj, događaj.</i>

Poticati učenika na korištenje novih riječi u komunikaciji.

Organizirati raznolike komunikacijske situacije u kojima će učenik sudjelovati i izražavati svoje osjećaje, stavove i reakcije.

Organizirati razrednu raspravu s temama koje su zanimljive učenicima. Uputiti učenike na pravila komunikacije u raspravi. Poticati svakog učenika na ravnopravno sudjelovanje u raspravi. Iznositi vlastito mišljenje, a poštovati tuđe. Pažljivo slušati sugovornika u raspravi i govoriti kada učenik dobije riječ. Omogućiti učeniku priliku za donošenje zaključaka na temelju argumentirane rasprave.

Usmjeriti učenika na važnost neverbalne komunikacije.

Potaknuti aktivnosti u kojima učenici mogu vježbavati verbalne, ali i neverbalne poruke. Na primjer ispričati anegdote ili viceve koristeći se neverbalnom komunikacijom i prilagođavajući govor, pokret, mimiku i geste.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost.

A.V.4

Učenik primjenjuje gramatička pravila.

[JZK-4.3.1](#)

Tekst može biti pročitani ili slušani u obliku zvučnog zapisa.

Tekst može biti pisan ćirilicom.

Uputiti učenika na izražajno čitanje i poštivanje rečenične intonacije i rečeničnog naglaska.

Usmjeriti učenika na samostalno objašnjavanje nepoznatih riječi uz korištenje dječjeg rječnika ili na temelju zaključivanja iz konteksta.

Potaknuti učenika na čitanje usmjereno na sadržaj i na izdvajanje važnih događaja iz teksta kako bi mogao stvarati natuknice i bilješke.

Uputiti učenika na sažeto prepričavanje teksta koji se temelji na bilješkama.

Prepričavanje može biti usmeno i pismeno. Usmeno prepričavanje prethodi pisanom prepričavanju.

Posebnu pozornost treba posvetiti pojedinačnim sposobnostima pojedinog učenika.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Matematika i Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Poduzetnost.

A.V.5

Učenik primjenjuje pravopisna pravila.

[JZK-4.3.2](#)

Ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika.

Uputiti učenika na razlike između subjektivnog i objektivnog opisa. Uočiti da se isti prostor/predmet/osoba može opisati na različit način. Kod opisivanja lika podrazumijeva se vanjska i unutarnja karakterizacija lika. Organizirati vježbe i zadatke na kojima će učenici vježbati stvarno i slikovito opisivanje.

Struktura teksta je jednostavna: uvod, razrada i zaključak. Uputiti učenika na stvaranje kompozicije i usmjeriti na pridržavanje kompozicije prilikom pripovijedanja.

Vježbati s učenicima pisanje pisma poštujući strukturu pisma – mjesto i datum, uvodni dio, glavni dio, završetak i pozdravljanje, adresa primatelja i pošiljatelja.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Likovna kultura i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Poduzetnost.

A.V.6

Učenik prepoznaje važnost zavičajnoga govora i hrvatskog standardnog jezika s obzirom na njihovu komunikacijsku ulogu.

- pravilno upotrebljava rod i broj imenica
- izriče prošlo, sadašnje i buduće vrijeme
- razlikuje pomoćne glagole biti i htjeti
- razlikuje osobne zamjenice
- prepoznaje stupnjevanje pridjeva
- određuje subjekt i predikat u rečenici
- razlikuje subjektni i predikatni skup riječi
- prepoznaje glagolski i imenski predikat
- razlikuje jednostavnu proširenu i neproširenu rečenicu.
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog početnog slova
- piše veliko početno slovo u nazivima stanovnika i pripadnika naroda
- piše posvojne pridjeve izvedene od vlastitih imena
- piše rečenice koristeći pravopisne znakove za označavanje upravnog i neupravnog govora
- piše kratice višerječnih naziva
- piše pridjeve pri stupnjevanju
- piše riječi u kojima su glasovne skupine ije/je/e/i
- piše glasove č i ć u poznatim i novim kategorijama
- piše e-poruke.
- uspoređuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik
- koristi zavičajni govor u usmenoj i pisanoj komunikaciji
- sluša i čita tekstove na kajkavskom, čakavskom i štokavskom narječju prepoznajući kojem narječju pripadaju
- prepoznaje različite zavičajne govore u BiH
- prepoznaje komunikacijske situacije u kojima koristi hrvatski standardni jezik.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *rod i broj imenice*
- *prošlo, sadašnje, buduće vrijeme i preoblika*
- *pomoćni glagoli biti i htjeti*
- *osobne zamjenice*
- *stupnjevanje pridjeva*
- *umanjenice i uvećanice*
- *subjekt i predikat*
- *subjektni i predikatni skup*
- *glagolski i imenski predikat, jednostavna, proširena i neproširena rečenica*
- *upravni i nepravni govor.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *veliko početno slovo u višerječnim imenima država županija i zemljopisnih cjelina, u nazivima stanovnika i pripadnika naroda*
- *kratice*
- *pisanje riječi s glasovnim skupinama ije/je/e/i u glasovima č i ć*
- *navodnici, crtica, dvotočje, zarez.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *zavičajni govor, narječje*
- *usmena i pisana komunikacija na zavičajnom jeziku.*

Na oglednim primjerima ukazati učeniku na pravilnu upotrebu roda i broja imenica i pridjeva koji se s njom slažu.

Organizirati vježbe i aktivnosti gdje će učenici iskazivati prošlost, sadašnjost i budućnost.

U tekstu usmjeriti pozornost na razlike u izgovoru i pisanju glagola biti (bit ću, ću biti).

Koristiti tekstove zasićene zamjenicama da bi učenik uočio riječi za zamjenjivanje govornika, sugovornika ili negovorno lice.

Organizirati komunikacijske situacije u kojima će učenici prepoznavati i koristiti zamjenice u govoru ili pisanju.

Stupnjevanje pridjeva se radi na razini prepoznavanja; uočiti da se radi o istom pridjevu, istoj osobini, ali da je ta osobina iskazana u tri stupnja.

Kod umanjica i uvećanica posebno obratiti pozornost na izgovor i pisanje glasova č i ć, te glasovnog skupa ije/je/e/i.

Subjektni i predikatni skup se radi na razini prepoznavanja.

Upravni i nepravni govor se radi i usmeno i pismeno. Organizirati ili isticati situacije u kojima se u svakodnevnoj komunikaciji koristimo upravnim ili neupravnim govorom i vježbati preobliku upravnog u nepravni govor i obrnuto.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Često i sustavno provoditi vježbe u kojima će učenici vježbati određena pravopisna pravila. Vježbe prilagođavati i mijenjati po potrebi.

Pripremiti za učenike poticajne tekstove zasićene primjerima određenog sadržaja koji se vježba.

Procijeniti znanje učenika i prema potrebi vježbati riječi s glasovima č,ć,dž i đ te glasovnim skupinama ije/je/e/i.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Organizirati situacije ili zadatke u kojima se potiče učenika na korištenje zavičajnoga govora u usmenoj i pisanoj komunikaciji.

Poticati kod učenika njegovanje identiteta i isticati važnosti zavičajnoga govora i raznolikosti i bogatstva hrvatskog jezika.

Organizirati učenicima zanimljive aktivnosti i odrediti porijeklo riječi koje se često koriste u zavičajnom govoru ili pojedinim narječjima hrvatskoga jezika (germanizmi, turcizmi, latinizmi, ...).

Uočiti prostorne i jezične raznolikost BiH i RH.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Glazbena kultura, Tjelesna i zdravstvena kultura i Likovne kulture i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Poduzetnost.

B
Književnost i stvaralaštvo

B.V.1

Učenik izražava doživljaj književnog teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom.

B.V.2

Učenik interpretira književni tekst.

B.V.3

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.

JZK-1.1.1 JZK-1.4.2

- povezuje sadržaj, temu i motive s vlastitim iskustvom
- razgovara o književnom tekstu
- iskazuje doživljaj književnog teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom
- pronalazi vrijedne poruke i mudre izreke u tekstu i potkrepljuje ih citiranjem dijelova teksta
- izražava stav u odnosu na temu i ideju književnog teksta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tema, motiv, ideja.*

JZK-1.1.3

- razlikuje osnovna obilježja pripovijetke, bajke, basne, igrokaza i dječjeg romana
- određuje motiv i ideju u poeziji i prozi
- povezuje temu i motiv i ideju
- objašnjava osnovna obilježja lirske pjesme
- prepoznaje obilježja stihova
- razlikuje pjesničke slike
- određuje stilske figure
- prepoznaje i imenuje oblike pripovijedanja
- određuje elemente fabule.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pjesma, bajka, basna, pripovijetka, igrokaz, dječji roman*
- *obilježja lirske pjesme, ritam i dužina stiha, slog, rima, usporedba*
- *personifikacija, epitet.*

JZK-5.2.3 JZK-5.2.1

- izražajno čita i recitira
- izvodi glazbene i scenske improvizacije
- odabire vlastiti pristup temi koja ga interesira
- osmišljava novi element priče ili mijenja sadržaj priče originalnim i maštovitim rješenjima
- pripovijeda sadržaj priče iz perspektive drugog lika, vremena ili mjesta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *izražajno čitanje*
- *stvaralaštvo.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Motivirati učenike za recepciju književnog teksta.

Poticati razgovor o književnom tekstu kako bi učenik pokazao razumijevanje teksta.

Uputiti učenika na izdvajanje teme, motiva i ideje iz teksta.

Tekst može biti slušani ili pročitani.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Priroda i društvo, Glazbena kultura i Likovna kultura i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Motivirati učenike za recepciju primjerenih tekstova.

Ukazati učeniku na slikovitost i osjećajnost u književnom tekstu. Poticati učenika na zamjećivanje obilježja književnog teksta, na razlikovanje pjesničkih slika, izdvajanje vidnih i slušnih pjesničkih slika, određivanje duljine stiha.

Pokazati učenicima na primjerenom tekstu razliku između opisivanja, pripovijedanja, monologa i dijaloga i njihovu ulogu u proznom tekstu.

Potaknuti učenika na uočavanje redoslijeda događaja; uvod, zaplet i rasplet.

Organizirati aktivnosti u kojima će učenik stvarati usporedbe i personifikacije na zadani poticaj ili primjenjivati epite u stvaranju rečenica i teksta.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potaknuti učenika na izvođenje glazbene i scenske improvizacije na temelju doživljaja književnog teksta.

Omogućiti učenicima kreativno izražavanje recitiranjem, izražajnim čitanjem, uživljavanjem u ulogu, dramatizacijom, stvaranjem likovnih radova i poticati učenike u njihovom odabiru. Omogućiti učeniku da odabere vlastiti pristup temi koja ga interesira i stvaralački oblikuje svoje mišljenje koje može javno iznositi u obliku govorenog teksta.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.

B.V.4

Učenik čita književne tekstove prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor.

- odabire i čita tekstove sa šireg popisa predloženih književnih tekstova razvijajući čitateljsku naviku
- razgovara o izabranom i pročitanoj književnom tekstu
- argumentira svoj izbor književnog teksta i izbor drugih učenika.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *knjižnica*
- *književni tekstovi.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Dati učeniku izbor različitih tekstova. Potaknuti učenika na objašnjenje svog izbora književnog teksta.

Organizirati razgovor među učenicima o izabranim i pročitanim književnim tekstovima.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

C

Kultura i mediji

C.V.1

Učenik koristi podatke iz različitih medijskih sadržaja.

C.V.2

Učenik analizira sadržaje predstavljene u različitim medijima.

C.V.3

Učenik posjećuje kulturne događaje.

[JZK-4.4.2 JZK-5.1.2](#)

- razlikuje različite izvore podataka
- prikuplja podatke koristeći različite medijske sadržaje
- piše natuknice i bilješke na temelju prikupljenih podataka iz različitih medija u svrhu prepričavanja određenog sadržaja
- koristi podatke u svrhu pripreme za učenje i proširivanje znanja o različitim temama.
- uspoređuje iste sadržaje u različitim vrstama medija
- pronalazi sadržaje za djecu pretražujući mrežne stranice prema zadanim smjernicama (uz vođenje i usmjeravanje)
- razlikuje dokumentarni film od ostalih vrsta filmova
- uspoređuje književni tekst s njegovim medijskim adaptacijama.
- razgovara sa sudionicima kulturnog događaja, tijekom ili nakon njega
- izražava doživljaj kulturnog događaja i obrazlaže svoje mišljenje
- piše preporuku za kulturni događaj.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *digitalni mediji*
- *rječnik, enciklopedija, leksikon.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *digitalni mediji*
- *dokumentarni film, igrani film.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kulturni događaji: izložbe, predstave, susreti s piscem,*
- *preporuka za kulturni događaj.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Koristiti materijale s obrazovnih internetskih stranica.

Potaknuti učenika na čitanje usmjereno na sadržaj i na izdvajanje važnih događaja iz teksta kako bi mogao stvarati natuknice i bilješke.

Usmjeriti učenika na sažeto prepričavanje teksta koji se temelji na bilješkama.

Uputiti učenika na korištenje dječjih rječnika, enciklopedija i leksikona.

Izvori podataka mogu biti osobe, knjižnice, internet.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Omogućiti učeniku usporedbu istog sadržaja u različitim vrstama medija koristeći raznolike metode i strategije primjerene zadatku.

Potaknuti učenike na uočavanje obilježja dokumentarnog filma i uočavanje razlika dokumentarnog filma od ostalih vrsta filmova.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potaknuti učenika na posjećivanje kulturnih događaja.

Omogućiti učenicima posjete virtualnim kulturnim događajima kao što su muzeji, izložbe i slično.

Motivirati učenika na razgovor sa sudionicima kulturnog događaja tijekom ili nakon njega – izložbe, susreti s piscem.

Nakon posjete kulturnom događaju potaknuti učenike na izražavanje svog doživljaja kulturnog događaja.

Dati učenicima mogućnost objavljivanja njihove preporuke za određeni kulturni događaj u školskom časopisu, mrežnoj stranici škole ili medijskoj i novinarskoj sekciji i na taj način ih motivirati za pisanje.

Korelacija unutar predmeta:

Ishode i njihove razrade učitelj kombinira prema svom tematskom planu. Moguća je kombinacija ishoda i razrada unutar predmetnih područja (A, B, C).

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima svih drugih predmeta i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Osobni rast i razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje.

- Osnovno
- VI

Godine učenja i podučavanja predmeta: 6

A Jezik i komunikacija

- [A.VI.1](#)
- [A.VI.2](#)
- [A.VI.3](#)
- [A.VI.4](#)
- [A.VI.5](#)
- [A.VI.6](#)
- [A.VI.7](#)

B Književnost i stvaralaštvo

- [B.VI.1](#)
- [B.VI.2](#)
- [B.VI.3](#)
- [B.VI.4](#)
- [B.VI.5](#)

C Kultura i mediji

- [C.VI.1](#)
- [C.VI.2](#)
- [C.VI.3](#)

A Jezik i komunikacija	A.VI.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	A.VI.2 Učenik čita tekst prilagođavajući tehniku čitanja vrsti teksta.	A.VI.3 Učenik analizira tekst izvodeći zaključke.
	<p>JZK-5.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje svrhu govorenja (osobna i javna) • razgovara pridržavajući se teme • pažljivo sluša sugovornika • razgovijetno govori i točno intonira rečenice • izriče svoje mišljenje • iznosi zaključke na temelju argumenata • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama. 	<p>JZK-3.4.1 JZK-1.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • uočava ulogu rečeničnih i pravopisnih znakova • razgovijetno čita tekst pravilno naglašavajući riječi. 	<p>JZK-2.1.1 JZK-4.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • čita polazni tekst uočavajući njegova struktura i jezično-stilska obilježja • prepoznaje razliku između književnog i neknjiževnog teksta • prepoznaje strukturu informativnog teksta/pisma • iznosi svoje mišljenje o tekstu • izdvaja ključne pojmove u različite vrste bilježaka • izvodi zaključke na temelju ključnih pojmova • koristi se rječnikom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje) u svrhu objašnjenja značenja nepoznatih riječi ili izraza.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *govor*
- *razgovor*
- *rasprava.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *interpretativno čitanje*
- *čitanje po ulogama.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni/ neknjiževni tekst*
- *trodjelna struktura teksta, faze u procesu pisanja sastavaka*
- *pripovijedanje: subjektivno i objektivno pripovijedanje, pripovijedanje u 1. i 3. osobi*
- *opisivanje: subjektivno i objektivno opisivanje, opis osobe, portret*
- *preporučavanje: opširno, sažeto, stvaralačko*
- *natuknica i bilješka (ključna riječ, sažetak, grafički prikaz)*
- *pismo (osobno, elektroničko pismo, pozivnica).*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Vještine komuniciranja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Ukazivati na važnost tečnog i jasnog govorenja te pažljivog slušanja za uspješnu komunikaciju.

Organizirati razgovorne igre, npr. učenicima zadati rečenicu kojom će početi razgovor.

Odabrati teme iz školskog života i životnog okruženja učenika.

Korelacija unutar predmeta:
A.VI.5, A.VI.6

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: strani jezici, Povijest, Vjeronauk i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Tehnike čitanja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Organizirati, po mogućnosti, svakodnevno čitanje.

Poticati učenike na čitanje različitih tekstova prilagođenih uzrastu. Dobro bi bilo birati tekstove iz više izvora.

Organizirati aktivnosti slušanja audiozapisa, radiodrame ili recitiranja poezije u cilju razvijanja vještine čitanja.

Poželjno je provoditi vršnjačko vrednovanje/samovrednovanje, poticati učenike na objektivnost (tablica za procjenu).

Korelacija unutar predmeta:
A.VI.1, A.VI.6, B.VI.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta stranih jezika i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Znanja usvojena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju (pismo).

Objasniti učenicima razliku između književnoj i neknjiževnog teksta na strukturnoj, jezičnoj i sadržajnoj razini.

Predstaviti učenicima faze u procesu pisanja odnosno tijek opisivanja.

Navoditi učenike da što više koriste bilješke i natuknice u procesu učenja (umna mapa, Vennov dijagram, T-tablica...).

Poticati učenike na korištenje rječnika (tiskano i mrežno izdanje).

Preporučuje se korištenje tekstova i iz drugih izvora (osim udžbenika).

Korelacija unutar predmeta:
C.VI.1

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnoga predmeta Informatika i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VI.4

Učenik oblikuje jednostavni opisni i pripovjedni tekst.

[JZK-4.1.1](#)

A.VI.5

Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnog jezika.

[JZK-4.3.1](#) [JZK-4.2.3](#)

A.VI.6

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika.

[JZK-4.3.1](#) [JZK-4.2.3](#)

- oblikuje tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom
- primjenjuje strukturalna i jezično-stilska obilježja zadanog teksta
- razlikuje subjektivno i objektivno opisivanje osobe/pripovijedanje
- pripovijeda nižući događaje kronološkim slijedom
- stvaralački prepričava tekst služeći se bilješkama
- služi se novim riječima i izrazima prenesenog značenja
- razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi
- razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.
- prepoznaje morfološke kategorije riječi
- razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi
- razlikuje padeže kao različite oblike iste riječi
- objašnjava službu i značenje padeža
- provodi stupnjevanje pridjeva na uporabnoj razini
- primjenjuje riječi s provedenim glasovnim promjenama.
- razlikuje glagolski i imenski predikat
- razlikuje rečenice s obzirom na subjekt.
- primjenjuje pravopisna pravila pri pisanju velikog početnog slova u jednorječnim i višerječnim imenima
- pravilno izgovara i piše riječi s provedenim glasovnim promjenama
- primjenjuje pravopisna pravila pri pisanju pridjeva
- piše zarez odvajajući vokativ i usklik od ostatka rečenice
- služi se pravopisnim priručnicima sa svrhom poštivanja pravopisne norme.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pripovijedanje u 1. i 3. osobi*
- *subjektivno i objektivno pripovijedanje*
- *opisivanje: subjektivno i objektivno opisivanje, opis osobe, portret*
- *prepričavanje: opširno, sažeto, stvaralačko*
- *osobno pismo*
- *školska zadaća.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *promjenjive i nepromjenjive riječi (osnova i nastavak)*
- *nepromjenjive riječi: prilozni, prijedlozi, veznici, uskliki, čestice*
- *morfološke kategorije promjenjivih riječi*
- *sklonidba imenica*
- *sklonidba i stupnjevanje pridjeva*
- *sklonidba brojeva*
- *glasovne promjene u sklonidbi imenica i pridjeva te stupnjevanju pridjeva.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *veliko početno slovo u pisanju: višerječnih imena kontinenata, država, administrativnih jedinica; naseljenih mjesta, ulica, trgova; zemljopisnih imena i javnih građevina; ustanova, poduzeća; vjerskih praznika, državnih blagdana i spomendana; časopisa i novina*
- *rečnični i pravopisni znakovi: zarez (u pisanju vokativa, usklika); pisanje zarez u navođenju mjesta i datuma); znak za odjeljivanje sati i minuta*
- *sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi (brojevi, pridjevi, čestice).*

Ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja, birati teme bliske učenicima, teme iz svakodnevnog života, svijeta mašte ili doživljaja književnog teksta.

Ukazivati učenicima na primjenu određenih faza u procesu pisanja, omogućiti im razmjenu ideja tijekom faze usavršavanja teksta. Kao poticaj za objavljivanje radova mogu se koristiti različite strategije (Autorska stolica, Galerija radova...).

Kao poticaj za stvaranje priče mogu se koristiti različite strategije (niz slika, fotografije).

Poticati razvoj mašte i stvaralački pristup pripovijedanju.

Naglašavati učenicima važnost čitanja za bogaćenje rječnika.

Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natječajima.

Preporučuje se pisati tri školske zadaće godišnje.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.4, A.VI.5 i A.VI.6, B.VI.1, B.VI.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Povijest i međupredmetnim temama: Poduzetnost, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Gramatička znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju, usložnjavati gramatičku analizu i sintezu.

Izbjegavati pravila i paradigme koje učenik ne može primijeniti u govoru i pisanju, gramatika nije cilj učenja, nego put do cilja.

Razvijati pojam uočavanja pojava i procesa, međusobnih odnosa i zakonitosti.

Objasniti učenicima glasovne promjene ogleđnim i čestim primjerima, inzistirati samo na prepoznavanju glasovnih promjena kod promjene oblika riječi.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.6, B.VI.5.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest i strani jezici i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Pravopisna i pravogovorna znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na važnost primjene pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektronskih medija.

Preporučuje se korištenje različitih jezičnih igrica i kvizova.

Koristiti formu klasičnog diktata kod provjere pravopisa.

Upoznati učenike s pravopisom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje).

Korelacija unutar predmeta: A.VI.5, B.VI.5

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Geografija (pisanje zemljopisnih pojmova), Vjeronauk (pisanje naziva vjerskih blagdana) i međupredmetnom temom: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VI.7

Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskog jezika.

- razlikuje osnovno i preneseno značenje riječi
- prepoznaje osnovna obilježja hrvatskih narječja
- objašnjava ulogu službenih jezika u Bosni i Hercegovini
- ukazuje na značaj materinskog jezika
- razlikuje zavičajni govor od hrvatskoga standardnog jezika
- proširuje svoj rječnik
- razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *jednoznačnost i višeznačnost riječi*
- *narječja i govori hrvatskoga jezika*
- *materinski jezik, zavičajni govor, razgovorni jezik, hrvatski standardni jezik, književni jezik, službeni jezik u RH i BiH, dvojezičnost, manjinski jezici.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odabirati poticajne tekstove na kojima učenici uočavaju osnovno i preneseno značenje riječi.

Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim projektima poput izrade rječnika zavičajnog govora i sl.

Poticati učenike na sudjelovanje u školskim priredbama i literarnim zavičajnim natjecanjima.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.4, A.VI.5, A.VI.6, A.VI.7, B.VI.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Geografija, Glazbena kultura, Likovna kultura, Informatika i međupredmetnim temama: Poduzetnost i Osobni i socijalni razvoj.

B Književnost i stvaralaštvo

B.VI.1

Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.4.1](#)

B.VI.2

Učenik razlikuje žanrovska, strukturna i stilska obilježja književnog teksta.

[JZK-1.4.1](#) [JZK-1.2.1](#)

B.VI.3

Učenik analizira likove i događaje te njihove međuodnose u tekstu.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.2.1](#)

- izražava svoj doživljaj književnog teksta
- određuje temu književnog teksta na temelju pojedinosti u tekstu
- određuje ideje književnog teksta povezujući ih sa stvarnim životom
- opisuje način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti
- objašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza
- uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
- prepoznaje osnovna obilježja lirike, epike i drame
- uočava obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti
- razlikuje oblike piščeva kazivanja
- analizira strukturu proznog književnog djela
- objašnjava povezanost pjesničkih motiva, pjesničkih slika i teme
- analizira lirsku kompoziciju
- izdvaja stilska izražajna sredstva.
- razlikuje glavne i sporedne likove uočavajući njihov međuodnos
- opisuje vanjski izgled lika potkrepljujući ga citatima iz teksta
- uočava osobine lika povezujući ga s njegovim postupcima i događajima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pripovjedni ili opisni književni tekst*
- *lirska pjesma*
- *igrokaz.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni rodovi (osnovna obilježja lirike, epike, drame); podjela književnosti po obliku i postanku*
- *pjesnički motivi, pjesnička slika (vizualna i akustična), tema lirske pjesme*
- *strofa prema broju stihova, vezani i slobodni stih*
- *lirske vrste: pejzažna i ljubavna pjesma, himna*
- *stilska izražajna sredstva: onomatopeja, suprotnost*
- *obilježja pripovjednog teksta (događaj, likovi, osnovna misao)*
- *pripovjedačke tehnike (pripovijedanje u 1. i 3. osobi, opisivanje, monolog, dijalog)*
- *fabula, dijelovi fabule, poglavlje u dječjem romanu*
- *pripovjedne vrste: pustolovni roman, bajka u stihu*
- *dramski tekst monolog, dijalog, didaskalije.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *glavni i sporedni lik*
- *književni portret – opis lika, vanjski opis lika.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Primjenjivati ranije stečena znanja.

Razvijati učeničku sposobnost imaginacije.

Preporučuje se pogledati film koji je nastao kao adaptacija književnoga djela.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.3, A.VI.6, B.VI.1, B.VI.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura, Informatika i Povijest i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ranije usvojena književno-teorijska znanja se podrazumijevaju i nadograđuju.

Birati različite tekstove na kojima će učenici moći upotrijebiti svoja znanja, a koji nužno ne moraju biti iz udžbenika.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.7, C.VI.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Informatika i Geografija i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenicima valja omogućiti slobodno i otvoreno iznošenje vlastitih zapažanja u različitim modelima: okrugli stol, diskusija, tribina i sl.

Učenike uputiti na društveni kontekst u koji je lik smješten, usmjeravati učeničku percepciju lika na osnovi ponašanja i postupaka lika.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.1, A.VI.2

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Geografija i Likovna kultura i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B.VI.4

Učenik čita književni tekst prema učiteljevoj preporuci ili vlastitom izboru.

JZK-1.5.1 JZK-1.4.1

- predstavlja odabrani književni tekst obrazlažući vlastiti izbor
- izdvaja najzanimljivije detalje (opise, rečenice, stihove, ideje)
- razvija čitalačku naviku kontinuiranim čitanjem i motivacijom za čitanje
- povezuje motive odabranoga teksta sa stvarnim životom.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književno djelo za cjelovito čitanje prema preporuci ili prema vlastitom izboru.*

B.VI.5

Učenik stvara uradak potaknut osobnim iskustvom ili doživljajem književnog teksta / umjetničkog djela.

JZK-4.2.1 JZK-4.3.2

- oblikuje uratke u kojima do izražaja dolazi kreativnost
- stvara na narječju ili zavičajnom govoru
- izražava se pokretom, plesom i ilustracijom
- izražava vlastite osjećaje i doživljaj književnog teksta (krasnoslov)
- razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *literarni uradak*
- *plakat*
- *ilustracija*
- *strip*
- *videouradak*
- *fotografija*
- *krasnoslov*
- *dramatizacija i scenska improvizacija.*

Poticati učenike na čitanje i izvan nastave lektire. Predlagati suvremena književna djela tematikom bliska uzrastu učenika, uvažavati njihov čitalački ukus.

Preporučuje se nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja. Postavljati zadatke koji potiču kreativnost učenika.

Organizirati aktivnosti predstavljanja djela koji je učenik odabrao prema vlastitom izboru.

U suradnji sa školskom knjižnicom organizirati čitalački izazov u kojemu učenici u tijeku školske godine trebaju pročitati nekoliko književnih naslova raspoređenih po zanimljivom kriteriju, npr. knjigu s plavim koricama, knjigu u kojoj je životinja u naslovu, knjigu pisca iz 19. st. itd.

Korelacija unutar predmeta: A.VI.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Geografija i Povijest i međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.

Motivirati učenika na stvaralačko izražavanje koje se ne ocjenjuje.

Pokazati učeniku kako izbor riječi doprinosi značenju cijelog uratka.

Učenik se potiče na sudjelovanje u različitim natjecanjima.

Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Omogućiti učeniku predstavljanje uratka pred razredom.

Poticati sudjelovanje učenika u razrednim novinama, književnim večerima i sl.

Korelacija unutar predmeta: C.VI.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest i Informatika i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Poduzetnost, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

C Kultura i mediji

C.VI.1

Učenik koristi medijske sadržaje primjerene dobi i interesu učenika.

C.VI.2

Učenik povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom.

C.VI.3

Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.

JZK-2.4.1

- čita novine i časopise primjerene uzrastu
- čita različite sadržaje na internetu
- koristi tiskane i elektroničke medije u prezentaciji različitih sadržaja
- opisuje rizična ponašanja na internetu
- razlikuje medije i medijsku pismenost.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tisak i vrste tiska (novine, revije, časopisi, plakati,...)*
- *mediji i vrste medija - tiskani i elektronički; vizualni, auditivni i audiovizualni.*

JZK-5.2.1 JZK-2.1.1

- upoznaje pojam popularne kulture
- uočava vezu teksta i svijeta koji ga okružuje
- izdvaja sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti
- provjerava točnost informacija.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *popularnokulturni tekstovi.*

JZK-5.1.1

- posjećuje kazališne predstave
- odlazi u kino i kinoteke
- upoznaje medijske kuće i institucije
- sudjeluje u radionicama različitih sadržaja
- sluša predavanja u fizičkom i digitalnom okruženju
- posjećuje internetske sadržaje: *online izložbe, online učionice, kulturne portale.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kazalište*
- *knjižnica*
- *kino*
- *medijske kuće*
- *muzej*
- *festivali*
- *online događanja.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Navoditi učenika da koristi multimedije za izradu različitih zadataka i odgovorno koristi društvene mreže.

Poticati učenikovu računalnu pismenost za razvijanje kreativnosti i inovativnosti.

Poticati učenika na izražavanje vlastitog mišljenja.

Inzistirati na primjeni usvojenih pojmova više nego na teorijskom poimanju zadanih sadržaja.

Korelacija unutar predmeta:
A.VI.1, B.VI.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Glazbena kultura i Likovna kultura i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ovaj ishod usmjeren je na povezivanje popularnokulturnih tekstova sa svakodnevnim životom.

Koristiti dosad usvojene pojmove iz medijske kulture (pošiljatelj, primatelj, informacija,...).

Upotrijebiti izvore koji su zanimljivi učenicima ovoga uzrasta da bismo im približili tematiku.

Korelacija unutar predmeta:
B.VI.1, B.VI.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura i Informatika i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ovaj ishod se ne vrednuje sumativno, formativno se prate različite učeničke aktivnosti, od školskih priredbi preko natjecanja do posjeta različitim institucijama.

Aktivnosti i sadržaji iskazani u ovome ishodu uvjetovani su razvojnom dobi i interesima učenika, fizičkim okruženjem (lokalne zajednice i njihova ponuda društveno-kulturnih i umjetničkih sadržaja) te upućivanjem na digitalne sadržaje dostupne svima bez obzira na mjesto školovanja ili stanovanja.

Preporučuje se dvaput na godinu zajednički posjet učenika i učitelja određenom izabranom sadržaju.

Korelacija unutar predmeta:
B.VI.1, B.VI.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura, Likovna kultura i Informatika i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- Osnovno
- VII

Godine učenja i podučavanja predmeta: 7

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.VII.1	B.VII.1	C.VII.1
A.VII.2	B.VII.2	C.VII.2
A.VII.3	B.VII.3	C.VII.3
A.VII.4	B.VII.4	
A.VII.5	B.VII.5	
A.VII.6		
A.VII.7		
A.VII.8		

A Jezik i komunikacija	A.VII.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	A.VII.2 Učenik čita tekst prilagođavajući tehniku čitanja vrsti teksta.	A.VII.3 Učenik analizira tekst izvodeći zaključke.
	<p>JZK-5.1.3 JZK-3.4.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje službeni od privatnog razgovora • priprema se i izlaže na zadanu temu potkrjepljujući tvrdnje primjerima • primjenjuje govorne vrednote i sredstva verbalne/neverbalne komunikacije • izriče svoje mišljenje uvažavajući mišljenja drugih • izvodi zaključke na temelju argumenata • u razgovoru i raspravi ne prekida sugovornika • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama. 	<p>JZK-3.3.1 JZK-1.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • poštuje govorne vrednote prema zahtjevima teksta • prepoznaje ulogu rečeničnih i pravopisnih znakova. 	<p>JZK-2.3.2 JZK-2.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje temu i svrhu teksta • čita polazni tekst prepoznajući njegovu strukturu i jezično-stilska obilježja • interpretira tekst tumačeći njegovo značenje • uočava ulogu grafičke strukture i slikovnih elementa u tekstu • izvodi zaključke potkrepljujući ih argumentima • procjenjuje zanimljivost i korisnost teksta • organizira podatke iz teksta sažimajući ih u različite vrste bilježaka • koristi se rječnikom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje) u svrhu objašnjenja značenja nepoznatih riječi ili izraza.

KLJUČNI SADRŽAJI

- načini sporazumijevanja (verbalna i neverbalna komunikacija)
- govorne vrednote
- razgovor (službeni, privatni)
- rasprava
- izlaganje na zadanu temu.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Vještine komuniciranja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na sudjelovanje u razgovoru u različitim situacijama: u paru, u manjoj skupini ili na razini odjela.

Inzistirati na potpunim, jasnim rečenicama vodeći računa o govornim vrednotama.

Organizirati aktivnost (razgovorna igra, rasprava) tako da se postave jasna pravila komunikacije.

Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema pazeći da odabir teme bude primjeren dobi učenika.

Ukazati na važnost pripreme za izlaganje na zadanu temu, poticati ih da tijekom izlaganja svoje tvrdnje potkrijepe primjerima.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.6.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: strani jezici i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.

A.VII.4

Učenik oblikuje tekst prema zadanim smjernicama.

[JZK-4.2.1](#) [JZK-4.3.1](#) [JZK-4.2.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

- interpretativno čitanje
- čitanje po ulogama.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Tehnike čitanja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na čitanje različitih tekstova prilagođenih uzrastu (dobro bi bilo birati tekstove iz više izvora).

Organizirati, po mogućnosti, svakodnevno čitanje.

Organizirati aktivnosti slušanja audiozapisa, radiodrame ili recitiranja poezije u cilju razvijanja vještine čitanja.

Dati mogućnost vršnjačkog vrednovanja/samovrednovanja pomoću odgovarajuće tablice za procjenu i poticati ih na objektivnost.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.6, A.VII.7, B.VII.1, B.VII.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Glazbena kultura i međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.

A.VII.5

Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnog jezika.

[JZK-4.3.2](#) [JZK-4.3.1](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

- vijest
- izvješće
- opisivanje: opis otvorenog i zatvorenog prostora.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Znanja usvojena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Potaknuti učenike na pronalaženje različitih novina koje informiraju o istom, važnom događaju tog dana; usporediti vijest i izvješće; pronaći sličnosti i razlike.

Odabirom teksta zanimljivog i aktualnog sadržaja (vijest/izvješće iz svijeta sporta, glazbe...) potaknuti učenike na sudjelovanje u interpretaciji teksta.

Uputiti učenike u samostalnu izradu novinske stranice o temama koje su im bliske.

Korelacija unutar predmeta: C.VII.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VII.6

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika.

[JZK-4.3.2](#) [JZK-4.3.1](#)

- oblikuje tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom
- primjenjuje strukturalna i jezično-stilska obilježja traženog teksta
- preoblikuje pripovjedni u dramski tekst
- stvara tekst traženog oblika izražavajući se zavičajnim idiomom
- prepoznaje stilsku funkciju neknjiževnih riječi
- razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi
- razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.
- prepoznaje vrste zamjenica
- razlikuje padeže kao različite oblike iste riječi
- razlikuje glagole po značenju, vidu i prijelaznosti
- primjenjuje glagolske oblike i sročnost u rečenici
- preoblikuje rečenice s obzirom na glagolsko vrijeme ili lice i broj
- provodi glasovne promjene u riječima (pri sprezanju glagola).
- primjenjuje pravopisna pravila u upotrebi velikog početnog slova
- pravilno koristi rečenične i pravopisne znakove
- primjenjuje pravila pisanja glagolskih oblika
- pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama
- koristi se *Hrvatskim pravopisom* (tiskano i mrežno izdanje).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *stvaralačko izražavanje na zavičajnom govoru*
- *opisivanje (opis otvorenog i zatvorenog prostora)*
- *dramatizacija pripovjednog teksta*
- *vijest, izvješće*
- *školska zadaća.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *zamjenice: vrste i sklonidba zamjenica*
- *podjela glagola po značenju, vidu i predmetu radnje*
- *aktivno i pasivno stanje*
- *glagolski oblici: infinitiv, glagolski pridjevi, glagolska vremena, glagolski načini i prilogi*
- *glasovne promjene u sprezanju.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- veliko početno slovo u pisanju imena bogova, božanstava, religijskih osoba, katoličkih simbola osobitog štovanja, vjerskih i crkvenih zajednica; gradskih četvrti i dijelova naseljenih mjesta; povijesnih, vojnih, gospodarskih i političkih saveza, pokreta, epoha, povijesnih događaja; riječi iz poštovanja i počasti
- rečenični i pravopisni znakovi: točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada
- sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi (zamjenica, glagoli).

Ovaj ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja pronalazeći sadržaje u zavičajnoj kulturi. Kao poticaj za stvaranje priče mogu se koristiti različite strategije (niz slika, fotografije).

Ukazivati učenicima na primjenu određenih faza u procesu pisanja, omogućiti im razmjenu ideja tijekom faze usavršavanja teksta. Kao poticaj za objavljivanje radova mogu se koristiti različite strategije (Autorska stolica, Galerija radova...).

Naglašavati učenicima važnost čitanja za bogaćenje rječnika.

Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natječajima.

Preporučuje se pisati tri školske zadatke godišnje.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.4., A.VII.5, A.VII.6, B.VII.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnim temama: Poduzetnost i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Gramatička znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju, usložnjavati gramatičku analizu i sintezu.

Izbjegavati pravila i paradigme koje se ne mogu primijeniti u govoru i pisanju.

Ne treba inzistirati na učenju tvorbenih nastavaka, bitno je da usvojena gramatička pravila znaju primijeniti u svakodnevnom pisanju i govorenju.

Objasniti zakonitosti preoblike rečenice iz aktivnog u pasivna stanja te specifičnost upotrebe pasivnog/aktivnog stanja u hrvatskom jeziku.

Obvezno je tijekom obrade glagolskih oblika obrađivati upitne i niječne oblike. Inzistirati na pravilnoj upotrebi glagolskih oblika u govoru i pismu.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.6.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta stranih jezika i međupredmetnom temom Poduzetnost.

Na već stečeno znanje iz prethodnih razreda nadovezuju se nove spoznaje.

Poticati učenike na važnost primjene pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu; naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektronskih medija.

Upućivati učenike na stilsku vrijednost aorista i imperfekta.

Inzistirati na pravilnom korištenju infinitiva i aorista glagola *biti* u govoru i pismu.

Stvarati poticajno okruženje i osmišljavati aktivnosti pomoću kojih se uočavaju važnosti potrebe pravilnog pisanja i govorenja.

Koristiti formu klasičnog diktata kod provjere pravopisa.

Koristiti se mrežnom stranicom *Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.4, A.VII.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Geografija i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VII.7

Učenik objašnjava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika.

[JZK-3.4.1 JZK-3.3.1](#)

A.VII.8

Učenik uočava povezanost razvoja hrvatskog jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.

[JZK-4.4.1 JZK-5.2.2](#)

- prepoznaje riječi zavičajnog govora i narječja u odnosu na hrvatski standardni jezik
- prepoznaje stilsku funkciju neknjiževnih riječi i izraza
- sluša dijalektalnu liriku uočavajući njene osobine
- razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.
- objašnjava početke hrvatske pismenosti
- imenuje spomenike hrvatske pismenosti
- prepoznaje ulogu spomenika hrvatske kulture kao bitne sastavnice vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta
- uočava ulogu i značaj hrvatskog jezika za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u BiH
- razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *zavičajni govor i narječja prema standardnom jeziku: lokalizmi, dijalektizmi, regionalizmi.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *trojezičnost / hrvatska pisma, Bašćanska ploča, prvotisak, Kočerinska ploča, Humačka ploča, Povelja Kulina bana.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odabirati poticajne tekstove na kojima će se uočiti razlika između narječja i hrvatskoga standardnog jezika.

Uputiti učenike na korisne mrežne stranice *Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje (bolje.hr, jezični-savjetnik.hr, ihj.hr/ kolokacije i sl.)*.

Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim projektima.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.4, A.VII.5, A.VII.6, A.VII.7, B.VII.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura (pjesme na zavičajnom govoru), Likovna kultura, Geografija, Informatika i međupredmetnim temama: Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prethodno usvojena znanja iz povijesti hrvatskog jezika se podrazumijevaju i nadograđuju.

Osvijestiti, kroz različite aktivnosti, važnost razvoja hrvatskog jezika i važnost spomenika za očuvanje nacionalnog identiteta.

Najbolji način podučavanja je posjet spomenicima kulturne baštine i čitanje tekstova odgovarajućeg sadržaja.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.8, C.VII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (uloga kroničara - zapisivati događaje važne za određeno vrijeme), Geografija (lokacije pronalaska spomenika, kako doći do njih), Informatika (digitalni alati, mrežne stranice) i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B Književnost i stvaralaštvo

B.VII.1

Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.

[JZK-1.1.2](#) [JZK-1.1.3](#)

B.VII.2

Učenik analizira žanrovska, strukturalna i stilsko obilježja književnoga teksta.

[JZK-1.5.1](#) [JZK-1.2.2](#)

B.VII.3

Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međuodnose u tekstu.

[JZK-1.1.3](#)

- izražava vlastite osjećaje i razmišljanja vezana za tekst
- tumači način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti
- pojašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza
- objašnjava glavne ideje i problematiku književnoga teksta povezujući ih sa svakodnevnim životom
- objašnjava strukturu književnih tekstova
- uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
- opisuje obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti
- analizira strukturu književnog teksta objašnjavajući povezanost motiva i teme
- prepoznaje značajke narodne književnosti
- prepoznaje pjesničke slike i stilska izražajna sredstva
- objašnjava izražajnu funkciju ritmotvornih elemenata
- analizira strukturu dramskog teksta prepoznajući dramski sukob i dramsku situaciju.
- analizira ulogu lika u zapletu i raspletu radnje
- iznosi svoje stavove i mišljenje o likovima
- prepoznaje ulogu dijaloga i monologa u oblikovanju lika
- opisuje odnose među likovima i njihov doprinos razvoju teme i ideje
- analizira lik potkrepljujući navode citatima iz teksta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *lirska pjesma*
- *epska i lirska narodna pjesma*
- *dijalektalno pjesništvo*
- *pripovjedni ili opisni književni tekst*
- *dramski tekst.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *odnos teme i motiva u književnom tekstu*
- *kronološki slijed događaja, ulomak, poglavlje*
- *pjesničke slike: gustativne, taktilne, olfaktivne*
- *ritmotvorni elementi (intonacija i stanka, opkoračenje, vrste rime, inverzija)*
- *stilska izražajna sredstva: ponavljanje, asonanca, aliteracija*
- *dijelovi dramskog teksta (čin, dramski prizor) dramski sukob i dramska situacija*
- *pripovjedne vrste: anegdota, vic, crtica, povijesni roman, znanstveno-fantastični roman, putopis, dnevnik*
- *povjestice*
- *lirske vrste: šaljiva lirska pjesma, haiku*
- *narodna književnost: epska i lirska narodna pjesma, izreke, poslovice, pitalice, zagonetke, epski deseterac, stalni epiteti*
- *hrvatsko dijalektalno pjesništvo i pjesništvo na jezicima drugih naroda u BiH.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *govorna karakterizacija*
- *karakterizacija lika postupcima / etička karakterizacija.*

Preporučuje se napraviti scensku improvizaciju teksta (pokušati svojom glumom, stavom i pokretima dočarati osjećaj likova koje učenici glume).

Nacrtaťi *strip* na temelju teksta te tako obrazložiti vlastiti doživljaj i razumijevanje djela.

Poticati učenike na suradnju i samostalni ili grupni (istraživački) rad.

Mogu se izdvojiti glavne ideje uz primjenjive strategije podučavanja: Suradničko učenje (učenik - učenik, skupina učenika), Citat - komentar, Dvostruko vođeni dnevnik, Vennov dijagram.

Koristiti sredstva, alate (prema predviđenim aktivnostima): nastavni listići, PowerPoint, Prezi, Wordwall, Genially, Kahoot

Korelacija unutar predmeta: A.VII.4, B.VII.1, B.VII.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura (*strip*), Glazbena kultura (poticanje izražajne senzibilnosti), Povijest, Vjeronauk i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Povezati učenje i podučavanje o različitim književnim vrstama i stilskim figurama s odabranim književnim tekstovima.

Poticati učenike da uoče humor u lirskoj pjesmi.

Odabrati motiv iz prirode, fotografirati ga ili nacrtati, a zatim napisati *haiku* uz sliku; prirediti izložbu *haiku* povodom Dana planeta Zemlje.

Uočavati i izdvajati pjesničke slike u analizi pjesama.

Zamijetiti ponavljanja u tekstu (glasovna) -asonanca i aliteracija radi zvučnog doživljaja teksta i kao element ritma; tumačiti kako ritam i zvučnost stvaraju ugođaj u lirskoj pjesmi.

Pronaći na internetu anegdote o hrvatskim književnicima, svjetskim slikarima, skladateljima ili znanstvenicima.

Organizirati *pričaonicu viceva*; pokušati napisati vic o nekom svojem neobičnom i smiješnom događaju (učenici ne smiju vrijeđati ničije osobno dostojanstvo niti se služiti nepristojnim riječima). Napraviti *Razredni vicomat* za školski list ili školsku mrežnu stranicu.

Čitati primjerene ulomke iz povijesnih i znanstveno-fantastičnih romana.

Čitati i analizirati epske i lirske narodne pjesme, zapaziti stilske osobine narodnih pjesama (stalne epitete i stih - deseterac).

Potaknuti učenike na zapažanje razlika između epske i lirske narodne pjesme na osnovi ispričanih događaja (epsko) i izraženih osjećaja (lirsko).

Preporučuje se čitati i analizirati književna djela na narječjima hrvatskog jezika s naglaskom na zavičajne motive.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.7, C.VII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Likovna kultura, Glazbena kultura i Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Potaknuti učenike da u korelaciji s predmetom Povijest prepoznaju određeni lik u književnom djelu.

Preporučuje se čitati i analizirati primjerene prozne tekstove, uočavati likove te njihovo ponašanje i međusobne odnose.

Uočiti govorne i etičke karakteristike lika, raspravljati o likovima i njihovim karakteristikama ističući pozitivnost te uočavajući crno-bijelu tehniku u oblikovanju lika (npr. u epskim narodnim pjesmama).

Preporučuje se koristiti različite strategije, npr. čitanje s razumijevanjem, stvaranje PowerPoint prezentacija, odgovaranje na pitanja, sažimanje, čitanje s predviđanjem, suradničko učenje, Vennov dijagram, luk priče i sl.

Razvijati učeničku sposobnost samostalnog postavljanja i odgovaranja na pitanja.

Korelacija unutar predmeta: A.VII.1, A.VII.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura (ilustracija lika), Povijest i Geografija (povijesni i zemljopisni kontekst, povijesna ličnost) i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B.VII.4

Učenik čita književni tekst prema preporuci učitelja ili vlastitom izboru.

JZK-1.5.1

- predstavlja odabrani književni tekst obrazlažući izbor književnog teksta
- izdvaja citate iz teksta uz objašnjenje
- razvija čitalačku naviku kontinuiranim čitanjem i motivacijom za čitanje
- preporučuje književno djelo drugim čitateljima na temelju vlastitog dojma.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci ili prema vlastitom izboru.*

B.VII.5

Učenik stvara uradak potaknut osobnim iskustvom i doživljajem književnog/umjetničkog teksta.

JZK-4.2.1 JZK-4.2.2

- oblikuje uradak koristeći jezična znanja i vještine
- stvara uradak na zavičajnom govoru
- razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo
- razlikuje kako izbor riječi doprinosi značenju uratka
- samostalno istražuje o temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo
- oblikuje uratke u kojima do izražaja dolazi kreativnost.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *literarni uradak*
- *ilustracija*
- *fotografija*
- *prezentacija*
- *plakat*
- *dramatizacija i scenska improvizacija*
- *snimanje kratkih filmova / radio priloga*
- *fotografija*
- *krasnoslov*
- *stvaralačko preporučavanje.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Motivirati učenika na proširivanje vlastitih iskustva čitanja i razvijanja pozitivnog stava prema čitanju.

Koristiti metode usmenog izlaganja: objašnjavanje, izvješćivanje, glasno razmišljanje.

Moguće je predstaviti pročitano djelo različitim metodama (napraviti Umnu mapu, napisati preporuku književnog djela, istražiti mjesta na kojima se zbivaju događaji, osmisliti društvenu igru).

Korelacija unutar predmeta: A.VII.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Geografija i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije te Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenike na sudjelovanje u odjelnim stvaralačkim radionicama i igrama.

Napraviti scensku improvizaciju na temelju pročitano teksta.

Potaknuti na izražavanje vlastitih osjećaja i doživljaja književnog teksta (krasnoslov).

Provesti stvaralačko-urednički projekt u razrednom odjelu (pisati pjesme ili priče te crtati ilustracije o temama vezanim za pročitane tekstove).

Napisati kratki monolog svojim zavičajnim govorom.

Napraviti tematski rječnik (npr. ikavice) te organizirati kviz usporedbe sa standardnim književnim jezikom.

Napraviti kratki dokumentarni film.

Korelacija unutar predmeta: C.VII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (proučiti povijesne činjenice o svom zavičaju), Informatika, Likovna kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije te Građanski odgoj i obrazovanje.

C

Kultura i mediji

C.VII.1

Učenik uspoređuje medijske sadržaje predstavljene na različit način.

[JZK-5.1.3](#) [JZK-5.1.2](#)

C.VII.2

Učenik objašnjava značenje popularne kulture dovodeći je u vezu s vlastitim iskustvom.

[JZK-5.2.2](#) [JZK-5.1.2](#)

C.VII.3

Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.

[JZK-5.1.1](#) [JZK-5.1.2](#)

- opisuje kako se različitim postupcima, tehnikama te vizualnim i zvučnim znakovima oblikuje značenje medijske poruke i stvara željeni učinak na publiku
- objašnjava reakcije različitih primatelja na isti medijski tekst
- objašnjava ulogu filma kao dijela popularne kulture u svakodnevnom životu
- povezuje film s nastavnim sadržajima drugih područja Hrvatskog jezika.
- povezuje medije i popularnu kulturu
- objašnjava vezu popularne kulture i svijeta koji ga okružuje
- objašnjava priču i likove kao temelje popularnokulturnog teksta (kao objekte divljenja ili osude)
- čita popularnokulturne tekstove povezujući ih s iskustvom
- opisuje utjecaj popularne kulture na razvoj vlastitog identiteta
- provjerava bitnost i točnost informacija.
- posjećuje društvene, nacionalne, kulturne događaje i važne obljetnice
- posjećuje izložbe o znamenitim osobama, izumiteljima, o kulturnoj baštini svog kraja, grada
- odlazi na susrete s piscima, glumcima, glazbenicima, povjesničarima, jezikoslovcima
- sudjeluje u kreativnim radionicama (likovne, literarne, filmske)
- posjećuje predavanja u fizičkome i digitalnome okružju (sudjelovanje u projektima)
- prepoznaje vrijednost povijesno-kulturne baštine u razvoju nacionalne svijesti.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *film.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *popularnokulturni tekstovi*
- *igrani film, popularna skladba, računalne igrice, suvremeni tekstovi s kojima se učenici svakodnevno susreću na mrežnim stranicama, fotografije poznatih.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *korisne mrežne stranice*
- *kulturni događaji u fizičkom i virtualnom okružju.*

Preporučuje se na igranom filmu ili odabranim scenama iz filma objasniti kako auditivni, vizualni/audiovizualni izvori postaju dio kulture kreirajući medijsku publiku.

Igrani film ili scene iz filma odabire nastavnik, priprema smjernice i daje ih učenicima prije sata obrade da bi se mogli pripremiti i biti aktivni na satu.

Preporučuje se ovaj ishod formativno vrednovati.

Korelacija unutar predmeta:
A.VII.1, B.VII.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura (glazba u filmu), Likovna kultura (kostim, šminka), Informatika i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije te Osobni i socijalni razvoj.

Poticati učenike na analizu tekstova popularne kulture i njihova utjecaja na vlastiti kulturni identitet.

Učenik se uz pomoć smjernica koje mu nastavnik daje unaprijed priprema da bi mogao aktivno sudjelovati u radu.

Bitno je kod učenika razvijati svijest o tome kako mediji jako utječu na razvoj kulturnog identiteta svakog osobno.

Razgovarati s učenicima o pravilima ponašanja na internetu.

Raditi ankete o slušanju glazbe, gledanim filmovima i sl.

Korelacija unutar predmeta:
A.VIII.1, A.VII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura (glazbena podloga), Likovna kultura (crteži, ilustracije), Informatika (digitalni alati) i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Nastavnik bira aktivnosti u skladu s dobi i interesima učenika, lokalnom zajednicom i njihovim ponudama društveno-kulturnih i umjetničkih sadržaja.

Učenike treba upućivati i na digitalne sadržaje zbog njihove dostupnosti bez obzira na mjesto školovanja i stanovanja.

Motivirati učenike na sudjelovanje u aktivnostima obilježavanja važnih datuma i kulturnih događaja.

Ishodom se potiče osobni razvoj i aktivno uključivanje u kulturni i društveni život zajednice.

Vrednuje se formativno.

Korelacija unutar predmeta:
A.VII.8, C.VII.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (posjet muzejima), Likovna kultura (posjet izložbama), Glazbena kultura (posjet festivalima) i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- Osnovno
- VIII

Godine učenja i podučavanja predmeta: 8

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.VIII.1	B.VIII.1	C.VIII.1
A.VIII.2	B.VIII.2	C.VIII.2
A.VIII.3	B.VIII.3	C.VIII.3
A.VIII.4	B.VIII.4	
A.VIII.5	B.VIII.5	
A.VIII.6		
A.VIII.7		

A Jezik i komunikacija	A.VIII.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	A.VIII.2 Učenik analizira tekst izvodeći zaključke.	A.VIII.3 Učenik oblikuje tekst prema zadanim smjernicama.
	<p>JZK-5.1.1 JZK-5.1.3 JZK-5.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • prilagođava govor svrsi i različitim komunikacijskim situacijama poštujući pravogovornu normu • priprema se i izlaže na zadanu temu potkrjepljujući tvrdnje primjerima • izražava vlastito mišljenje i stav o temi iznoseći dokaze, navode iz teksta ili primjere iz života • uvažava stavove i mišljenja drugih • izvodi zaključke na temelju argumentirane rasprave • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama • uočava mogućnost rješavanja problema razgovorom u različitim životnim situacijama. 	<p>JZK-2.2.3 JZK-2.1.2 JZK-2.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • čita polazni tekst i objašnjava njegovu strukturu i jezično-stilska obilježja • objašnjava ulogu dijaloga i opisa u pripovijedanju • uočava obilježja prepričavanja s promjenom gledišta • razlikuje podatke i činjenice od mišljenja i objašnjenja • parafrazira tekst tumačeći njegovo značenje • organizira podatke iz teksta sažimajući ih u različite vrste bilježaka • analizira tekst potkrepljujući zaključke dokazima • objašnjava značenje nepoznatih riječi ili izraza na temelju sadržaja teksta. 	<p>JZK-4.2.1 JZK-4.5.1 JZK-4.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblikuje tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom • primjenjuje strukturu i jezično-stilska obilježja traženog teksta • prepričava tekst s različitih točaka gledišta • objektivno promatra tekst, knjigu ili događaj iznoseći vlastiti sud • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *razgovor*
- *izlaganje*
- *rasprava.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *komentar*
- *biografija*
- *autobiografija*
- *prepričavanje s promjenom gledišta*
- *dijalog u pripovjednom tekstu.*
- *uloga opisa u pripovijedanju: statičan i dinamičan opis.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *komentar*
- *biografija i autobiografija*
- *prepričavanje s promjenom gledišta*
- *dijalog u pripovjednom tekstu*
- *uloga opisa u pripovijedanju: statičan i dinamičan opis*
- *školska zadaća.*

Vještine komuniciranja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema pazeći da odabir teme bude primjeren dobi učenika.

Ukazivati na važnost tečnog i jasnog govorenja (bez zamuckivanja, poštapalica i pleonazama) i pažljivog slušanja za učinkovitu komunikaciju.

Učenike uputiti na korištenje različitih izvora informacija, naglasiti važnost procjene vjerodostojnosti informacija.

Poticati učenike da pišu bilješke/natuknice koje će slobodno koristiti tijekom rasprave ili tijekom izlaganja, isticati važnost pripreme za uspješno izlaganje i argumentiranu raspravu.

Istaknuti kako suvremeni audiovizualni sadržaji (PowerPoint, Prezi i sl.) čine izlaganje zanimljivijim, motivirajućim za slušatelje te potaknuti učenike na njihovo korištenje.

Dobro bi bilo nakon izlaganja/rasprave provesti vrednovanje na način da se učenicima podijeli listić za procjenu/samoprocjenu (zanimljivost sadržaja, način izlaganja, sudjelovanje u raspravi i sl.).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i s predmetnim područjima: Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta, ovisno o izboru teme, i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Potaknuti učenike na sudjelovanje u interpretaciji odabirom teksta zanimljivog i aktualnog sadržaja (njima zanimljiv događaj, biografija poznatih osoba i sl.), tekstove birati i iz drugih izvora, a ne samo udžbenika.

Preporučuje se organizirati aktivnosti u kojima će učenici povezivati prethodno usvojena znanja s novim sadržajima, primjerice usporedba izvješća i komentara.

Poticati učenike na suradničko učenje (rad u paru, rad u manjim skupinama, obrnuta učionica i sl.).

Korelacija unutar predmeta: A.VIII.1, A.VIII.4, A.VIII.5, A.VIII.7, C.VIII.1 i C.VIII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta, ovisno o izboru teme, i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Ovaj ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja. Pri odabiru tema dati prednost temama iz svakodnevnog života, temama zanimljivim i bliskim učenicima, obratiti pozornost na to da teme budu primjerene uzrastu učenika. Dobro bi bilo učenicima dati mogućnost samostalnog odabira teme (primjerice osoba o kojoj treba napisati biografiju ili komentar na njemu zanimljiv događaj/seriju/knjigu).

Poticati učenike na primjenu stilskih izražajnih sredstava u oblikovanju opisnih i pripovjednih tekstova, ukazivati na to kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja te na stvaranje ugođaja u tekstu.

Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natječajima.

Preporučuje se pisati tri školske zadaće godišnje.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i s predmetnim područjima: Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta, ovisno o izboru teme, i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VIII.4**Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnoga jezika.**[JZK-4.3.2 JZK-4.3.1](#)

- analizira jednostavnu rečenicu s obzirom na vrste riječi i službu riječi u rečenici
- sažima jednostavnu rečenicu s više istovrsnih dijelova
- objašnjava načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu
- razlikuje vrste i navodi primjere nezavisnosloženih
- razlikuje vrste i navodi primjere zavisnosloženih rečenica
- preoblikuje dijelove jednostavne rečenice u zavisnu surečenicu
- određuje odnos između dviju radnji u rečenici
- zamjenjuje zavisnu surečenicu glagolskim prilogom.

A.VIII.5**Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika.**[JZK-4.3.2 JZK-4.3.1](#)

- primjenjuje pravila pisanja velikog početnog slova
- primjenjuje pravila pisanja zareza u složenoj rečenici
- svrsishodno koristi navodnike i polunavodnike
- pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama
- koristi se Pravopisom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje).

A.VIII.6**Učenik primjenjuje leksička i stilistička pravila standardnog jezika.**[JZK-2.3.2 JZK-1.3.3 JZK-1.3.2](#)

- pravilno upotrebljava riječi s obzirom na značenje razlikujući nijanse značenja među srodnim riječima
- uočava stilističke vrijednosti sintaktičkih jedinica
- objašnjava osnovno i preneseno značenje riječi i izraza
- razlikuje ulogu istog, sličnog ili suprotnog značenja riječi
- prepoznaje pleonazme kao suvišne riječi u govoru i pismu
- koristi se Rječnikom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje) u svrhu pronalaženja značenja i etimologije riječi te hrvatskim jezičnim savjetnicima u tiskanom i digitalnom obliku
- razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *ustrojstvo jednostavne rečenice (subjekt, predikat, objekt, priložne oznake, atribut i apozicija, sažimanje rečenica)*
- *složena rečenica (načini sklapanja, veznička sredstva)*
- *nezavisnosložene rečenice*
- *zavisnosložene rečenice (glavna i zavisna, inverzija, umetnuta)*
- *vrste zavisnosloženih rečenica: predikatna, subjektna, objektna, atributna, priložna (mjesna, vremenske, načinska, uzročna, namjerna), pogodbeno rečenica*
- *zamjenjivanje zavisnih surečenica glagolskim priložima*
- *istovremenost i prijevremenost u složenoj rečenici*
- *upravni i neupravni govor.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *veliko početno slovo u pisanju: višerječnih imena umjetničkih, kulturnih društava, sportskih klubova; kulturnih, umjetničkih, političkih, znanstvenih i drugih društvenih događanja, festivala, sportskih natjecanja; knjiga, filmova i umjetničkih djela*
- *rečenični i pravopisni znakovi: zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici, zarez u upravnom govoru; izostavnik, upitnik s uskličnikom, uskličnik s upitnikom.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *sinonimi*
- *antonimi*
- *homonimi*
- *pleonazmi.*

Gramatička znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju, usložnjavati gramatičku analizu i sintezu.

Nastavu sintakse treba usmjeriti sa usvajanja teorijskih znanja ka jezičnom izražavanju. Objasniti učenicima ustrojstvo rečenice na velikom broju raznovrsnih primjera, navoditi ih na samostalno zaključivanje, posebice kada je riječ o preobllici rečeničnih dijelova u zavisnu surečenicu, te ih upućivati na primjenu složenih rečenica u izražavanju.

Provoditi vježbe u kojima će učenici na temelju znanja o rečeničnim dijelovima stvarati raznovrsne rečenice sklapanjem, preoblikom i sl. te vježbe u kojima će učenici na temelju znanja iz sintakse vježbati pravila hrvatskoga standardnog jezika, osobito ona za koja se vežu česte pogreške.

Sadržaj ove tematske cjeline je povezan s ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i s predmetnim područjima: Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.VIII.7

Učenik uočava povezanost razvoja hrvatskoga jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.

[JZK-4.4.1](#) [JZK-5.2.2](#) [JZK-5.2.1](#)

Pravopisna i pravogovorna znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na važnost primjene pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektronskih medija.

Poticati učenike na sudjelovanje u razrednim/školskim projektima u kojima će učenici praktično primjenjivati stečena pravopisna znanja ili ukazivati na pravopisne greške s kojima se svakodnevno susreću.

Dobro bi bilo uključiti učenike u proces (samo)vrednovanja.

Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Sadržaj ove tematske cjeline je povezan s ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i s predmetnim područjima: Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Inzistirati na korištenju hrvatskoga standardnog jezika i korištenju riječi hrvatskog podrijetla gdje god je moguće.

Upozoravati na pravilnu primjenu riječi s obzirom na značenje riječi (tok-tijek, ličiti-sličiti i sl.).

Ukazivati na to kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja (nijanase u značenju, preneseno značenje riječi, neoglagoljena rečenica, inverzija...).

Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim projektima poput izrade rječnika sinonima, rječnika zavičajnog govora i sl.

Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (jezicni-savjetnik.hr, ihjj.hr/kolokacije i sl.).

Sadržaj ove tematske cjeline je povezan s ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i s predmetnim područjima: Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima svih nastavnih predmeta i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- prepoznaje ulogu i važnost prvog tiskanog rječnika i slovnice u razvoju hrvatskoga jezika
- objašnjava utjecaj Ljudevita Gaja na razvoj hrvatskoga književnog jezika
- razvija poštovanje prema pisanim i drugim spomenicima hrvatske kulture kao bitne sastavnice vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta
- uočava ulogu i značaj hrvatskog jezika za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u BiH
- uočava potrebu za očuvanjem jezične baštine svog naroda
- razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *početci hrvatske književnosti*
- *prvi tiskani rječnici i gramatika*
- *Hrvatski narodni preporod i uloga Ljudevita Gaja u nastanku hrvatskoga standardnoga jezika*
- *hrvatski jezik u BiH u 19. stoljeću.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prethodno usvojena znanja iz povijesti hrvatskog jezika se podrazumijevaju i nadograđuju.

Uključivanjem učenika u različite aktivnosti/projekte razvijati svijest o značaju materinskog jezika kao bitne sastavnice nacionalnog i kulturnog identiteta (obilježavanje značajnijih datuma iz povijesti hrvatskog jezika, organiziranje natjecanja/kviza s tematikom vezanom za razvoj hrvatskog jezika, manji istraživački projekti).

Upoznati učenike sa značajnijim spomenicima hrvatske pismenosti (izvanučionična nastava ili digitalna građa), uputiti učenike na mrežnu stranicu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (ihji.hr/iz-povijesti-hrvatskoga-jezika/).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa ostalim sadržajima predmetnog područja Jezik i komunikacija i sa sadržajima tematskih cjelina: B.VII.1, B.VII.4., B.VIII.5, C.VIII.1 i C.VIII.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Geografija, Glazbena kultura, Likovna kultura, Informatika i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B Književnost i stvaralaštvo	B.VIII.1 Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.	B.VIII.2 Učenik interpretira žanrovska, strukturna i stilska obilježja književnoga teksta.	B.VIII.3 Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međudnose u tekstu.
	<p><u>JZK-1.1.1 JZK-1.1.2 JZK-1.2.3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izražava osjećaje i razmišljanja vezana za tekst • analizira radnju utvrđujući uzročno–posljedične veze • zauzima kritički stav prema problematici i ideji književnog teksta • potkrepljuje stavove navodima iz teksta • tumači način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti • objašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraz • uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima. 	<p><u>PSP-1.4.3 JZK-1.1.1 JZK-1.2.2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti • analizira strukturu proznog teksta i njezin doprinos razvoju teme • prepoznaje sonet kao posebnu pjesničku formu • uspoređuje službenu i umjetničku biografiju/autobiografiju • razlikuje stilsku izražajna sredstva objašnjavajući njihov doprinos osjetilnom i estetskom doživljaju teksta • analizira dramski tekst uočavajući sličnosti i razlike između komedije i tragedije. 	<p><u>JZK-1.1.1 JZK-1.1.3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • portretira lik potkrepljujući navode citatima iz teksta • objašnjava odnose među likovima i njihov doprinos razvoju teme i ideje • analizira razvoj i promjene osobina lika u odnosu na događaje • ističe pozitivne ljudske osobine povezujući ih s primjerima iz svakodnevnog života.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *ideja u književnom tekstu*
- *pripovjedni ili opisni književni tekst*
- *lirska pjesma*
- *lirsko-epske vrste.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *vanjska (ulomak, poglavlje) i unutarnja (epizoda) kompozicija pripovjednog djela, sporedna i glavna radnja, retrospekcija i uokvirena kompozicija*
- *kompozicija drame (uvod, zaplet, vrhunac, rasplet)*
- *stilska izražajna sredstva: hiperbola, gradacija, alegorija, metafora*
- *pripovjedne vrste: socijalna pripovijetka, socijalni roman, biografija, autobiografija, mit, legenda*
- *lirske vrste: socijalna i religiozna pjesma, sonet*
- *lirsko-epske vrste: balada, romanca*
- *dramske vrste: tragedija i komedija.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *motivi u postupcima likova i njihovi međusobni odnosi*
- *socijalna karakterizacija lika.*

Čitati na satu kraće tekstove pogodne za analizu književnog teksta na idejnoj razini, dobro bi bilo koristiti zvučne zapise teksta koji se analizira.

Upoznati učenika s autorom i vremenom u kojem je stvarao, stavljanje teksta u društveni kontekst važno je za razumijevanje teksta.

Ne inzistirati na učenju informacija o piscu, detalja vezanih za piščev život i pukog nabiranja njegova književnog opusa.

Poticati učenika na izražavanje mišljenja i vlastitog stava o problematici koja se obrađuje u tekstu, isticati važnost svakog pojedinačnog mišljenja.

Navoditi učenike da ožive ideje književnog teksta na primjerima i situacijama u stvarnom životu, isticati pozitivne društvene odnose, s naglaskom na humanost (npr. metoda Stablo problema ili metoda Šest šešira su pogodne za analizu uzročno-posljedičnih veza, kritičko promišljanje i pronalaženje rješenja).

Književna djela su riznica ideja / mudrih misli, bilo bi dobro izdvajati ih na razredni plakat, koristiti ih kao poticaj za stvaralačko izražavanje učenika.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Glazbena kultura, Likovna kultura i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Ranije usvojena književno-teorijska znanja se podrazumijevaju i nadograđuju.

Ne inzistirati na učenju definicija književno-teorijskih pojmova, naglasak staviti na prepoznavanje i primjenu u izražavanju i stvaranju.

Čitati na satu kraće tekstove pogodne za žanrovsku, strukturnu i stilsku interpretaciju. Dobro bi bilo prilikom interpretacije književnog teksta koristiti audiovizualna pomagala.

Poželjno bi bilo na jednom tekstu obraditi više književno-teorijskih pojmova. Preporučuje se interpretacija književnog teksta na više školskih sati.

Poticati učenike na pisanje različitih vrsta bilježaka u svrhu dokazivanja zaključaka (T-tablica, citat-komentar i sl.).

Uputiti učenike na izradu razrednih plakata o književnim vrstama koje učenici tijekom godine dopunjavaju (npr. predstaviti obilježja određene književne vrste, stilska izražajna sredstva potkrijepljena primjerima i sl.).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo i s predmetnim područjem Jezik i komunikacija.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Ranije usvojena književno-teorijska znanja se podrazumijevaju i nadograđuju.

Uputiti učenike na društveni kontekst u koji je lik smješten, poticati ih na kritičko mišljenje i otkrivanje uzročno-posljedičnih veza (npr. stablo problema).

Poticati učenike da odnose među likovima analiziraju uspoređivanjem ili da analiziraju lik uspoređujući ga s osobama iz stvarnog života (npr. Vennov dijagram).

Organizirati aktivnosti tako da svi učenici sudjeluju, npr. da osmisle pitanja za intervju s likom iz teksta ili da sebe stave u ulogu lika iz teksta.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Likovna kultura i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B.VIII.4

Učenik čita književni tekst prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.

JZK-1.5.1 JZK-1.1.2 JZK-1.1.3

- predstavlja pročitano djelo prema zadanim smjernicama
- izražava doživljaj književnog teksta obrazlažući vlastiti izbor
- objašnjava etičku i idejnu razinu književnog djela
- izdvaja najzanimljivije detalje motivirajući druge učenike na čitanje
- razvija čitalačku naviku i literarni ukus.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.*

B.VIII.5

Učenik stvara potaknut osobnim iskustvom ili doživljajem književnog teksta/umjetničkog djela.

JZK-4.2.1 JZK-4.2.3 JZK-4.2.2

- stvara literarni uradak na zavičajnom govoru ili književnom jeziku odabirući vlastiti pristup temi
- oblikuje uradak na kreativan, originalan i inovativan način koristeći se stečenim jezičnim vještinama
- istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo
- individualno ili timski oblikuje stvaralački uradak u različitim formama
- razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *literarni uradak*
- *ilustracija, fotografija*
- *scenska improvizacija*
- *plakati, zidne novine, školski časopis*
- *videouradak, radio prilog*
- *prezentacija*
- *istraživački projekti.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja pročitano djela. Pred učenike postavljati zadatke koji potiču kreativnost, istraživački rad i sl.

Poticati učenike na čitanje i izvan nastave lektire, predlagati suvremena književna djela tematikom bliska uzrastu učenika, uvažavati njihov čitalački ukus.

Organizirati predstavljanje djela koje je učenik odabrao prema vlastitom izboru pri čemu treba poticati kreativnost i samostalnost (izrada plakata ili prezentacije s njima najzanimljivijim detaljima, citatima i sl.).

Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim/školskim projektima koje bi bilo dobro provoditi u suradnji sa školskom knjižnicom (npr. Olimpijada čitanja ili Čitalački izazov).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Likovna kultura i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Motivirati učenike na stvaralačko, kreativno izražavanje u različitim formama. Cijeniti učenikovu samostalnost, kreativnost te poštivati njegove mogućnosti.

Organizirati aktivnosti na kojima će učenici predstavljati svoj uradak vršnjacima (npr. Galerija radova, Autorska stolica), poticati ih na sudjelovanje na natjecanjima i natječajima te na objavljivanje uradaka u različitim medijima.

Ne preporučuje se klasično vrednovanje literarnog uratka, dati učenicima slobodu izražavanja (pjesnička sloboda).

Preporučiti učeniku da prikuplja svoje radove u mapu (literarne radove, fotografije, likovne radove nastale na temelju doživljaja književnog teksta) kako bi mogao pratiti svoj napredak.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Kultura i mediji.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Likovna kultura, Glazbena kultura i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

C

Kultura i mediji

C.VIII.1

Učenik analizira utjecaj medijskih sadržaja i poruka na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.

[JZK-4.4.1](#) [JZK-5.1.1](#) [JZK-5.2.1](#)

C.VIII.2

Učenik obrazlaže vezu popularnokulturnih sadržaja i društvene stvarnosti.

[JZK-4.4.1](#) [JZK-5.1.1](#) [JZK-5.1.2](#)

C.VIII.3

Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.

[JZK-4.4.1](#) [JZK-5.2.1](#) [JZK-5.2.2](#)

- razlikuje upotrebu izražajnih sredstava te različitih postupaka i tehnika u medijima objašnjavajući njihov učinak na oblikovanje poruke
- izriče svoju reakciju na medijski sadržaj uspoređujući je s reakcijama drugih
- obrazlaže utjecaj medijskih sadržaja na oblikovanje stavova, vrijednosti i obrazaca ponašanja primatelja suprotstavljajući se predrasudama, stereotipima, prikrivenoj i otvorenoj diskriminaciji te govoru mržnje
- analizira utjecaj digitalne tehnologije na svakodnevni život
- izrađuje medijski sadržaj prema zadanim smjernicama.
- uočava ulogu popularne kulture u svakodnevnom životu povezujući je s osobnim iskustvom, željama i interesima
- izriče svoje mišljenje o popularnoj kulturi obrazlažući njezin utjecaj na oblikovanje vlastitog kulturnog identiteta
- navodi primjere njemu poznatih supkultura objašnjavajući njihovo postojanje
- uspoređuje sadržaje popularne i visoke kulture na poznatim primjerima iz književnosti ili drugih umjetnosti.
- komentira kulturno-umjetnički događaj s obzirom na vlastite interese uvažavajući mišljenja drugih
- daje preporuke drugima potičući ih na aktivno sudjelovanje u kulturnom životu zajednice
- sudjeluje u školskim i izvanškolskim kulturnim manifestacijama/projektima prema svojim interesima
- razvija pozitivan odnos prema umjetnosti, kulturi i tradiciji.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *televizijska emisija, vrste*
- *radio (zvuk izražajno sredstvo)*
- *strip*
- *reklamni pano / reklamni spotovi*
- *kazalište (redatelj, scenografija, glumci)*
- *internet.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *televizijske serije*
- *tekstovi popularne glazbe*
- *tinejdžerski časopisi*
- *videoigre*
- *reality show*
- *medijski sadržaji na mrežnim portalima i društvenim mrežama.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kulturno-umjetnički događaji u fizičkom i virtualnom okruženju (školske priredbe, kazališne predstave, festivali, izložbe, folklorne večeri, susreti s književnicima...)*
- *posjet medijskim kućama, kulturnim i javnim ustanovama*
- *internetski kulturni portali.*

Učitelj bira edukativne i interaktivne medijske sadržaje primjerene dobi i interesima učenika.

Na primjerima objasniti izražajna sredstva pojedinog medija odnosno pokazati kako se različitim postupcima i tehnikama oblikuje značenje medijske poruke i stvara željeni učinak na primatelja, pri čemu ne treba naglasak stavljati na poimanje teorijskih sadržaja.

Ukazivati učenicima na nužnost postavljanja razumnih granica u korištenju digitalne tehnologije.

Preporučuje se organizirati skupno traženje stranica na internetu o temama vezanim za hrvatski jezik i književnost, razgovarati s učenicima o zloupotrebi interneta u radu na lektiri te poticati učenike na čitanje književnih djela.

Ponuditi učenicima zadatke u kojima će doći do izražaja njihov istraživački duh, kreativnost i originalnost te koje će poticati razvoj njihovih komunikacijskih i organizacijskih vještina (istražiti ulogu radija u Domovinskim ratu, snimiti svoju radijsku emisiju ili zvučnu reklamu za pročitano književno djelo (ostvariti suradnju s lokalnim radijem), predstaviti TV-seriju u obliku komentara, osmisлити originalan tekst/reklamu za promociju proizvoda po želji u kojoj će koristiti stilske figure, napraviti strip, napisati igrokaz / pripremiti scenografiju i sudjelovati u scenskoj improvizaciji).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Kultura i mediji i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura, Informatika i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Pri izboru sadržaja voditi računa o dobi učenika, ali i o njihovim interesima, birati sadržaje koji su njima tematski bliski i zanimljivi.

Upozoravati učenike na zamke i rizična ponašanja na društvenim mrežama.

Sadržajima i aktivnostima predstaviti učenicima kulturu kao način življenja, predstaviti kulturu u odnosu na književnost i druge umjetnosti, analizirati utjecaj popularne kulture i utjecaj supkultura na oblikovanje kulturnog identiteta mladih.

Preporučuje se dati učenicima zadatke za samostalan rad koje će prezentirati drugim učenicima (anketa među vršnjacima o glazbi koju slušaju, interpretacija prema zadanim smjernicama svoje omiljene pjesme ili tinejdžerskog časopisa, prikriveno oglašavanje na društvenim mrežama, utjecaj videoigara na život igrača).

Uputiti učenike na portal *Hrvatski u školi* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje na kojem mogu pronaći brojne igre raznolikog sadržaja (videoigra kao alat u nastavi).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Kultura i mediji i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura, Informatika i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Preporučuje se organizirati nastavu izvan učionice, u skladu s dobi i interesima učenika te u skladu s ponudom društveno-kulturnih i umjetničkih sadržaja u lokalnoj zajednici.

Upućivati učenike na mogućnost praćenja kulturno-umjetničkih događaja u virtualnom okružju.

Poticati učenike na aktivno uključivanje u različite školske aktivnosti (školski projekti, obilježavanje važnih datuma, školske priredbe) te na aktivno uključivanje u društveni i kulturni život lokalne zajednice. Motivirati učenike na njegovanje tradicijske vrijednosti svoga kraja (primjerice dramatisacija narodnih običaja svoga kraja).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati s ostalim sadržajima predmetnog područja Kultura i mediji i s predmetnim područjima: Jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Geografija, Likovna kultura, Glazbena kultura, Informatika i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetnost, Osobni i socijalni razvoj te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- Osnovno
- IX

Godine učenja i podučavanja predmeta: 9

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.IX.1	B.IX.1	C.IX.1
A.IX.2	B.IX.2	C.IX.2
A.IX.3	B.IX.3	C.IX.3
A.IX.4	B.IX.4	
A.IX.5	B.IX.5	
A.IX.6		
A.IX.7		

A Jezik i komunikacija	A.IX.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	A.IX.2 Učenik analizira tekst izvodeći zaključke.	A.IX.3 Učenik oblikuje tekst različitih funkcionalnih stilova i namjena.
	<p>JZK-5.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • prilagođava govor svrsi i različitim komunikacijskim situacijama poštujući pravogovornu normu • izriče mišljenje obrazlažući svoj stav • razvija kritičko slušanje procjenjujući tuđe stavove i mišljenja • izvodi zaključke na temelju argumenata • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama • uočava mogućnost rješavanja problema razgovorom u različitim životnim situacijama. 	<p>JZK-2.3.2 JZK-2.2.2 JZK-2.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • čita polazni tekst analizirajući njegova struktura i jezično-stilska obilježja • uspoređuje podatke sličnoga sadržaja pronađene u različitim izvorima • raščlanjuje tekst utvrđujući uzročno-posljedične veze • izvodi zaključke argumentirano objašnjavajući značenje teksta u cjelini • objašnjava značenje nepoznatih riječi ili izraza na temelju konteksta. 	<p>JZK-4.2.1 JZK-4.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblikuje tekst složenih struktura u skladu sa zadatkom i svrhom • primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju • piše životopis, molbu, prijavu, zahtjev, pismo prema pravilima • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *razgovor*
- *izlaganje*
- *rasprava*
- *predavanje.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *problemski članak*
- *osvrt ili prikaz.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *životopis, motivacijsko pismo*
- *molba, prijava, zahtjev,*
- *pismo (poslovno/službeno, otvoreno)*
- *osvrt*
- *problemski članak*
- *portret lika iz književnog djela*
- *stvaralačko izražavanje pjesničkim slikama*
- *školska zadaća.*

Vještine komuniciranja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na aktivno slušanje kao temelj za razumijevanje poruke i pripremu za razgovor ili argumentiranu raspravu.

Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema.

Upućivati učenike na korištenje dijaloških metoda i suvremenih audiovizualnih strategija učenja koje razvijaju i potiču samostalnost (PowerPoint, Prezi i sl.).

Dobro bi bilo nakon izlaganja/rasprave provesti vršnjačko vrednovanje (zanimljivost sadržaja, način izlaganja, sudjelovanje u raspravi i sl.).

Korelacija unutar predmeta:
A.IX.4, A.IX.4, B.IX.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Geografija, Biologija i Vjeronauk i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.IX.4

Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnoga jezika.

[JZK-4.3.1](#) [JZK-3.3.1](#)

Upućivati učenike na pristup temi s problemskog, kritičkog ili istraživačkoga gledišta pri čemu trebaju potkrijepiti stav dokazima, primjerima i iskustvima.

Odabirom teksta u kojem se predstavlja zanimljiv i aktualan sadržaj potaknuti učenike na sudjelovanje u interpretaciji teksta. Tekstove birati i iz drugih izvora, a ne samo udžbenika.

Preporučuje se organizirati aktivnosti povezujući prethodno usvojena znanja s novim sadržajima, primjerice usporedbom komentara i osvrtu.

Poticati učenike na suradničko učenje (rad u paru, rad u manjim skupinama, obrnuta učionica i sl.).

Korelacija unutar predmeta:
A.IX.4, A.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Zemljopis, Biologija, Kemija, Vjeronauk i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

A.IX.5

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika.

[JZK-4.3.2](#)

Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Upućivati učenike na razvoj i bogaćenje rječnika te njegovu aktivnu upotrebu, jer je razvoj rječnika neprekinut i stalan proces. Pokazati učenicima različite strategije pisanja. Omogućiti učenicima vršnjačko vrednovanje/samovrednovanje u završnoj fazi.

Poticati upotrebu provjerenih izvora informacija u fizičkom i digitalnom okružju (informacije stručnjaka, školske ili gradske knjižnice, pouzdanih internetskih stranica).

Upućivati učenika da pri pisanju sadržaja, organizaciju i funkcionalni stil usklade s temom i svrhom pisanja.

Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natječajima.

Učenicima se mogu pokazati primjeri tiskanica i način popunjavanja.

Preporučuje se pisati tri školske zadaće godišnje.

Korelacija unutar predmeta:
B.IX.1, B.IX.2, B.IX.3 i, A.IX.4, A.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta iz društvenog i prirodnog područja i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Poduzetnost.

A.IX.6

Učenik primjenjuje leksička i stilistička pravila standardnog jezika.

[JZK-2.2.1](#) [JZK-1.3.3](#)

- raščlanjuje riječi na tvorbene sastavnice razlikujući tvorbeni i morfološku analizu (osnova i nastavak)
- prepoznaje tvorbene načine
- oblikuje jednostavne i složene riječi primjenjujući načine tvorbe riječi
- klasificira riječi prema tvorbi i tvorbenom načinu
- uočava artikulacijska i akustična svojstva glasova
- objašnjava glasovne promjene prepoznajući odstupanja
- naglašava riječi u skladu s naglasnom normom
- raščlanjuje višestruko složene rečenice.
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog slova
- koristi pravopisna pravila u pisanju kratica
- primjenjuje pravila o upotrebi pravopisnih i interpunkcijskih znakova
- koristi osnovna pravila naglasne norme
- pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama
- pravilno piše riječi iz drugih jezika
- koristi se pravopisom i jezičnim savjetnicima (u tiskanom i mrežnom izdanju).
- objašnjava značenje ustaljenih perifraza i frazema u svakodnevnoj komunikaciji
- prepoznaje stilsku vrijednost i ulogu arhaizama, žargonizama, neologizama i vulgarizama
- odabire odgovarajuće hrvatske inačice za strane riječi gdje god je to moguće
- primjenjuje riječi i izraze prenesenog značenja u govornoj i pisanoj komunikaciji
- razlikuje komunikacijsku funkciju jezika primjenjujući funkcionalne stilove
- objašnjava značenje nepoznatih riječi i izraza na temelju konteksta
- razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tvorba riječi (korijen riječi, porodica riječi, tvorbena osnova i nastavak, tvorbeni načini)*
- *naglasni sustav hrvatskoga jezika*
- *glasovi (govorni organi, podjela)*
- *glasovne promjene*
- *višestruko složena rečenica.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- veliko početno slovo u pisanju višerječnih perifraznih imena
- rečenični i pravopisni znakovi: spojnica, crtica, kosa crtica; zarez u uspravnom nabravanju i pisanju prezime/ime; navodnici (ironija, isticanje) i polunavodnici
- pisanje kratica i pokrata
- pisanje riječi iz stranih jezika.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *nastajanje i podrijetlo riječi (usvojenice, posuđenice, tuđice, internacionalizmi, arhaizmi, neologizmi, žargonizmi, vulgarizmi, perifraze, frazemi)*
- *funkcionalni stilovi.*

Gramatička znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju, usložnjavati gramatičku analizu i sintezu.

Potaknuti učenike da sami stvaraju jednostavne i složene riječi pomoću zadanih riječi.

Učenike usmjeravati da pri tvorbi riječi prepoznaju glasovne promjene i pravopisna pravila u pisanju riječi u kojima su provedene glasovne promjene.

Auditivnim putem pokazati glasovne organe i podjelu glasova, kao i naglasni sustav hrvatskog jezika.

Usmjeriti učenike na upotrebu rječničke baze hrvatskog jezika za provjeru naglaska riječi (<https://hjp.znanje.hr/>).

Korelacija unutar predmeta: A.IX.1, A.IX.3, A.IX.5, B.IX.1, B.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta stranih jezika i Biologije (govorni organi) i međupredmetnim temama.

Pravopisna i pravogovorna znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na važnost primjene pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektroničkih medija.

Ukazivati na važnost primjene pravogovorne norme u svakodnevnom životu (dužina sloga, naglasak) te na primjerima pokazati kako intonacija i ton utječu na doživljavanje izgovorene riječi (slušanje poezije, radijskih emisija...).

Uključiti učenike u proces (samo)vrednovanja. Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Poticati učenike na sudjelovanje u razrednim i školskim projektima.

Korelacija unutar predmeta: A.IX.1, A.IX.2 i B.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk i Geografija.

Poticati na izbjegavanje vulgarizama i žargonizama u govorenju i pisanju.

Zbog očuvanja postojećih vrednota hrvatskog jezika strane riječi za koje imamo odgovarajuću zamjenu mijenjati hrvatskim inačicama.

Ukazivati učenicima kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja.

Sadržaj je moguće korelirati unutar predmeta s ishodima: A.IX.3, A.IX.5, B.IX.2, B.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može s povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika (potrebni i nepotrebni anglizmi), Povijest (povijesni utjecaji na nastanak usvojenica) i s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (komunikacija i suradnja u digitalnom okružju).

A.IX.7

Učenik povezuje razvoj hrvatskog jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.

JZK-1.5.1

- prepoznaje ulogu i važnost rada hrvatskih pisaca i reformatora jezika na razvoju pismenosti
- objašnjava značaj jezika za opstojnost nacionalnog identiteta
- izdvaja temeljne podatke o razvoju hrvatskog jezika u BiH u 19. i 20. stoljeću
- razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *Novosadski dogovor, Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika*
- *hrvatski jezik od 20. stoljeća.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prethodno usvojena znanja iz povijesti hrvatskog jezika se podrazumijevaju i nadograđuju.

Primijeniti ranije stečena znanja iz povijesti jezika.

Motivirati učenike na istraživanje o utjecaju povijesnih zbivanja na standardizaciju hrvatskog jezika.

Ukazati učenicima na mogućnost izlaganja korištenjem modernih nastavnih alata (PowerPoint ili Prezi).

Korelacija unutar predmeta: A.IX.1, A.IX.3, A.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest (društveno-političke okolnosti vezane uz Novosadski dogovor i Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog jezika) i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje (ljudska prava: nacionalni, kulturni, vjerski identitet), Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (istraživanje i kritičko vrednovanje i straziivački proces, elektronički časopisi, knjige, enciklopedije, internetski forumi, kritičko vrednovanje informacija).

B Književnost i stvaralaštvo

B.IX.1

Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta na temelju vlastitog iskustva.

[JZK-1.1.1](#) [JZK-1.1.2](#)

B.IX.2

Učenik interpretira književni tekst na temelju žanrovskih, strukturalnih i stilskih obilježja.

[JZK-1.2.3](#) [JZK-1.2.2](#)

B.IX.3

Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međudnose u tekstu.

[JZK-1.1.2](#) [JZK-1.1.3](#)

- izražava kritičko mišljenje prema stavovima i idejama u književnom tekstu
- tumači način na koji izbor riječi i izraza utječe na oblikovanje stavova i ideja u književnom tekstu
- raščlanjuje radnju utvrđujući uzročno-posljedične veze
- potkrepljuje zaključke navodima iz teksta
- procjenjuje utjecaj književnog teksta na njegove stavove i vrijednosti
- uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
- analizira obilježja teksta s obzirom na književnu vrstu
- objašnjava piščev pristup temi književnog djela (humor, ironija i satira)
- utvrđuje način na koji točka gledišta (pisac – pripovjedač – lirski subjekt) utječe na oblikovanje teksta
- objašnjava ep kao posebnu pjesničku formu
- uspoređuje obilježja novele s drugim pripovjednim vrstama
- tumači utjecaj stilskih sredstava u književnom djelu
- objašnjava intimne i općeljudske motive u književnom tekstu
- analizira strukturu i obilježja dramskih tekstova.
- analizira odnose među likovima i njihov doprinos razvoju doživljaja književnog teksta
- portretira lik koristeći se citatima iz teksta
- povezuje opise i postupke likova s određenom karakterizacijom
- prepoznaje način kako uzročno-posljedične veze i događaji pokreću radnju
- analizira kako unutarnji monolog, dijalog i sukob među likovima pokreće radnju
- izdvaja pozitivne ljudske osobine povezujući ih s likovima iz stvarnog života.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pripovjedni ili opisni književni tekst*
- *lirska pjesma*
- *lirsko-epske vrste*
- *dijalektalna književnost*
- *dramski tekst.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pristup temi u književnom djelu: satira, ironija, humor*
- *unutarnji monolog*
- *lirski subjekt*
- *intimni i općeljudski motivi*
- *ritmotvorni elementi: elipsa, prebacivanje*
- *stilska izražajna sredstva: simbol, retoričko pitanje*
- *pripovjedne vrste: kriminalistička pripovijetka i roman, suvremena bajka, humoreska, novela, esej*
- *lirske vrste: pjesma u prozi, intimna i misaona pjesma*
- *dramske vrste: monodrama, drama u užem smislu, dramsko glazbeno djelo, libreto*
- *narodna književnost: ep, epski junak, pjevanje.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *karakterizacija likova (psihološka)*
- *unutarnji monolog*
- *dramski sukob, antagonist-protagonist.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prije obrade neizostavno je lokalizirati književno djelo i upoznati učenika s autorom.

Povezati emocije, iskustva i stavove iz književnoga djela sa svijetom unutar i oko učenika.

Poticati kritičko mišljenje s argumentima iznoseći svoj stav

Primjenjive strategije poučavanja: citat - komentar, dvostruko vođeni dnevnik, Vennov dijagram.

Korelacija unutar predmeta: A.IX.1, A.IX.3, A.IX.5, B.IX.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Vjeronauk i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje (Društvena zajednica).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Obraditi književni tekst upotrebom različitih odgovarajućih strategija (isticanje *highlighting*, oluja ideja, tablica citat - komentar i sl.) pomoću kojih će učenik uočiti elemente satire, humora i ironije.

Usporediti strukturu dvaju ili više tekstova na istu temu.

Za obradu književnih tekstova primjenjivati audiovizualna pomagala i digitalne alate (PowerPoint prezentacija, Prezi, MovieMaker).

Lirske i dramske vrste moguće je obraditi i pomoću suvremenih internetskih kanala (YouTube, <https://lektire.skole.hr/>).

Korelacija unutar predmeta: B.IX.3, B.IX.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura (libreto), Likovna kultura, Vjeronauk, Povijest, Geografija i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nakon pisanja petominutnog sastava kao refleksije na pročitano, tehnikom usmjerenog čitanja potaknuti učenike na uočavanje karakterizacije te motiviranosti postupaka likova.

Primjenjivati strategije za analizu likova (piramida lika, citat-komentar, tehniku "sačuvaj posljednju riječ za mene" i sl.)

Portretirati lik uočavajući vanjske i unutarnje osobine, i s naglaskom na karakterizaciji lika (fizička, etička, govorna, psihološka).

Korelacija unutar predmeta: B.IX.1, B.IX.2, B.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Geografija (suodnos povijesnih događaja i povijesnih ličnosti) i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

B.IX.4

Učenik čita književni tekst prema preporuci ili vlastitom izboru.

[JZK-5.2.1 JZK-3.4.1](#)

- predstavlja pročitano književno djelo prema zadanim smjernicama
- obrazlaže izbor književnog djela povezujući ga s vlastitim iskustvom i svijetom oko sebe
- raspravlja o suvremenskim i općeljudskim porukama književnog djela
- preporučuje tekst drugim čitateljima na temelju svog doživljaja.

B.IX.5

Učenik stvara potaknut osobnim iskustvom i doživljajem književnog teksta / umjetničkog djela.

[JZK-4.2.1 JZK-4.2.3 JZK-4.2.2](#)

- stvara različite uratke u kojima razvija kreativnost, originalnost i stvaralačku maštu
- oblikuje individualno ili timski uradak u različitim formama
- kreira uratke odgovorno koristeći društvene mreže i poštujući pravila sigurnosti
- istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo
- razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci ili prema vlastitom izboru.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Voditi heuristički razgovor u kojem sudjeluju svi učenici. Naglasak staviti na osobni dojam o pročitanome te uvažiti mišljenje svih sudionika.

Preporučuju se strategije dvostruko vođenoga dnevnika, *insert* tehnike, razmisli i razmijeni misli u paru, tehnike za vođenje rasprava.

Poticati učenike na usvajanje novih riječi i kako ih funkcionalno koristiti.

Stvarati situacije u kojima učenik može i treba braniti različite teze s različite točke gledišta.

Korelacija unutar predmeta: B.IX.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (uzroci i posljedice važnih povijesnih sukoba), Vjeronauk (odraz društveno-političkih zbivanja na vjerske zajednice) i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *literarni uradak*
- *krasnoslov*
- *stvaralačko prepričavanje*
- *ilustracija*
- *dramatizacija i scenska improvizacija*
- *fotografija*
- *plakati*
- *videouradak*
- *prezentacija*
- *istraživački projekti.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenikovu samostalnost, kreativnost i stvaralačku maštu i originalnost u različitim oblicima stvaralaštva.

Cijeniti učenikovu samostalnost i poštivati njegove mogućnosti.

Organizirati aktivnosti u kojima će učenici predstavljati svoj uradak vršnjacima, poticati ih na sudjelovanje na natjecanjima i natječajima te na objavljivanje uradaka.

Preporučiti učeniku da prikuplja svoje radove u mapu da bi mogao pratiti svoj napredak.

Ne preporučuje se klasično vrednovanje literarnog uratka, dati učenicima slobodu izražavanja (pjesnička sloboda).

Korelacija unutar predmeta: C.IX.1, A.IX.1 i A.IX.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Vjeronauk, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Poduzetnost.

C

Kultura i mediji

C.IX.1

Učenik prosuđuje utjecaj medijskih sadržaja i poruka na primatelja.

[JZK-5.1.2](#) [JZK-2.4.1](#) [JZK-1.4.1](#)

C.IX.2

Učenik uspoređuje vrijednost popularnokulturnih sadržaja.

[JZK-4.4.2](#) [JZK-5.1.2](#)

C.IX.3

Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.

[JZK-4.4.1](#) [JZK-5.2.3](#)

- uočava subjektivnost i objektivnost u iznošenju informacija u medijima
- bira i uspoređuje informacije na temelju vjerodostojnosti
- otkriva kako mediji utječu na oblikovanje mišljenja i stavova pojedinca i opće populacije
- prepoznaje žuti tisak, dezinformacije i senzacionalizam koji ima namjeru obmanuti javnost.
- uspoređuje sadržaje popularne i visoke kulture
- analizira utjecaj popularnokulturnih sadržaja na oblikovanje umjetničkog ukusa
- prepoznaje kako popularna kultura utječe na primatelja
- izdvaja pozitivne poruke iz popularnokulturnih sadržaja.
- povezuje ulogu kulturnih i nacionalnih institucija u razvoju nacionalne svijesti i identiteta
- objašnjava utjecaj književne baštine na razvoj jezika i književnosti
- prosuđuje utjecaj povijesno-kulturne baštine na razvoj nacionalne svijesti
- sudjeluje u školskim i izvanškolskim manifestacijama
- procjenjuje kulturno-umjetničke događaje dajući preporuke.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *radijska i televizijska reportaža*
- *intervju*
- *oblici korespondencije.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *glazba, film, kazalište, slikarstvo, internet, društvene mreže, blogovi, vlogovi, digitalni nomadi kao novi vid audiovizualnih putopisnih sadržaja.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *povijesno-kulturna baština*
- *kulturno-umjetnički događaji u fizičkom i virtualnom okruženju*
- *institucije od nacionalnog i kulturnog značaja*
- *digitalna baština*
- *književna baština.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se upoznati učenika s različitim žanrovima i stilovima medija koristeći iste teme obrađene na različite načine u različitim medijima (radio, televizija, novine, internetski portali i blogovi).

Potaknuti na uočavanje različitosti i uvjetovanosti žanra i stila medijem u kojem nastaje.

Korelacija unutar predmeta: B.IX.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Vjeronauk i Povijest i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Poduzetnost i Građanski odgoj i obrazovanje.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Utjecaj medija na opću populaciju može se zorno prikazati pomoću jednoga od najvećih incidenata u povijesti masovnih medija - radijske drame Orsona Wellsa Rat svjetova.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima međupredmetnih tema: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se uključivanje učenika u različite aktivnosti, školske i lokalne zajednica, kao i digitalne aktivnosti, u kojima će pokazati stečena znanja iz ostalih predmetnih oblasti, a osobito informacijsku i medijsku pismenost.

Omogućiti učenicima virtualan pristup digitalnoj baštini (muzeji, knjižnice, arhive, izložbe...)

Korelacija unutar predmeta: A.IX.2, A.IX.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura, Povijest, Geografija, Vjeronauk i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje te Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- Srednje
- I

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.I.1	B.I.1	C.I.1
A.I.2	B.I.2	C.I.2
A.I.3	B.I.3	C.I.3
A.I.4	B.I.4	
A.I.5	B.I.5	
A.I.6		
A.I.7		
A.I.8		

A Jezik i komunikacija	A.I.1	A.I.2	A.I.3
	<p>Učenik govori/razgovara u skladu sa svrhom govorenja poštujući pravila komunikacije.</p>	<p>Učenik interpretira tekst izvodeći zaključke o strukturnim i stilskim obilježjima.</p>	<p>Učenik piše/govori tekstove različitih stilova i namjena u skladu s temom i prema danom planu.</p>
	<p>JZK-5.1.1 JZK-5.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • izražava se usmeno poštujući pravogovornu normu • prepoznaje važnost govorenja kao osnovne ljudske djelatnosti pomoću koje ostvarujemo jezičnu komunikaciju • prilagođava govor svrsi i različitim komunikacijskim situacijama • primjenjuje stečenu kulturu izražavanja poštujući pravila komunikacije. 	<p>JZK-2.3.1 JZK-2.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje osnovna obilježja opisivačkih, pripovjedačkih i dijaloških tekstova • prepoznaje informacije važne za svrhu slušanja ili čitanja • klasificira tekstove prema različitim funkcionalnim stilovima • razlikuje umjetničke i znanstvene opise • uspoređuje dinamični i statični opis • izražava se u dijaloškom ili monološkom obliku • koristi se rječnikom hrvatskog jezika (tiskano i mrežno izdanje) u objašnjavanju nepoznatih riječi. 	<p>JZK-4.2.1 JZK-4.1.3 JZK-2.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • stvara različite vrste tekstova poštujući norme hrvatskoga standardnoga jezika • prepoznaje važnost pisanja/govorenja kao načina priopćavanja i umjetničkog stvaranja • koristi se navodima, polunavodima i parafraziranjem tuđih mišljenja u raščlambi • opisuje poštujući značajke logičke i jezične organizacije opisa.

KLJUČNI SADRŽAJI

- govorno izražavanje kao jezična djelatnost
- govorenje, pravogovor i vrednote govornog jezika
- stilski obilježen govor.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Vještine komuniciranja usvojene u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Poticati učenike na aktivno slušanje kao temelj za razumijevanje poruke i pripreme za razgovor.

Poticati učenike na korištenje dijaloških metoda i suvremenih audiovizualnih strategija učenja čime se posebno razvija samostalnost.

Približiti učenicima važnost govorenja i opisivanja za komunikaciju.

Provesti s učenicima vrednovanje odnosno samovrednovanje.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.2, A.1.3 i A.1.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima gotovo svih nastavnih predmeta i međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj (Ja, Ja i drugi).

KLJUČNI SADRŽAJI

- opisivački tekst
- pripovjedački tekst
- umjetnički i znanstveni opis
- dinamični i statični opis
- opis vanjskog i unutarnjeg svijeta
- tumačenje
- raščlamba
- dijalog, monolog i unutarnji monolog.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odabirom informativnog teksta u kojem se predstavlja zanimljiv i aktualan sadržaj potaknuti učenike na sudjelovanje u interpretaciji teksta. Tekstove birati i iz drugih izvora, a ne samo udžbenika.

Poticati učenike na uspoređivanje različitih vrsta tekstova uz argumentaciju i pozivanje na već usvojeno znanje iz prethodnih razreda.

Učenike na reprezentativnim primjerima tekstova upoznati s pojmovima tumačenje i raščlamba.

Poticati učenike na interpretaciju pomoću suvremenih strategija i alata te na suradničko učenje.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.1 i A.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju).

KLJUČNI SADRŽAJI

- pisano/govoreno izražavanje (jezična, pravopisna i stilsko korektnost)
- navođenje, polunavođenje, parafraziranje
- školska zadaća.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potaknuti učenike na pisanje teksta u kojem opisuju vanjski ili unutarnji svijet poštujući norme hrvatskoga standardnog jezika.

Prilikom stvaranja teksta učenik treba koristiti navode, polunavode ili parafrazirati.

Pokazati učenicima različite strategije pisanja. Omogućiti učenicima vršnjačko vrednovanje/samovrednovanje u završnoj fazi.

Tražiti od učenika argumentiranje o naravi teksta (umjetnički ili znanstveni).

Učenik tijekom nastavne godine piše tri školske pismene zadaće s ispravcima opisnog ili pripovjedačkog diskursa. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.1, A.1.2, A.1.6. Ishod je integracijski povezan s predmetnim područjima Književnost i stvaralaštvo i Kultura i mediji.

Sadržaj ove nastavne cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj (Ja: samomotrenje, ekspresija, stav, samoprikazivanje).

A.1.4

Učenik primjenjuje znanja vezana za jezik kao sustav znakova i sredstvo sporazumijevanja.

A.1.5

Učenik analizira jezični sustav na fonetskoj i fonološkoj razini.

A.1.6

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnoga jezika s naglaskom na prozodijski sustav.

JZK-5.2.3

- razlikuje osnovne lingvističke pojmove
- koristi pojmove vezane za jezik kao sustav znakova i sredstvo sporazumijevanja
- objašnjava izraz i sadržaj jezičnoga znaka
- šalje poruke razumijevajući dijelove komunikacijskog kanala
- navodi primjere smetnji i redundancije.

JZK-4.3.1 JZK-2.3.2

- razlikuje pojmove iz oblasti fonetike, fonologije i morfonologije
- izriče definicije iz spomenutih oblasti
- prepoznaje dijelove govornog aparata i proces izgovora glasova
- opisuje razdiobu fonema prema različitim kriterijima
- provodi glasovne promjene u pismu i govoru
- prepoznaje razlikovna obilježja fonema
- tumači fonološke promjene do kojih dolazi iz morfoloških razloga
- analizira primjere fonostilema i grafostilema u različitim vrstama tekstova.

JZK-4.3.2

- objašnjava naglasak izdvajajući naglasna svojstva i pravilan izgovor
- prepoznaje mjesta na kojima određeni naglasci mogu stajati
- klasificira naglašene i nenaglašene riječi (enklitike i proklitike) unutar naglasnih ili akcenatskih cjelina
- objašnjava što su segmentna (odsječna) i suprasegmentna (nadodsječna) obilježja
- koristi foneme č, ć, dž, đ objašnjavajući ih s pravopisnog i pravogovornog stajališta
- koristi rečenične i pravopisne znakove poštujući vrednote govorenog jezika.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pojam lingvistike*
- *jezik kao sustav znakova*
- *izraz i sadržaj znaka*
- *dijelovi komunikacijskog kanala*
- *smetnje u komunikacijskom kanalu*
- *zalihost (redundancija).*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *fonetika, fonologija, morfonologija*
- *fon, fonem, alofon, morfofonem*
- *grafem, grafija*
- *razdioba fonema*
- *alternacije fonema*
- *fonem kao sastavni dio morfema*
- *razlikovna obilježja fonema*
- *fonetska i fonološka svojstva fonema*
- *fonostilistika i grafostilistika.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *naglasni sustav hrvatskog standardnog jezika*
- *segmentna i suprasegmentna obilježja*
- *fonemi č, ć, dž, đ*
- *rečenični i pravopisni znakovi (interpunkcijski znakovi)*
- *standardnojezične norme.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Koristiti se vizualnim i auditivnim pomagalicama u svrhu prikazivanja sadržaja.

Naglasiti učenicima koliko je ponavljanje obavijesti u komunikaciji važno radi sprječavanja nesporazuma.

Potaknuti učenike da samostalno, u paru ili grupi naprave vježbu u kojoj će prikazati slanje poruke kroz komunikacijski kanal uz smetnje i zalihost.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodom A.I.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Biologija (bolesti govornog aparata - smetnje u komunikaciji).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Provoditi gramatičke vježbe vezane za glasovne promjene.

Ukazivati na primjenjivanje istih u govoru i pismu.

Poticati učeničke prezentacije o nastanku i podjeli fonema.

Poticati učenike na usvajanje i primjenu fonoloških znanja kao važne karike u razvijanju jezičnih kompetencija.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodom A.I.6 i B.I.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: strani jezici i Biologija i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Programi za izradu i predstavljanje sadržaja).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pravopisna i pravogovorna znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju.

Provoditi vježbe za foneme č, ć, dž, đ (tamo gdje je to potrebno), rečenične i pravopisne znakove, alternacije fonema.

Razvijati kontinuirano kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima kao najvažnijim sastavnicama jezične kulture.

Usmjeriti učenike na upotrebu rječničke baze hrvatskog jezika za provjeru naglaska riječi (<https://hjp.znanje.hr/>).

Provoditi vježbe najčešćih pravogovornih i pravopisnih pogrešaka, izrađivati plakate, prezentacije, kvizove.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Ishod je povezan s ishodom A.I.5 i svim drugim ishodima unutar svih predmetnih područja.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Glazbena kultura (Intonacija).

A.I.7

Učenik uspoređuje organske govore i hrvatski standardni jezik.

[JZK-4.3.1](#)

A.I.8

Učenik prezentira podatke o razvoju hrvatskoga jezika kroz povijest prosuđujući njihovu važnost za razvoj jezičnog identiteta.

[JZK-4.4.1](#)

- objašnjava pojam idioma
- istražuje primjere organskih i neorganskih idioma
- uočava značajke organskih i neorganskih idioma kroz odabrane tekstove
- uspoređuje idiome prepoznajući njihovu ulogu za jezični i nacionalni identitet
- razlikuje norme hrvatskoga standardnoga jezika primjenjujući ih u govoru i pismu.

- prikuplja činjenice vezane uz razvoj hrvatskoga jezika kroz povijest
- povezuje standardizaciju hrvatskoga jezika s povijesnim okolnostima
- izdvaja značajke jezika i pisma hrvatskih spomenika od početaka do kraja XV. stoljeća
- istražuje o drugim narodima i njihovim kulturama razvijajući osjećaj za drugo i drukčije
- povezuje razvoj i značaj jezika za nacionalni i jezični identitet.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pojam idioma*
- *organski i neorganski idiomi*
- *standardni jezik*
- *norme hrvatskoga standardnog jezika.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *hrvatski jezik kroz povijest*
- *jezik i pismo hrvatskih pisanih spomenika od početaka do kraja XV. st.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik može izgovarati tekstove s obilježjima različitih idioma ili napraviti preobliku iz standardnoga jezika u idiom i obrnuto.

Potaknuti kreativnost pri odabiru teksta (ne mora biti književni tekst).

Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim projektima poput izrade rječnika zavičajnog govora i sl.

Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (jezicni-savjetnik.hr, ihjj.hr/kolokacije i sl.).

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.6 i A.1.8.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Geografija i Povijest i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (komunikacija i suradnja u digitalnom okruženju: suradnja u digitalnom okruženju, programski alati za audio/videokomunikaciju).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Usmjeriti učenike na istraživanje povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika kroz stoljeća.

Uključivanjem učenika u različite aktivnosti/projekte razvijati svijest o značaju materinskog jezika kao bitne sastavnice nacionalnog i kulturnog identiteta (obilježavanje značajnijih datuma iz povijesti hrvatskog jezika, organiziranje natjecanja/kviza s tematikom vezanom za razvoj hrvatskog jezika, manji istraživački projekti).

Potaknuti učenika na stvaranje prezentacije o razvoju hrvatskoga standardnoga jezika kroz povijest.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.7 i B.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest i Geografija i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okruženju, digitalni izvori informacija) i Građanski odgoj i obrazovanje (Demokracija: povijesne, kulturološke, socijalne okolnosti).

B Književnost i stvaralaštvo

B.1.1

Učenik objašnjava temeljne pojmove o književnosti: književnost kao umjetnost, znanost o književnosti i podjelu na književne rodove i vrste.

[JZK-1.5.1](#)

B.1.2

Učenik interpretira književni tekst primjenjujući književnoteorijske pojmove i uspoređujući tematski i žanrovski povezane tekstove.

[JZK-2.3.1](#) [JZK-1.4.3](#) [JZK-1.1.2](#)

B.1.3

Učenik analizira obilježja književnopovijesnih razdoblja na književnom tekstu prepoznajući njihove značajke.

[JZK-1.4.3](#) [JZK-1.2.3](#)

- objašnjava pojam književnosti
- razlikuje grane znanosti o književnosti
- objašnjava odnos književnosti i jezika, književnosti i društva
- razlikuje književne rodove i vrste
- prepoznaje povezanost književnosti i drugih umjetnosti
- prepoznaje svrhu i važnost učenja i proučavanja književnosti.
- objašnjava djelo određenog roda i vrste
- povezuje obilježja književnog teksta s obilježjima roda i vrste kojima pripada
- uspoređuje osobine tematski i žanrovski povezanih tekstova
- razlikuje strukturu književnih tekstova s obzirom na pripadnost rodu i vrsti
- razlikuje diskurzivne književne oblike
- prepoznaje stilsku izražajna sredstva
- opisuje osobitosti hrvatskog usmenoknjiževnog stvaralaštva.
- prepoznaje osobine književnih razdoblja
- uspoređuje obilježja književnopovijesnih razdoblja
- povezuje obilježja književnih djela unutar određenih književnopovijesnih razdoblja
- objašnjava korelaciju književnih i društvenih pojava.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književnost, naziv i pojam*
- *rodovi i vrste*
- *znanost o književnosti (književna kritika, metodologija, teorija, povijest književnosti)*
- *odnos književnosti i jezika*
- *književnost i društvo*
- *književnost i ostale umjetnosti*
- *svrha proučavanja književnosti.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni rodovi i vrste*
- *lirika - pojam, lirske vrste prema temi i tradiciji; svojstva stiha; stilska izražajna sredstva*
- *epika - ustrojstvo epskog djela, jednostavni epski oblici, epsko pjesništvo (epska pjesma, ep, epopeja)*
- *epika u prozi - pripovjedačka proza*
- *drama - pojam, povijest i ustrojstvo*
- *dramske vrste i podvrste - tragedija, komedija i drama u užem smislu*
- *diskurzivni književni oblici - pojam, vrste, podvrste i podjela (esej, putopis, biografija, autobiografija, polemika, feljton, dnevnik, memoari)*
- *narodna (usmena) književnost*
- *šest književnih tekstova za cjelovito čitanje prema danom slijedu s Popisa književnih tekstova, koji su predložci za književnoteorijsku i usporednu analizu.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *obilježja književnopovijesnih razdoblja: vremenske odrednice, društveno-povijesni okviri, filozofske podloge, poetike, predstavnici i djela: klasična književnost (temeljna civilizacijska književna djela i antika), srednjovjekovna književnost (europsko srednjovjekovlje, hrvatsko srednjovjekovlje, bh. srednjovjekovlje)*
- *prva dva cjelovita teksta prema danom slijedu s Popisa književnih tekstova su predložci za književnopovijesnu i usporednu povijesnu analizu ključnih razdoblja: klasične i srednjovjekovne književnosti.*

Potaknuti učenike na prezentiranje stečenoga znanja kroz kreativne uratke (pravljenje plakata ili multimedijskog sadržaja).

Poticati učenike na stalno uspoređivanje naučenog i primjenu stečenih znanja.

Poželjno bi bilo na jednom tekstu obraditi više nastavnih jedinica iz ovog područja.

Uputiti učenike na izradu razrednih plakata o književnosti, znanosti o književnosti te odnosu književnosti i drugih grana znanosti i umjetnosti koje učenici tijekom godine dopunjavaju.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima B.1.2 i B.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena kultura, Likovna kultura, Informatika i međupredmetnom temom: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Digitalni izvori informacija, stvaralaštvo u digitalnom okruženju).

Ostale tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka odabire nastavnik s Popisa književnih tekstova, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti. Poželjno je osuvremenjivati književni sadržaj.

Koristiti se stečenim znanjima o književnosti kontinuirano usvajajući nova.

U kontinuitetu poticati učenike na usporedbu i argumentiranje o pripadnosti tekstova rodovima i vrstama; uočavanje sličnosti i razlika među rodovima i vrstama prilikom rada na tekstovima.

Za obradu književnih tekstova poticati učenike na primjenu audiovizualnih pomagala i digitalnih alata (PowerPoint prezentacija, Prezi, MovieMaker).

Lirske i dramske vrste moguće je obraditi i pomoću suvremenih internetskih kanala (YouTube, <https://lektire.skole.hr>).

Kao vježbu učenik može interpretirati lirsku pjesmu po vlastitome izboru.

Kao vježbu učenik može stvoriti diskurzivni oblik po vlastitome izboru.

Moguća upotreba ambijentalne glazbe u lirici, metoda dvostrukog dnevnika, kartice Moje pitanje / tvoj odgovor.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima B.1.1 i B.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Glazbena kultura, Likovna kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (istraživanje i kritičko vrednovanje).

Nastavnik samostalno odabire ostale tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova. Tekstovi su iz hrvatske, svjetske i bosanskohercegovačke književnosti.

Potaknuti učenike na komentiranje odabranih književnih djela i pojava karakterističnih za ta djela.

Poticati učenike na usmeno i pismeno iznošenje osjećaja, zapažanja, razmišljanja, vlastitih stavova o djelu.

Postoji mogućnost organiziranja manjih istraživačkih projekata.

Na razini analize usporediti obilježja razdoblja. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima B. 1.1, B. 1. 2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Geografija, Likovna kultura i Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje, Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Osobni i socijalni razvoj.

B.I.4

Učenik interpretira književni tekst odabran prema svome čitateljskom ukusu izgrađujući vlastite stavove.

JZK-2.2.3 JZK-1.1.3

- objašnjava utjecaj književnoga teksta na vlastitu osobnost
- opisuje osjećaje i razmišljanja potaknute odabranim književnim djelom
- povezuje značaj književnosti i umjetnosti za život pojedinca
- raspravlja o vlastitim stavovima kroz interpretaciju književnih djela, tema, likova, ideja i razdoblja u kojem je djelo nastalo
- povezuje sadržaj s osobnim iskustvom i vremenom u kojem živi
- argumentira preporuku odabranog književnog teksta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst po vlastitome izboru*
- *književnoteorijski pojmovi*
- *osobine književnih razdoblja.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik kroz kreativan uradak usmeno ili pismeno izražava svoj doživljaj. Moguća metoda slobodnog pisanja.

Poticati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući njegove sklonosti koliko je to moguće.

Voditi heuristički razgovor u kojem sudjeluju svi učenici. Naglasak staviti na osobni dojam o pročitanome te uvažiti mišljenje svih sudionika.

Organizirati predstavljanje djela koje je učenik odabrao prema vlastitom izboru pri čemu treba poticati kreativnost i samostalnost.

Ostala lektirna djela bira nastavnik s Popisa književnih tekstova, koja učenici samostalno interpretiraju prema ishodima navedenim u unutarpredmetnoj korelaciji.

Korelacija unutar nastavnog predmeta;

Povezanost s ishodima B.I.1, B.I.2 i B.I.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

B.I.5

Učenik stvara literarni uradak potaknut književnim tekstom / umjetničkim djelom.

JZK-4.6.1 JZK-4.1.1

- osmišljava svoj pismeni uradak određene teme, svrhe i prezentacije potaknut književnim tekstom / umjetničkim djelom
- individualno ili timski stvara uradak u korelaciji s drugim umjetnostima
- stvara koristeći različite medije prema vlastitom izboru
- tumači književno djelo kroz vlastiti uradak
- potkrepljuje primjerima stavove na temelju doživljaja i iskustva.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pismeno izražavanje*
- *pjesma, esej ili kratka priča*
- *plakat*
- *prezentacija (digitalna ili u nekom drugom primjerenom obliku)*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavnik može potaknuti pisanje uratka kojim će učenik kreativno odgovoriti na temu iz književnosti, interpretirati je, tematizirati određeni problem ili cjelovito književno djelo.

Potaknuti učenike na uočavanje korelacije između književnosti i drugih umjetnosti.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima B.I.1, B.I.2, B.I.3, B.I.4, C.1.2, C.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Digitalni izvori informacija, stvaralaštvo u digitalnom okruženju).

C Kultura i mediji	C.1.1 Učenik analizira valjanost informacija iz različitih digitalnih medija.	C.1.2 Učenik objašnjava važnost kulturno-umjetničkih događaja.	C.1.3 Učenik prezentira razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj.
	<p>JZK-4.4.2 JZK-5.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • raščlanjuje podatke iz različitih medijskih izvora • koristi provjerene medijske izvore da bi istražio valjanost podataka • prepoznaje važnost i količinu utjecaja digitalnih medija na svakodnevni život pojedinca • objašnjava važnost valjanih podataka koji dolaze iz različitih medija. 	<p>JZK-4.2.3 JZK-2.4.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • prati određen kulturno-umjetnički događaj i kritički se odnosi prema istome • promišlja o važnosti kulturno-umjetničkih događaja u životu pojedinca i zajednice • sažima iskustvo posjeta (posjet uživo ili na koji drugi način kakav nam različiti mediji omogućuju) stvarajući određenu vrstu gramatički i pravopisno ispravnog teksta • razvija sposobnost promatranja, sudjelovanja i stjecanje novih iskustava. 	<p>JZK-4.4.3 JZK-5.2.2 JZK-5.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj koristeći podatke iz digitalnih medija • prepoznaje važnost animiranog filma i kazališta za razvoj pojedinca i zajednice • koristi suvremena multimedijiska sredstva u prezentiranju.
	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>tekstovi (književni, obavijesni, znanstveni, stručni, znanstveno-popularni)</i> • <i>auditivni, vizualni ili audiovizualni izvori.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>kazališna predstava</i> • <i>posjeti sajmovima, izložbama, književnim susretima, muzejima, kinu (određen kulturno-umjetnički događaj)</i> • <i>putopis, reportaža, recenzija, životopis, autobiografija, reklama ili popularnokulturni tekst.</i> 	<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj</i> • <i>auditivni, vizualni ili audiovizualni izvori.</i>

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik po vlastitome izboru ili po procjeni nastavnika istražuje podatke iz teksta te zaključuje. Nakon toga prezentira svoja promišljanja o važnosti istinitih informacija koje nam svakodnevno dolaze iz medija.

Učenik može strukturirati vlastiti tekst s valjanim informacijama.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.3, B.1.5, C.1.2. C.1.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima međupredmetne teme Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okruženju, stvaralaštvo u digitalnom okruženju).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik može posjetiti određen kulturno-umjetnički događaj sa svrhom zapažanja, analiziranja i tumačenja događaja.

Osmisliti prezentaciju vezanu za događaj.

Predstaviti prezentaciju ostalim učenicima u odjelu koristeći multimedijalne sadržaje.

Učenik sastavlja tekst - samostalno, u paru ili u skupinio određenom kulturno-umjetničkom događaju.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima A.1.3 i C.1.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj (Refleksija, osobna nadogradnja).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Koristeći digitalne medije po vlastitome izboru učenik može napraviti povijesni pregled razvoja animiranog filma i kazališta u BiH i Hrvatskoj usmeno predstavljajući s naglaskom na važnost njihove pojave za pojedinca i društvo.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodima C.1.1 i C.1.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima međupredmetne teme Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okruženju, digitalni izvori informacija).

- Srednje
- II

Godine učenja i podučavanja predmeta: 11

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.II.1	B.II.1	C.II.1
A.II.2	B.II.2	C.II.2
A.II.3	B.II.3	C.II.3
A.II.4	B.II.4	
A.II.5	B.II.5	
A.II.6	B.II.6	
A.II.7		
A.II.8		

A Jezik i komunikacija	A.II.1 Učenik interpretira izlagačke i upućivačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	A.II.2 Učenik piše/govori izlagačke i upućivačke tekstove različitih funkcionalnih stilova.	A.II.3 Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju primjenjujući jezični bonton i retorička pravila.
	<p>JZK-1.1.1 JZK-1.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • određuje temu, oblik, svrhu i namjenu teksta • analizira tekstove i osobne stavove dokazuje citatima i/ili dijelovima tekstova • uspoređuje informacije iz raznih izvora radi procjene pouzdanosti, vjerodostojnosti, točnosti, autorstva i gledišta • kritički prosuđuje uvažavajući drugačija mišljenja. 	<p>JZK-4.2.1 JZK-4.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • piše/govori izlagačke i upućivačke tekstove prema određenoj strukturi, obliku (isprekidani, neprekinuti, mješoviti) i funkcionalnom stilu (administrativnom, publicističkom, znanstvenom) • analizira različite izvore informacija služeći se naprednim pretraživanjem • jezično pravilno oblikuje sadržajno i logički povezan tekst • prosuđuje valjanost teksta i željeni učinak na primatelja. 	<p>JZK-2.1.1 JZK-2.3.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • iznosi vlastite stavove i vjerodostojne dokaze poštujući mišljenje drugih • primjenjuje retorička pravila i jezični bonton prilagođen razgovoru • analizira upotrebu riječi, jezičnih izraza i stila prateći neverbalnu komunikaciju • piše bilješke u pripremi i tijekom slušanja • predlaže moguća rješenja i zaključke • procjenjuje vjerodostojnost informacija • kao rezultat valjane argumentacije korigira osobne stavove.

KLJUČNI SADRŽAJI

- životopis (biografija) kao vrsta teksta - objektivna i romansirana, vlastiti životopis (autobiografija)
- prikaz (subjektivan i objektivan), sažetak kao vrsta objektivnog teksta
- javni govor, diskusija, anketa, intervju, poslovni razgovor, interpretacijski esej, stručni članak
- upute (instrukcije), zahtjevi, naputak, obavijesti, zakoni, čestitke.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik čita najmanje po jedan izlagački i jedan upućivački tekst: životopis, prikaz književnog djela ili

dogadaja, interpretacijski školski esej, stručni članak, instrukcije (upute), zahtjev, zakon, gleda i sluša javni govor osobite kvalitete. Čitajući tekstove i gledajući i slušajući javni govor učenici upoznaju kontekst i sadržaj djela, doživljavaju ih i tumače, iznose osobne stavove.

Preporučeni tekstovi:

životopis, prikaz stručnog članka, sažetak, motivacijsko pismo, interpretacijski školski esej, uputa (instrukcija), zahtjev, obavijest.

Strategije uvježbane i usvojene u prethodnim razredima podrazumijevaju se i nastavljaju primjenjivati i u svim sljedećim razredima. Ako učenici nisu stekli koju od vještina pisanja, učitelj planira aktivnosti za učenike koje će im omogućiti ovladavanja. Sadržaji i aktivnosti u gimnazijama planiraju se na temelju analize potreba učenika i učiteljeve procjene prije stečenih znanja i vještina.

Učenik odabire informacije prema svojim interesima i potrebama u sigurnom okruženju i u skladu sa svrhom istraživanja, razlikuje primarne i sekundarne izvore informacija, pronalazi informacije u različitim digitalnim „nevidljivim“ bazama, znanstvenim i komercijalnim bazama podataka i knjižničnim katalozima, procjenjuje valjanost informacija u skladu sa svrhom istraživanja, razlikuje pouzdane od

KLJUČNI SADRŽAJI

- oblikovanje izlagačkih i upućivačkih tekstova
- korištenje referentnih izvora informacija
- školska zadaća.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Govoriti/pisati svaku od navedenih vrsta izlagačkih i upućivačkih tekstova na način da budu zastupljeni: upravno-pravni tekstovi (prema formi zakona ili pravilnika kreirati, napisati razredna pravila); tehnički (prikupiti, istražiti i analizirati na satu različite upute i naputke); poslovni (napisati najmanje jedan zahtjev, obavijest). Prema uputama i primjerima pisati/govoriti pouke, želje, molbe, pozivnice, čestitke. Preporuka je raditi ove aktivnosti u skupinama, a radove predstaviti u razrednoj galeriji.

Učenik tijekom nastavne godine piše tri školske pismene zadaće s ispravcima opisnog ili pripovjedačkog diskursa. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Važno je povezati znanja iz IKT-a, osobito poznavanje naprednog pretraživanja interneta korištenjem znakova uz pretraživačke pojmove ("", <>, #, OR,...) ili tekstualnih operatora, kao i pretraživanje određenih formata ili domena.

Sadržaj tematske nastavne cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje: istraživački proces).

Korelacija unutar predmeta: A.II.1, A.II.4.

KLJUČNI SADRŽAJI

- prikaz
- sažetak
- interpretacija
- obavijest
- interpretacijski esej
- javni govor
- diskusija
- intervju
- poslovni razgovor.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Važno je naglasiti potrebu primjerenog iznošenja argumenata i zastupanja stavova, poticati iskazivanje poštovanja prema vlastitoj i drugim kulturama. Poticati učenike na osobno usavršavanje i izvan programskog okvira, kreirati simulirane situacije iz stvarnog života u kojima će vještine argumentiranja, samorefleksije, kritičkog razmišljanja i rješavanja problema biti oprimjerene. Nastavnik, a prema procjeni nastavnika i učenik ili grupe učenika, biraju tekstove pogodne za iznošenje i propitivanje osobnih stavova i argumenata, primjenu retoričkih sredstava i jezičnog bontona.

Povezanost s ishodom A.II.4.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika.

nepouzdanih informacija. Ako učenici trebaju dodatnu pomoć oko naprednog pretraživanja i analize valjanosti izvora informacija ove aktivnosti je potrebno odraditi prije u korelaciji s nastavom informatike ili na satu Hrvatskog jezika.

Važno je kao metode učinkovitog učenja, kad god je to moguće, primjenjivati vizualne i multimedijske prikaze, te prigodno posjećivati institucije kulture i umjetnosti (kazališta, muzeje, arhive,...)

Učenika uputiti da može prikupiti, odabrati i sačiniti zbirku upućivačkih i izlagačkih tekstova, tekstova iz različitih izvora i zbirke tekstova koje može razmjenjivati s drugim učenicima.

Korelacija unutar nastavnog predmeta:

Povezanost s ishodom A.II.2, A.II.3, A.II.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: disk za online pohranu, alati za uređivanje sadržaja; Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: istraživački proces, digitalni izvori informacija, samostalno planiranje i provođenje učinkovitih strategija pretraživanja, metode pretraživanja, organizacija informacija).

A.II.4

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila.

[JZK-4.3.2](#) [JZK-4.3.1](#)

A.II.5

Učenik analizira morfološka i morfostilistička obilježja riječi.

[JZK-4.4.2](#)

A.II.6

Učenik primjenjuje morfološka znanja o promjenjivim i nepromjenjivim vrstama riječi oblikujući tekst.

[JZK-4.3.1](#)

- piše pravopisno ispravne tekstove
- piše pravilno promjenjive i nepromjenjive vrste riječi
- upotrebljava pravogovorna pravila.
- razlikuje morfološku jezičnu razinu od drugih jezičnih razina
- imenuje morfeme po položaju i funkciji
- raščlanjuje riječi na morfeme
- određuje oblikovnu osnovu
- uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf)
- analizira morfostileme na različitim vrstama tekstova.
- određuje gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu
- koristi u govoru i pismu morfološke karakteristike promjenjivih i nepromjenjivih riječi
- primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta
- analizira morfofoneme u odnosu na izvršene glasovne promjene.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pravopisna pravila pisanja promjenjivih i nepromjenjivih vrsta riječi (vlastite i opće imenice; pisanje imenica (veliko početno slovo); pisanje stranih i vlastitih imena, osobnih i zemljopisnih, pisanje čestica)*
- *pravogovor.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *morfem: po značenju - gramatički i leksički morfem; po položaju - korijenski, prefiksalni i sufiksalni; rječotvorni i oblikovni morfemi*
- *morfem, morf i alomorf, izraz i sadržaj gramatičkih i leksičkih morfema; morfemska analiza*
- *morfem i oblik: morfem i osnova; osnova i korijen; struktura osnove; alterniranost osnove (alooosnove; supletivni oblici)*
- *morfostilistika: izražajnost sufikslnih morfema; izražajnost padežnih oblika; izražajnost glagolskih oblika (izricanje apsolutnog i relativnog glagolskog vremena; izražajnost glagolskih načina (izricanje vremena kondicionalom i imperativom).*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pojam gramatičke kategorije: tipovi gramatičkih kategorija: kategorije vrste riječi, kategorije oblika riječi, kategorije položaja riječi i kategorije riječi*
- *kategorije vrste riječi: kriteriji podjele riječi na vrste; promjenjive i nepromjenjive vrste riječi; imenice; gramatička i leksička predmetnost; sklonidba imenica; gramatička obilježja imenica: rod, broj i padež; pojedinačna (singulativna) i zbirna (kolektivna) množina*
- *promjenjive vrste riječi*
- *nepromjenjive vrste riječi*
- *morfosintaksa*
- *morfološka sinonimija odnosno homonimija.*

Kontinuirano pratiti i razvijati kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima naglašavajući ih kao najznačajnije sastavnice jezične kulture.

Kroz projektnu nastavu razlikovati padežni sustav, sustav glagolskih oblika i drugih riječi u kajkavskom i čakavskom narječju u usporedbi s hrvatskim standardnim jezikom.

Provoditi vježbe najčešćih pravogovornih i pravopisnih pogrešaka, izrađivati plakate, podsjetnike, graničnike s ispravno napisanim riječima, sastavljati scenske igre i slično.

Korelacija unutar predmeta:

Povezanost s ishodom A.II.7, A.II.6.

Jezičnim znanjima i vještinama podučava se u konkretnim komunikacijskim situacijama kako bi se stekla sposobnost komunikacije u stvarnim situacijama na primjerenom razini te se stečenim znanjem razvija upotreba funkcija jezika. Važno je da nastavnik u pripremi scenarija (nastavne pripreme) nastavnog sata procjeni razinu potrebnog konceptualnog i proceduralnog znanja učenika, upućuje učenike na korištenje referentne literature u tiskanom i digitalnom obliku: jezični priručnici, rječnik, gramatika, pravopis, jezični savjetnik.

Korelacija unutar predmeta:

povezanost s ishodom A.II.4 i A.II.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta stranih jezika.

Preporučuje se korištenje različitih strategija podučavanja kao i dobro planiranih vježbi, izrada plakata, podsjetnika te u najvećoj mjeri poticanje grupnoga rada i rada u parovima.

Stilsku obilježnost padežnih oblika, osobito izražavanje prostornih odnosa prijedložno-padežnim izrazima, uočavanje sinonimnih i antonimnih nizova preporučljivo je uraditi kroz dobro pripremljene vježbe, projektnu nastavu i referate.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom A.II.4, A.II.5.

A.II.7

Učenik uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika sa standardnim hrvatskim jezikom na potrebnoj razini.

A.II.8

Učenik prezentira činjenice vezane za povijest hrvatskog jezika od početka 16. do kraja 18. stoljeća navodeći najvažnija jezikoslovna i leksikografska djela.

JZK-2.3.3 JZK-2.4.2

- razlikuje organske (mjesne govore, dijalekte i narječja) govore i idiome kao sastavnice svojeg idiolektu
- prepoznaje obilježja zavičajnog govora ili idioma prema standardnome hrvatskom jeziku
- opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja
- uočava morfološke i tvorbene osobitosti hrvatskih dijalekata i narječja u usporedbi sa standardnim hrvatskim jezikom
- komentira upotrebu zavičajnih govora, dijalekata i narječja hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji.

JZK-5.2.1

- objašnjava činjenice vezane za povijest hrvatskog jezika od 16. do kraja 18. stoljeća
- opisuje predstandardna razdoblja razvoja hrvatskog jezika i međudijalekatska prožimanja
- prepoznaje ulogu i važnost prvog hrvatskog rječnika i gramatike
- povezuje standardizaciju hrvatskog jezika s povijesnim okolnostima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- glavne značajke oblikotvornoga ustrojstva kajkavskog, čakavskog i štokavskog narječja u odnosu na hrvatski književni jezik
- tinejdžerski, razgovorni ili kolokvijalni jezik, šatrovački govor, zavičajni govor.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima, video snimkama kazališnih djela, audio knjigama, radio dramama, snimljenim intervjuima organizirati učenje i podučavanje te usporedbu i opisivanje narječja i idioma hrvatskoga jezika. Preporučljivo je bilježiti audio zapisima i transkriptima zavičajne govore. Analiza jezika reprezentativnih književnih djela iz navedenog razdoblja: gramatike B. Kašića i M. A. Reljkovića; rječnici F. Vrančića i I. Belostenca, Ardelio Della Bella, Rječnik, Gramatika Lovre Šitovića.

Organski i neorganski idiomi (standardni govor, žargoni, profesionalni ili stručni, dobni).

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom A.II.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Geografija, Povijest i Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje, istraživački proces, digitalni izvori informacija).

KLJUČNI SADRŽAJI

- prevlast latinice i štokavštine, počeci stvaranja jedinstvenoga hrvatskoga standardnoga jezika
- glavne osobitosti hrvatskoga jezika od početka XVI. do početka XVIII.st.
- *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum: Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmatinae et Ungaricae* (Rječnik pet najuglednijih europskih jezika: latinskog, talijanskog, njemačkog, dalmatinskog i mađarskog), prvi hrvatski rječnik Fausta Vrančića iz 1595. godine i *Institutionem lingue illiricae libri duo*, prva hrvatska gramatika Bartola Kašića iz 1604. godine
- jezična povezanost sjevera i juga - književni koine.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticanjem pisanja referata, multimedijalnih prezentacija u kojima će se prikazivati razvoj jezika pod utjecajem povijesnih okolnosti i upotrebom brojnih digitalnih alata usmjeravati učenike na istraživanje razvoja hrvatskog jezika kroz povijest i naglasiti značaj proučavanja jezika za nacionalni i kulturni identitet.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: B.II.1, C.II.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest i Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju).

B
Književnost i stvaralaštvo

B.II.1

Učenik analizira značajke književnopovijesnih razdoblja: nazive, vrijeme njihove pojave i trajanja, središta, predstavnike, djela, vrste djela.

[JZK-1.4.3](#) [JZK-1.4.2](#)

B.II.2

Učenik uspoređuje književne tekstove na sadržajnoj, izraznoj i idejnoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove.

[JZK-1.5.1](#) [JZK-1.1.1](#) [JZK-1.1.2](#)

B.II.3

Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.

[JZK-1.4.3](#)

- opisuje obilježja pojedinih književnopovijesnih razdoblja
- navodi najvažnije predstavnike i njihova djela
- objašnjava obilježja književnopovijesnog razdoblja u književnom djelu
- izdvaja najzastupljenije književne vrste u književnopovijesnim razdobljima koja se obrađuju
- povezuje obilježja književnih djela hrvatskog naroda s tekstovima svjetske književnosti s obzirom na vrijeme nastanka.
- opisuje strukturu književnog teksta i značajke književnih rodova i vrsta.
- uspoređuje tematski i žanrovski povezana književna djela koja ne pripadaju istim književnopovijesnim razdobljima
- uspoređuje književna djela nastala u istom književnopovijesnom razdoblju
- obrazlaže idejnu razinu teksta
- interpretira književna djela primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane za prozne, poetske i dramske vrste
- razvrstava dominantne književne vrste u književnim razdobljima koja se obrađuju.
- objašnjava književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst uočavajući njegova obilježja u tekstu.
- prepoznaje utjecaj društvenog, povijesnog i kulturnog konteksta na oblikovanje značenja književnoga teksta.
- argumentira na primjerima iz teksta obilježja književnopovijesnog razdoblja u kojemu je djelo nastalo
- uspoređuje obilježja tekstova hrvatske književnosti s tekstovima europske i svjetske književnosti.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *obilježja književnopovijesnih razdoblja i smjerova na pročitanim tekstovima u svjetskoj, hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj književnosti:*
- *predrenesansa i humanizam*
- *renesansa*
- *barok i manirizam*
- *klasicizam*
- *predromantizam i romantizam*
- *šest cjelovitih književnih tekstova za književnopovijesnu, književnoteorijski dijalog i monolog, i usporednu analizu*
- *popis ostalih književnih tekstova za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *obvezne su književne vrste: a) poetske vrste: obilježja lirike, struktura lirske pjesme, tema, motiv, pjesničke slike, ritam, rima, strofa, stih; b) prozne vrste: roman, novela, tema, pripovjedač, tipovi karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje; c) dramske vrste: komedija; drama, struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci*
- *obvezni književni tekstovi za cjelovito čitanje.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *sadržaji su kao i kod B.II.1, književnopovijesna razdoblja: predrenesansa, renesansa, barok, klasicizam, predromantizam i romantizam*
- *obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.*

Preporučuje se induktivni pristup učenju i podučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za predrenesansu, renesansu, barok, klasicizam, predromantizam i romantizam. Nastavnik prema svojoj profesionalnoj procjeni bira ostale književne tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova, koji su primjereni književnopovijesnoj usporedbi, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti. Učenik na osnovi pročitanoga teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.II.2 i B.II.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, Filozofija i međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje (povijesne, kulturološke, socijalne okolnosti).

Učenje i podučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U interpretaciji književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.

Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima koje nastavnik prema svojoj procjeni odabire.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.II.1., B.II.3 i B.II.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (Ja) i Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava).

Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Naglasak je na općem društvenom i povijesnom kontekstu, ukupnoj korelaciji i pronalasku argumenata koji govore u prilog činjenici da književni tekst i žanrom i sadržajem oslikava povijesni, društveni i kulturni kontekst. Jedan od dobrih načina dublje analize tekstova je i usporedba tekstova iz pojedinih razdoblja na više razina (isti žanr - drugo razdoblje, žanrovska zastupljenost u pojedinim razdobljima i sve njihove kombinacije).

Korelacija unutar nastavnog predmeta: B.II.1 i B.II.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, strani jezici i međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje (Društvena zajednica).

B.II.4

Učenik čita književni tekst prema svom čitateljskom ukusu izdvajajući njegove dijelove i prosuđujući njegovo djelovanje na vlastite životne stavove i stavove drugih.

[JZK-2.2.3](#) [JZK-2.4.3](#) [JZK-2.4.2](#)

B.II.5

Učenik analizira strukturu književnih tekstova utvrđujući kako se dijelovi teksta odnose jedna prema drugima ili prema cjelini.

[JZK-1.5.1](#) [JZK-1.2.1](#)

B.II.6

Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut književnim tekstom ili umjetničkim djelom.

[JZK-4.2.2](#) [JZK-4.6.1](#)

- argumentira stav citatima iz teksta u cilju donošenja logičkih zaključaka
- prosuđuje temeljem osobnih zaključaka i zaključaka drugih
- vrednuje ideje i stavove iz djela objašnjavajući njihov utjecaj na osobne životne stavove i stavove društvene zajednice.
- objašnjava autorov način strukturiranja teksta, značenje, estetski dojam i utjecaj na primatelja
- uspoređuje stvaralačke umjetničke postupke i rješenja kod različitih autora
- prepoznaje višeslojnost književnog teksta.
- oblikuje radove, potaknut književnim tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje
- stvara tekst u govorenom ili pisanom obliku na mjesnom govoru ili dijalektu, žargonu ili standardnom jeziku
- žanrovski preoblikuje književni tekst (dramatizira prozni tekst) primjenjujući znanje o žanrovskim i strukturnim obilježjima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *lektirna djela, suvremena književna djela, književna djela prema vlastitom izboru.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kompozicija i struktura književnih tekstova*
- *pjevanja, poglavlja, činovi, prizori, scene, strofe.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *dramske i scenske igre, snimanje (kratke) filmova, crtanje, slikanje i/ ili fotografiranje potaknuto književnim tekstom ili umjetničkim djelom i rješavanje različitih problemskih situacija motivira tekstom ili umjetničkim djelom*
- *strip, rječnik, priručnik, umne mape, plakati.*

	PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA	PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA	PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA
	<p>Doživljaj, interpretaciju i prosudbu teksta učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom koristeći digitalnu tehnologiju u najvećoj mjeri.</p> <p>Korelacija unutar nastavnog predmeta: B.II.2, B.II.5, B.II.6, C.II.3.</p> <p>Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, Sociologija, Filozofija i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (Ja: osobni konstrukti, uvjerenja, izabrana i očekivana zamjedba) i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju: kreativno izražavanje, programi i uređaji za stvaranje i preoblikovanje sadržaja).</p>	<p>Ukazati na važnost razlikovanja tekstova različitih žanrova. Različitim postupcima prema procjeni nastavnika ukazivati na važnost prepoznavanja bitnih informacija vezanih za svrhu i željeni učinak kod primatelja i provjeriti njihovu važnost i točnost.</p> <p>Osvijestiti važnost primjene pravila hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta.</p> <p>Poticati učenika na primjenu prethodnih književnoteorijskih znanja, fokusirajući se na strukturu i formu teksta.</p> <p>Korelacija unutar nastavnog predmeta: A.II.4, B.II.4.</p>	<p>Učeniku se prema sklonostima i procjeni nastavnika daje mogućnost kreativnog stvaralačkog izražavanja kroz medij koji je blizak učenikovu životu, predznanjima, sklonostima, sposobnostima i interesu. Važno je završene radove prema planu u razredu primjereno prezentirati i nagraditi učenika prethodno mu pojasnivši koji su kriteriji vrednovanja.</p> <p>Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.II.4, B.II.2, C.II.2, C.II.3.</p> <p>Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju: kreativno izražavanje u digitalnom okružju).</p>
C Kultura i mediji	<p>C.II.1</p> <p>Učenik procjenjuje sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima.</p> <p>JZK-2.4.1</p>	<p>C.II.2</p> <p>Učenik opisuje utjecaj tekstova popularne i visoke kulture na stvaranje vlastitog kulturnog identiteta.</p> <p>JZK-2.2.3 JZK-2.2.1</p>	<p>C.II.3</p> <p>Učenik prezentira predviđene sadržaje koristeći digitalne medije i vizualno izlaganje podataka.</p> <p>JZK-5.2.1</p>

- objašnjava filmske, kazališne i druge adaptacije književnih djela procjenjujući kako svaka inačica prikazuje književni tekst
- istražuje kako je oblikovan medijski sadržaj i koje su funkcije tih odabira.
- koristi multimedijske sadržaje kao višestruke izvore informacija različitih vrsta.
- opisuje utjecaj tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitoga životnoga stila
- prepoznaje simboliku medijskoga jezika i različita stilska sredstva u medijskim tekstovima
- objašnjava povezanost informacija, ideja, stavova i mišljenja u medijskom tekstu
- razlikuje utjecaj na životni stil primatelja s obzirom na dob, spol uočavajući osobitosti kulturne sredine u kojoj živi
- objašnjava kako tekstovi popularne i visoke kulture utječu na oblikovanje kulturnog identiteta.
- koristi digitalne medije tijekom prezentacije kako bi unaprijedio svoje izlaganje
- prezentira ideje/stavove radi pojačavanja interesa publike
- odabire valjane sadržaje iz vjerodostojnih izvora te sigurne komunikacijske kanale prezentiranja.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *elektronički razredni rječnik, prezentacije*
- *vizualizacije pročitanih književnih djela*
- *filmske adaptacije i usporedba s pročitanim književnim djelom (Don Quijote, Hamlet, Fedra)*
- *aktualne kazališne adaptacije: drama, opera, balet (Dundo Maroje, Hamlet, Candide)*
- *animirani i dokumentarni filmovi, radio drame, radijske i televizijske emisije, tiskani i elektronički tekstovi, stručni i znanstveni radovi.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *isto kao u ishodu C.II.1 s naglaskom na: životopis, autobiografiju, reklamu ili popularnokulturni tekst*
- *kazališna predstava, radio drama, strip.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *aktualni i dostupni digitalni alati: Pixton, Bookcreator, Canva, Newspaperclub, Thinglink, Zeob, WordArt, Miro, Kahoot, Wakelet, Edutorij, Emaze za izradu prezentacija, Linoit je zamjena za ploču, Wizeralat za izradu interaktivnih nastavnih listića, Wordwall za izradu nastavnih listića i kvizova*
- *e-časopisi, e-knjige, e-enciklopedije, obrazovni portali kojima se učenici nisu koristili, informativni portali, stranice muzeja, kazališta, mrežni katalozi knjižnica, digitalizirana građa.*

Aktivnostima ovoga ishoda učenicima se predstavljaju vizualni, auditivni i audiovizualni sadržaji u različitim medijima i formatima. Preporuka je u najvećoj mjeri promicati senzibilitet učenika kao mlade publike, osobito pronalaziti frekventne žanrove radi razvoja kreativnog i kritičkog mišljenja. U svakoj aktivnosti važno je naglašavati kulturu dijaloga, primjerenu argumentaciju i uvažavanje tuđeg mišljenja i vremena.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom C.II.2 i C.II.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena umjetnost, Povijest, Likovna umjetnost i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: suradnja u digitalnom okružju, elektronička pošta, programi i uređaji za komunikaciju i suradnju, disk za online pohranu, alati za uređivanje sadržaja, primjereno ponašanje).

Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima A.II.3. i B.II.6.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okružju: digitalni izvori informacija, organizacija informacija, analiza i kritički osvrt na informacije).

Na poticaj nastavnika i osnovne informacije učenik sam istražuje digitalne alate, sudjeluje na mrežnim seminarima ili se koristi video uputama kako bi književni sadržaj predstavio i obradio. Učeničke radove, zbog preglednosti treba podijeliti u kolekcije, npr. u alatu Wakelet. Prijedlog je napraviti i izložbe stripova, plakata, umnih mapa koje su rezultat rada digitalnim alatima.

Učenik bira alate koji su zanimljivi, atraktivni i bliski vršnjacima i koji ističu tekstualne, grafičke, audio, vizualne i interaktivne elemente u odabranom sadržaju, čine ga zanimljivijim, lakše pamtljivim. Digitalni alati su sredstvo koje se koristi za učenje i podučavanje te nastavni proces čini djelotvornijim, zanimljivijim, kreativnijim, suvremenijim.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju: kreativno izražavanje, programi i uređaji za stvaranje i preoblikovanje sadržaja, izrada prezentacije, e-postera, izrada školskih novina, zaštita vlasništva).

- Srednje
- III

Godine učenja i podučavanja predmeta: 12

A Jezik i komunikacija	B Književnost i stvaralaštvo	C Kultura i mediji
A.III.1	B.III.1	C.III.1
A.III.2	B.III.2	C.III.2
A.III.3	B.III.3	C.III.3
A.III.4	B.III.4	
A.III.5	B.III.5	
A.III.6		
A.III.7		

A Jezik i komunikacija	A.III.1 Učenik analizira strukturalna i jezično-stilska obilježja upućivačkih i raspravljajčkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i namjena.	A.III.2 Učenik osmišljava/kreira govorene/pisane upućivačke i raspravljajčke tekstove različitih funkcionalnih stilova i namjena.	A.III.3 Učenik formulira logičan zaključak tijekom argumentirane rasprave potaknute tekstem.
	<p>JZK-2.3.1 JZK-2.2.2 JZK-1.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje osnovna obilježja i svrhu upućivačkih i raspravljajčkih tekstova koje sluša/čita • prepoznaje informacije i ideje bitne za svrhu slušanja/čitanja • klasificira tekstove različitih funkcionalnih stilova: književnoumjetničkog novinarskog, znanstvenog, administrativnog i razgovornog • koristi se općim i specijaliziranim referentnim izvorima za objašnjenje manje poznatih riječi ili izraza i bogaćenje svoga rječnika • ukazuje na strukturalna obilježja tekstova, dijelove i način povezanosti u cjelinu koristeći se prethodno stečenim znanjem o danim vrstama teksta. 	<p>JZK-4.5.1 JZK-2.1.1 JZK-4.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • imenuje temu i svrhu govorenog/pisanog teksta • objašnjava prethodno usvojena strukturalna i jezično-stilska obilježja danog teksta • koristi referentne izvore citirajući iz njih odabrane dijelove teksta navodi bibliografske jedinice referentnih izvora • primjenjuje informacije potrebne za temu i strukturu teksta tražene vrste • piše prema strukturalnim, sadržajnim i jezično-stilskim smjernicama tekst traženog oblika i namjene • osmišljava govoreni tekst koristeći se govornim vrednotama i retoričkim figurama. 	<p>JZK-4.4.3 JZK-5.1.3 JZK-2.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje tezu o kojoj će se raspravljati • razlikuje u tekstu dokaze (argumente) i protudokaze (protuargumente) za postavljenu tezu • argumentira zauzete stavove različitim načinima: sugeriranim stavovima i podacima iz teksta, prikupljenim podacima iz drugih izvora, ilustrativnim citatima ili svojim osobnim pristupom razumijevanju postavljene teze • procjenjuje svoje stavove u odnosu na stavove drugih sudionika u raspravi • formulira zaključak koji logički proizlazi iz argumentirane rasprave povezujući ga s utjecajem na oblikovanje vlastitih životnih stavova.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *struktura, jezik i stil upućivačkih i raspravljačkih tekstova*
- *vrste tekstova: dokazivanje ili argumentacija, rasprava, esej ili ogleđ, recenzija, kolumna, reportaža, javni govor, molba, priopćenje, usporedni školski esej.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenici trebaju slušati/čitati najmanje jedan tekst svake od navedenih vrsta informativnih tekstova.

Poticati učenike na prepoznavanje informacije vezane za svrhu slušanja/čitanja induktivno na tekstu, a zatim uopćavanjem odrediti strukturu i jezično-stilska obilježja svake od navedenih vrsta.

Poticati učeničku komunikativnost odabirom teksta aktualnog i zanimljivog sadržaja, kojima se poštuje načelo komunikacijske i estetske funkcionalnosti.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima A.III.2 i C.III.3.

A.III.4

Učenik analizira gramatička i stilistička pravila ustrojstva rečenice i teksta.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *osmišljavanje/kreiranje govorenih/pisanih upućivačkih i raspravljačkih informativnih tekstova*
- *korištenje referentnih izvora, citiranje i parafraziranje*
- *retoričke figure: prolepsa, anafora, epifora. retoričko pitanje*
- *školska zadaća.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Tijekom godine učenici trebaju govoriti/pisati svaku od navedenih vrsta informativnih tekstova.

Prepoznavati retoričke figure u tekstovima i uvježbavati njihovu primjenu na samostalno osmišljenim govorenim tekstovima tražene vrste.

Obratiti pozornost na korištenje izvora radi potrebnih informacija i na pravopisna pravila povezana s citiranjem dijelova teksta te navođenjem bibliografskih jedinica.

Ostvareivati kontinuitet pisanja tekstova različitih obilježja i struktura iz prethodnih gimnazijskih razreda i iz ovog ishoda (tekstovi opisnog, pripovjednog i raspravljačkog diskursa, esej ili ogleđ, oblici eseja: interpretacijski esej i usporedni školski esej) kroz tri školske pismene zadaće s ispravicima tijekom nastavne godine. Tekstovi su integracijski povezani s predmetnim područjem Književnost i stvaralaštvo.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: ishod je integracijski povezan s predmetnim područjima Književnost i stvaralaštvo i Kultura i mediji. Povezanost s ishodima A.III.1, A.III.4, A.III.5, B.III.1, B.III.2, B.III.3, B.III.5, C.III.1, C.III.3.

A.III.5

Učenik analizira pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika razlikujući ih od pravila organskih idioma.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *rasprava potaknuta tekstem*
- *dijelovi rasprave: dokaz (argument) i protudokaz (protuargument); logičan zaključak*
- *diskusija i debata.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Istaknuti prije svega značaj rasprave potaknute tekstem kao načina oblikovanja vlatitih životnih stavova.

Realizirati ishod u cilju razvitka učeničkih komunikacijskih kompetencija.

Dopustiti diskusiju kao oblik kritike različitih mišljenja, ali se raspravljanje ne smije pretvoriti u žučnu prepirku.

Poticati učenike na suradničko učenje, rad u paru ili timu.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezati s ishodom C.III.2 ako se radi o medijskom tekstu.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj (Ja: uvjerenja, vanjska i unutarnja kontrola, Ja i drugi: aktivno slušanje u cilju razumijevanja položaja sugovornika).

A.III.6

Učenik prosuđuje povezanost i uvjetovanost povijesnog razvoja hrvatskog jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.

JZK-4.3.1 JZK-1.3.2

- daje primjere za pojedine vrste i podvrste sintaktičkih jedinica povezujući ih s definicijama
- tabelira sve sintaktičke jedinice s obzirom na vrste i podvrste
- primjenjuje morfosintaktička pravila oblikujući diskurs/tekst
- koristi pravilan red riječi u rečenici
- raščlanjuje sintagmatske odnose unutar rečenice i ustrojstvo teksta
- analizira primjere sintaktostilema na tekstovima različitih funkcionalnih stilova.

JZK-4.5.1 JZK-4.4.1 JZK-4.3.2

- primjenjuje pravogovorna pravila povezana s iskazima i diskursima
- primjenjuje pravopisna pravila vezana za sintaktičko ustrojstvo rečenice i teksta
- razlikuje u govoru i pismu sintaktička svojstva standardnog jezika u odnosu na organske idiome
- istražuje sintaktička svojstva dijalektalnih tekstova s naglaskom na zavičajni govor.

JZK-4.4.1

- opisuje činjenice vezane za povijesni razvoj hrvatskog jezika u 19. stoljeću
- objašnjava standardizaciju hrvatskog jezika
- povezuje standardizaciju hrvatskog jezika s povijesnim okolnostima
- izdvaja faze stvaranja hrvatske latinice
- ukazuje na povezanost povijesti materinskog hrvatskog jezika s poviješću ostalih službenih jezika u BiH, ali ukazujući i na njihove razlike
- prosuđuje različite poglede i stavove pojedinih filoloških škola na standardizaciju hrvatskog jezika
- podržava da je materinski jezik najvažnija sastavnica nacionalnog identiteta i kulture.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *sintaksa, sintaktičke jedinice, sintagma, gramatičke veze među sastavnicama spojeva riječi: sročnost, upravljanje i pridruživanje, vrste sintagmi*
- *rečenica i iskaz: članjivost, modalnost, ciljna usmjerenost*
- *obavijesno ustrojstvo iskaza: tema i rema*
- *jednostavna rečenica, gramatičko ustrojstvo rečenice: predikat, subjekt, objekt, adverbijal, atribut i apozicija*
- *složena rečenica, sklapanje surečenica ili klauza povezivanjem, uvrštavanjem i sklapanjem bez veznika ili asindetskim sklapanjem vrste složenih rečenice: nezavisnosložene rečenice (sastavne, rastavne, suprotne, isključne, zaključne), zavisnosložene rečenice (predikatne, subjektne, objektne, priložne, atributne i apozitivne), asindetske rečenice (nezavisnosložene i zavisnosložene), višestrukosložene rečenice*
- *ustrojstvo teksta, konektori i modifikatori*
- *morfosintaksa, sintaksa padeža i glagolskih oblika*
- *red riječi u rečenici*
- *sintaktostilistika i sintaktostilem.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pravogovor na razini iskaza i diskursa: intonacija iskaza prema ciljnoj usmjerenosti i rečenični naglasak s obzirom na obavijesno ustrojstvo iskaza*
- *interpunkcijski znakovi u rečenici*
- *zarez u složenim rečenicama*
- *sintaktička obilježja čakavskog, kajkavskog i štokavskog narječja u odnosu na standardni jezik.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *standardizacija hrvatskog jezika u 19. stoljeću*
- *štokavski govori kao temelj stvaranja jedinstvenog hrvatskog standardnog jezika*
- *grafija i pravopis, značaj Ljudevita Gaja, faze nastanka hrvatske latinice ili gajice*
- *prvi politički govor u Saboru Ivana Kukuljevića Sakcinskog na hrvatskom jeziku i odluka Sabora da je hrvatski jezik "diplomatički"*
- *filološke škole*
- *povijesni razvoj ostalih jezika na prostoru BiH.*

Usvajati metajezična znanja iz sintakse komunikacijskim pristupom povezano s odgovarajućim tekstovima, kad god je moguće.

Ponavljati i ukazivati na sva prethodno naučena gramatička i stilistička znanja.

Provoditi gramatičke vježbe vezane za gramatičko ustrojstvo rečenice i rečenične vrste.

Uvježbavati primjere sintaktostilema prije svega na odabranim tekstovima pisanim književnoumjetničkim stilom.

Poticati učenike na prepoznavanje i primjenu različitih vrsta reda riječi s obzirom na jezični i govorni kontekst.

Učenici sami ili uz pomoć mogu izraditi tabelarni prikaz svih sintaktičkih jedinica, s vrstama i podvrstama, definicijama i primjerima koristeći se IKT-om.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom B.III.2 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Funkcionalna i odgovorna upotreba IKT-a: programi za izradu i predstavljanje sadržaja).

A.III.7

Učenik ostvaruje samostalnu prezentaciju jezičnih sadržaja.

.

[JZK-4.4.2](#) [JZK-5.2.2](#) [JZK-5.2.1](#)

Razvijati kontinuirano kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima kao najvažnijim sastavnicama jezične kulture.

Ponavljati i ukazivati na sva prethodno naučena pravogovorna i pravopisna pravila.

Razvijati ljubav prema organskim idiomima, prije svega zavičajnom govoru, kao živom jezičnom temelju i jezičnom bogatstvu.

Projektna nastava: istražiti dijalektalna obilježja (fonetska, morfološka i sintaktička) zavičajnog govora.

Primjenjivati različite strategije učenja i prikupljanja informacija.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom A.III.4 i svim drugim ishodima iz svih predmetnih područja.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje: istraživački proces).

Usporediti načine pisanja palatalnih suglasnika od početaka grafijskih reformi kod Hrvata do danas.

Razvijati kod učenika svijest o tome da je materinski jezik najvažnija sastavnica nacionalnog identiteta i kulture, obilježavajući značajne datume iz povijesti hrvatskoga jezika: manjim istraživačkim projektima, različitim kreativnim uradcima, posjetima značajnim spomenicima, muzejskim ili knjižničnim postavkama s povijesnojezičnom tematikom ili uvidom u njihovu digitaliziranu građu.

Korelacija unutar predmeta: povezanost s ishodima A.III.5, B.III.5 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest (Hrvatski narodni preporod).

- najavljuje temu jezičnog sadržaja koji će prezentirati
- tumači ključne pojmove sadržaja
- primjenjuje samostalno odabrane primjere za objašnjenje ključnih pojmova
- koristi digitalne medije i vizualno izlaganje podataka da bi strateški prikazao informacije i ojačao razumijevanje prezentacije
- odabire relevantne informacije iz više tiskanih i digitalnih izvora procjenjujući valjanost informacija
- istražuje kroz jednostavnije projekte radi odgovora na postavljena pitanja u sadržaju (uključujući i vlastita pitanja)
- procjenjuje znanstvenu utemeljenost, jasnost i učinkovitost na primatelje prezentiranog sadržaja
- integrira sadržajne dijelove prezentacije u jasan i cjelovit zaključak.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *strategija prezentiranja jezičnih sadržaja*
- *samostalan odabir potrebnih informacija i strategije prezentiranja, samoprocjena i samovrednovanje.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenike na primjenu različitih strategija učenja i rješavanja problema, upravljanje informacijama i kritičko mišljenje.

Razumijevanje naučenog učenik može pokazati izradom prezentacije i objašnjavanjem njenog sadržaja drugim učenicima. Učenik samostalno određuje koje su mu informacije potrebne i kako doći do njih.

Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Na taj način će napraviti samoprocjenu obavljenog zadatka i samovrednovati svoje znanje, ali bi bio poželjan i neki drugi oblik samovrednovanja npr. anketni listić namijenjen učenicima o razumljivosti, učinkovitosti i zanimljivosti prezentiranog sadržaja.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima A.III.4, A.III.5, A.III.6 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje: digitalni izvori informacija, pouzdanost izvora informacija, organizacija informacija, analiza i kritički osvrt na informacije) i Osobni i socijalni razvoj (Ja i drugi: samopouzdanje, samopoštovanje, prezentacijske vještine).

B Književnost i stvaralaštvo	B.III.1 Učenik analizira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst uspoređujući međusobno tematski i žanrovski povezane tekstove iz različitih stilskih formacija i smjerova.	B.III.2 Učenik procjenjuje utjecaj cjelovito interpretiranog književnog teksta na vlastitu osobnost: emotivni svijet i oblikovanje životnih stavova.	B.III.3 Učenik povezuje obilježja dominantnih književnih vrsta unutar proučavanog sadržaja s njihovim specifičnim obilježjima.
	<p>JZK-1.5.1 JZK-1.4.3 JZK-1.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje najvažnija obilježja pojedinih književnopovijesnih razdoblja i smjerova na primjerima književnih tekstova iz hrvatske, svjetske i bosanskohercegovačke književnosti razlikuje tekstove istih tema ili žanrova iz različitih stilskih formacija ili umjetničkih smjerova prepoznaje obilježja književnopovijesnih razdoblja interpretiranih tekstova povezuje prema ključnim sastavnicama na vremenskoj vertikali književnopovijesna razdoblja od klasične književnosti do kraja 19. stoljeća uspoređuje sastavnice svoga nacionalnog kulturnog identiteta u interakciji s drugim kulturnim identitetima. <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>obilježja književnopovijesnih razdoblja i umjetničkih smjerova na primjerima pročitanih tekstova iz hrvatske, svjetske i</i> 	<p>JZK-1.1.2 JZK-1.3.2 JZK-1.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretira cjelovitu strukturu književnoga teksta služeći se prethodno usvojenim ili novim književnoteorijskim pojmovima tumači značenja nepoznatih ili manje poznatih riječi koristeći rječnike (tiskano ili mrežno izdanje) razvrstava prepoznata stilska izražajna sredstva, tumačeći ih u kontekstu razlikuje osnovna značenja riječi od konotativnih značenja uspoređuje nijanse značenja riječi sličnog osnovnog značenja dovodi u vezu likove, njihove postupke i međuodnose u tekstovima koji pripadaju epici ili dramati analizira odnose kraćih dijelova književnih tekstova (strofa, pjevanja, poglavlja, prizora) jednih prema drugima i prema cjelini procjenjuje utjecaj različitih autorskih pristupa obradama najzastupljenijih književnih tema na svoj emotivni doživljaj i misaoni svijet. <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>književnoteorijska analiza književnog djela</i> <i> cjelovita doživljajna, sadržajno-idejna, strukturna i jezično-stilska analiza književnog djela</i> 	<p>JZK-2.1.3 JZK-1.4.3 JZK-1.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> prepoznaje dominantne književne vrste unutar proučavanih sadržaja klasificira različita obilježja pojedinih književnih vrsta i podvrsta koje pripadaju pjesništvu, prozi ili dramati izdvaja specifična obilježja dominantnih književnih žanrova koja su nastala utjecajima različitih stilskih formacija i umjetničkih smjerova integrira specifična obilježja sa skupinom općih obilježja dominantnih književnih žanrova i podžanrova. <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>dominantne književne vrste i njihove usporedbe unutar proučavanog književnopovijesnog i književnoteorijskog sadržaja u pjesništvu,</i>

bosanskohercegovačke književnosti: vremenske odrednice, društveno-povijesni okviri, filozofske podloge, poetike, predstavnici i djela

- **razdoblja i smjerovi: romantizam** (hrvatski romantizam – preporodno razdoblje i Hrvatski narodni i kulturni preporod u BiH), **realizam** (europski realizam, predrealizam ili Šenoino doba, hrvatski realizam, naturalizam i verizam), **modernizam** (europski modernizam – esteticizam: larpurlartizam, parnasovstvo, dekadencija, simbolizam, secesija, impresionizam, bečka moderna; hrvatska moderna, modernizam na prostoru BiH)
- **književna usporedba i prepoznavanje književnopovijesnih obilježja na tekstovima iz različitih stilskih formacija**
- **tri književna teksta za cjelovito čitanje za ostvarenje ovog ishoda su predložci za književnopovijesnu analizu i književnopovijesnu usporedbu, to su prva tri književna teksta prema danom slijedu, od šest cjelovitih književnih tekstova s Popisa književnih tekstova, za tri ključna razdoblja: romantizam, realizam i modernizam**
- **sastavnice kulturnog identiteta.**

uz korištenje poznatih književnoteorijskih pojmova i usvajanje novih – sinestezija

- **najzastupljenije književne teme i motivi i njihove različite autorske obrade**
- **šest književnih tekstova za cjelovito čitanje, koji su spomenuti u prethodnom ishodu, za cjelovitu književnoteorijsku analizu.**

prozi i drami

- **pjesništvo: struktura, teme i motivi pjesnički jezik i stilska sredstva modernog pjesništva; oblici; epskog pjesništva, romantični junački ep; tradicionalno hrvatsko srednjovjekovno pjesništvo, kršćanski likovi i motivi**
- **proza: socijalni i psihološki roman, usporedbe s modernim i suvremenim romanesknim tekstovima, diskurzivni postupak u modernom romanu, unutarnji monolog, slobodni nepravni govor, suvremeni kriminalistički i obiteljski roman**
- **drama: tragedija i pastorala, usporedba tragičnog i arkadijskog, tragikomedija**
- **književna usporedba: opća i specifična žanrovska i motivska obilježja.**

Nastavnik prema svojoj profesionalnoj procjeni bira ostale književne tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova, koji su primjereni književnopovijesnoj usporedbi, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti.

Realizirati učeničke manje istraživačke uratke na temu: Kulturološka, povijesna, vjerska i nacionalna obilježja književnih tradicija na prostoru BiH u drugoj polovici 19. stoljeća.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.III.2 i B.III.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (Hrvatski narodni preporod, Hrvatski narodni preporod u BiH, Hrvatska u doba bana Khuen-Hedervaryja); Filozofija (pozitivizam Augustea Comtea); Likovna umjetnost (realizam i fotografija, secesija) i s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje (Demokracija: kulturni identitet i multikulturalnost, povijesne, kulturološke i socijalne okolnosti).

Ostale tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka bira nastavnik s Popisa književnih tekstova prema svojoj profesionalnoj procjeni, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti.

Naglašavati središnje mjesto riječi u književnom tekstu sa svim njenim značenjima: osnovnim, prenesenim i svim konotativnim značenjima.

Poticati situacije učenja koje potiču stvaranje asocijacija, upotrebu mašte, kreativno mišljenje i umjetničko izražavanje.

Koristiti u nastavi moderne kreativne tehnike (provokacija - tehnika koja zahtijeva mišljenje koje istražuje neobične mogućnosti, sjećanje iz budućnosti - učenici se vraćaju u prošlost i rade intervju sa starim hrvatskim piscem, vođene fantazije - učenici putuju u budućnost opisujući književnost budućnosti).

Kod nastavnikova odabira ostalih književnih tekstova s Popisa književnih tekstova poželjno je osuvremenjivati nastavne sadržaje.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima A.III.4, B.III.1, B.III.3, B.III.5 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Glazbena umjetnost (Claude Debussy, Preludij za Poslijepodne jednog fauna); Likovna umjetnost (impresionizam, ekspresionizam, simbolizam) i s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj (Ja: samomotrenje, ekspresija, stav, samoprikazivanje).

Osobito je važno napraviti usporedbu sadržaja i načina obrade tematski i motivski povezanih književnih tekstova, npr. ideal ženstva u tradicionalnim hrvatskim stihovima je Blažena Djevica Marija, kod Tina Ujevića to je Bogomajka ili besmrtna Beata; rušenje ideala ženstva nalazimo kod Baudelairea u pjesmama iz Cvjetova zla i u Hamletovom odnosu prema Ofeliji kod Shakespearea.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.III.1 i B.III. 2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Vjeronauk/Etika (Čovjek usmjeren prema transcendenciji i Čovjek kao moralni subjekt i moralni objekt).

B.III.4

Učenik analizira svoj literarni doživljaj samostalno prezentirajući slobodno odabrani književni tekst.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-2.2.3](#) [JZK-1.1.3](#)

B.III.5

Učenik kreira stvaralački uradak potaknut književnim tekstom i/ili nekim drugim umjetničkim djelom.

[JZK-4.2.3](#) [JZK-4.2.2](#) [JZK-4.6.1](#)

- izriče osjećaje i razmišljanja potaknute odabranim književnim tekstom
- objašnjava zašto je odabrao taj književni tekst navodeći svoje čitateljske sklonosti i čitateljsko iskustvo
- izražava svoj literarni doživljaj odabranog književnog teksta iznoseći njegov sadržaj i naglašavajući dijelove u kojima je uživao
- stavlja u odnos likove, događaje i ideje s osobnim životnim iskustvima te vremenom i sredinom u kojoj živi.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *učenikov čitateljski ukus i čitateljska kultura*
- *doživljajna i sadržajna samostalna interpretacija i prezentacija slobodno odabranog književnog teksta.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Razvijati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući, koliko to nastavni sadržaj dopušta, njihove čitateljske sklonosti.

Nastavnik odabire s Popisa književnih tekstova ostale lektirne tekstove za samostalno čitanje kod kuće, koje će učenici samostalno interpretirati prema nastavnikovim smjernicama koristeći se književnopovijesnom, književnoteorijskom i usporednom analizom tekstova prema ishodima navedenim u unutarpredmetnoj korelaciji.

Uvoditi na satove lektire modernije kreativne postupke naglašavajući doživljajne aspekte djela te njihov utjecaj na učenikov misaoni i emotivni svijet.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima B.III.1, B.III.2 i B.III.3.

- stvara svoje literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija, nadahnete književnim tekstovima i/ili nekim drugim umjetničkim djelima
- uređuje svoje pismene uratke planiranjem, revidiranjem ili pokušajem novog pristupa
- kreira individualno ili timski ostale oblike stvaralaštva: ilustracije, recitacije, vizualizacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte, stripove, kraće filmove.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književni tekst i/ili neko drugo umjetničko djelo kao motivacija za učeničko stvaralaštvo*
- *literarni uradci različitih žanrova: pjesničkih, proznih, dramskih i diskurzivnih (poveznica s informativnim tekstovima)*
- *literarni uradci različite namjene: individualna potreba za stvaranjem, mape učeničkih literarnih uradaka, školske novine, uradci povodom obilježavanja kulturnih događaja i obljetnica, razna natjecanja*
- *ostali oblici stvaralaštva: ilustracije, vizualizacije književnih ulomaka, dramska uprizorenja, multimedijski stvaralački projekti, strip, kraći film.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prepoznavati i poticati kreativnost kod učenika u nastavi i izvannastavnim aktivnostima.

Ostvarenje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj uradak u školi i izvan škole u stvarnom ili digitalnom okružju.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodima A.III.2, B.III.1, B.III.2, B.III.3, B.III.4 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost (dramska, filmska i medijska kultura), Glazbena umjetnost (u dijelovima programa koji obuhvaćaju stvaralaštvo u navedenim umjetnostima) i s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju: kreativno izražavanje u digitalnom okružju).

<p>C Kultura i mediji</p>	<p>C.III.1 Učenik integrira nove digitalne medije u procese učenja, komuniciranja i stvaralaštva razvijajući svoju digitalnu kulturu.</p>	<p>C.III.2 Učenik procjenjuje utjecaj medijskih sadržaja na oblikovanje individualnih i društvenih stavova i trendova te životnih vrijednosti primatelja.</p>	<p>C.III.3 Učenik procjenjuje utjecaje europskih književnih i općenito kulturnih programa/manifesta na stvaranje hrvatskog kulturnog identiteta.</p>
	<p>JZK-4.4.2 JZK-4.2.3 JZK-2.3.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjenjuje digitalizirane stručne priručnike te digitalizirane referentne stručne tekstove u procesima učenja • uspoređuje tiskana književna djela s njihovim digitalnim žanrovskim i umjetničkim preoblikama: stripizacijom književnosti, filmskim adaptacijama, dramaturzijama • izrađuje audiovizualni zapis vlastite dramaturgije dijela proznog književnog teksta • oblikuje medijske komentare i tekstove izrađujući svoj medijski identitet uz pravila građanskog novinarstva • uređuje blog kao internetski dnevnik ili mrežnu stranicu • prilagođava svoje medijske tekstove različitim kontekstima i zadacima koristeći standardni jezik kada je to potrebno i primjereno. 	<p>JZK-5.2.3 JZK-5.1.3 JZK-5.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vjerodostojne informacije od trivijalnih i komercijalnih medijskih poruka usporedbom više različitih izvora • analizira društveni utjecaj popularne kulture na mlade u odnosu na tradicionalnu i visoku ili elitnu kulturu • kritizira argumentirano i odgovorno različite medijske sadržaje iz javnih, komercijalnih i neprofitnih medija • argumentira vlastite stavove i ideje u različitim medijskim situacijama • modificira svoje stavove tolerirajući druge i drukčije. 	<p>JZK-4.4.3 JZK-2.4.1 JZK-4.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • istražuje utjecaje europskih književnih manifesta/programa stilskih formacija 19. stoljeća na programe u hrvatskoj književnosti • analizira izravne utjecaje francuskih modernističkih smjerova i bečke moderne, boravaka pjesnika u Parizu, Beču i Pragu, na hrvatsko moderno pjesništvo • procjenjuje povezanost i uklopljenost hrvatskog kulturnog identiteta u zapadnoeuropski i srednjoeuropski kulturni identitet.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *digitalna kultura i interaktivnost*
- *novi digitalni mediji u javnoj komunikaciji: internet, mrežna prezentacija, multimedija, virtualna stvarnost, online rasprava, forum, podcast*
- *digitalizirani stručni priručnici i referentni stručni izvori*
- *medijske prezentacije i žanrovske i umjetničke preoblike tiskanih književnih tekstova u digitalnom obliku*
- *stripizacija književnosti*
- *filmske adaptacije književnih tekstova, dramatizacije proznih djela*
- *audiovizualni zapis monologa tijekom vlastite dramatizacije dijela proznog književnog teksta*
- *vlastiti medijski tekstovi, pravila građanskog novinarstva*
- *izgradnja medijskog identiteta*
- *blog kao digitalni dnevnik ili mrežna stranica.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, popularni, znanstveni i stručni tekstovi*
- *auditivni, vizualni i audiovizualni izvori*
- *trivijalne i komercijalne medijske poruke*
- *popularna kultura, mladi kao potrošačka skupina i industrija zabave*
- *tolerancija i uvažavanje drugoga i drukčijega.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *programi/manifesti europskih stilskih formacija 19. stoljeća*
- *programi/manifesti u hrvatskoj književnosti istoga razdoblja*
- *utjecaj francuskih modernističkih smjerova 19. stoljeća i bečke moderne, boravaka hrvatskih modernističkih pjesnika u Parizu, Beču i Pragu, na književnost hrvatske moderne*
- *hrvatski kulturni identitet u odnosu prema zapadnoeuropskom i srednjoeuropskom kulturnom identitetu.*

Uputiti učenike na korištenje mrežnih izdanja: pravopis.hr, gramatika.hr; Rječničke baze riječi Hrvatskoga jezika - Znanje, Hrvatske enciklopedije, Hrvatskog biografskog leksikona online obrazovnih i informativnih portala, mrežnih stranica znanstvenih i kulturnih institucija.

Pratiti trend stripizacije književnosti na primjeru strip-romana Gemma Bovary, prema motivima Flaubertova romana Gospođa Bovary, popularne britanske ilustratorice Posy Simmonds, koji je originalno objavljivan u britanskom The Guardianu.

Upoznati tiskana književna djela preko njihovih umjetničkih i žanrovskih adaptacija (televizijska serija U registraturi, film Ana Karenjina, monodrama Đuka Begović u izvedbi Ive Gregurevića).

Potaknuti učenike na samostalno audiovizualiziranje dramatizacije dijela proznog književnog teksta u obliku kratke monodrame.

Uključivati učenike u izradu vlastitih medijskih tekstova uz pravila građanskog novinarstva.

Poticati učenike na vođenje bloga kao internetskog dnevnika ili mrežne stranice, sa sadržajima iz različitih oblasti koje su predmet njihovih interesa. Ostvarenje ovog dijela ishoda, koji može prerasti u samostalni digitalni poduzetnički projekt, vrednuje se formativno.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: moguća povezanost s ishodima A.III.1, A.III.2, A.III.5, B.III.2, B.III.5, C.III.2, C.III.3

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: suradnja u digitalnom okružju, primjereno ponašanje, Istraživanje i kritičko vrednovanje: digitalni izvori informacija, pouzdanost izvora informacija, Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju, kreativno izražavanje, zaštita vlasništva) i Poduzetnost (Djeluj poduzetnički - projektni prijedlog).

Učenici trebaju uspoređivati medijske tekstove sličnih sadržaja iz različitih izvora: izvan i izvan mrežnih izvora, komercijalnih i neprofitnih, posuđujući vjerodostojnost informacija.

Organizirati online debatu ili forum o nekom aktualnom problemu iz života mladih. Ishod se ostvaruje u skladu s interesima učenika, aktualnošću problematike vezane za društvenu zajednicu, društvene događaje i aktivizam mladih, te digitalnim mogućnostima škole i učenika. Ostvarenje može biti dio učeničkih natjecanja (parlaonica, debatnih klubova u virtualnom okružju). Ostvarenje ovog dijela ishoda vrednuje se formativno.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom A.III.3 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: demokratsko sudjelovanje u digitalnom okružju), Osobni i socijalni razvoj (Ja: uvjerenja, Ja i drugi: fenomeni u grupi, konformizam, odgovornosti, Zdravlje: mentalne poteškoće) i Građanski odgoj i obrazovanje (Društvena zajednica: društvena zajednica, društveni događaji, aktivizam mladih).

Realizirati ishod u obliku eseja na temelju tekstova iz digitalnih izvora.

Korelacija unutar nastavnog predmeta: povezanost s ishodom A.III.2 i C.III.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okružju: digitalni izvori informacija, organizacija informacija, analiza i kritički osvrt na informacije).

- Srednje
- IV

Godine učenja i podučavanja predmeta: 13

A Jezik i komunikacija

- [A.IV.1](#)
- [A.IV.2](#)
- [A.IV.3](#)
- [A.IV.4](#)
- [A.IV.5](#)
- [A.IV.6](#)
- [A.IV.7](#)

B Književnost i stvaralaštvo

- [B.IV.1](#)
- [B.IV.2](#)
- [B.IV.3](#)
- [B.IV.4](#)
- [B.IV.5](#)

C Kultura i mediji

- [C.IV.1](#)
- [C.IV.2](#)
- [C.IV.3](#)
- [C.IV.4](#)

A Jezik i komunikacija	A.IV.1 Učenik prosuđuje vlastita stajališta čitajući/pišući raspravljačke tekstove.	A.IV.2 Učenik kreira različite informativne tekstove i primjenjuje jezične funkcionalne stilove.	A.IV.3 Učenik analizira raspravljačke tekstove iz različitih izvora.
	<p>JZK-2.5.1 JZK-1.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • čita/piše raspravljački esej • razlikuje raspravljačke tekstove od drugih vrsta tekstova • određuje strukturalna obilježja teksta • citira sadržaje u korist vlastite argumentacije • analizira zadani tekst prema uputama • primjenjuje čitalačku kulturu i literarni ukus • procjenjuje vlastita stajališta i svjetonazor prema određenim situacijama i događajima. 	<p>JZK-4.5.1 JZK-4.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje važnost poznavanja pisanja različitih funkcionalnih stilova • razvija vlastiti stil pisanja • razlikuje vrste i oblike komunikacijskih tekstova • navodi bibliografske izvore citirajući dijelove sadržaja iz referentnih izvora • uspoređuje različite funkcionalne stilove prema zadanoj svrsi i namjeni • oblikuje vrste referata u skladu sa zadanim smjernicama • primjenjuje stečena znanja iz drugih predmeta. 	<p>JZK-5.2.1 JZK-5.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasificira važnost informacija tijekom slušanja • razlikuje informacije prema točnosti i svrsishodnosti • uspoređuje svrhu i namjenu zadanog teksta • prosuđuje o vrijednosti vlastitih stajališta • iznosi stav o zadanoj temi • argumentirano obrazlaže tvrdnje i zaključke • poštuje pravila komuniciranja uvažavajući sugovornika • razvija govorničke i organizacijske vještine.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *raspravljajući školski esej*
- *školska zadaća.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavnik mora upoznati učenika s najmanje dva teksta u kojima se može pronaći strukturalna trodijelnost rasprave: teza, antiteza i sinteza ili postavljanje, dokazivanje i prihvaćanje teze.

Pisanje raspravljčkog školskog eseja - učenici se kroz svaki pisani rad pripremaju za završne radove.

Učenik tijekom nastavne godine piše tri školske pismene zadaće s ispravicama. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Teme su sadržajno povezane s predmetnim područjem Književnost i stvaralaštvo.

Korelacija unutar predmeta: B.IV.4, B.IV.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Engleski jezik, Njemački jezik i s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje (Sloboda izražavanja).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *stil i stilistika*
- *funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnoga jezika (književnoumjetnički, publicistički, administrativni, znanstveni i razgovorni stil)*
- *komunikacijski tekstovi*
- *referat kao vrsta teksta.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavnik organizira pisanje tekstova različitih stilova u kojima učenik pronalazi glavne značajke (književnoumjetničkog, publicističkog, administrativnog, znanstvenog i razgovornog stila).

Potaknuti učenike na samostalno korištenje uređaja i programa tijekom pisanja komunikacijskih tekstova i referata. Izbor teme, literature, proučavanje gradiva, uzimanje bilježaka o pročitanome, izrada nacrtu referata. Način navođenja literature i unošenja bilježaka.

Uvažavanje gramatičke, pravopisne i stilističke norme hrvatskoga standardnoga jezika u pisanju je jako važno i neprestano treba učenike podsjećati na to.

Učenici mogu raditi samostalno ili u skupini.

Korelacija unutar predmeta: A IV.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Engleski jezik, Njemački jezik i s međupredmetnim temama: Informacijske i komunikacijske tehnologije (komunikacijski kanali, platforme za zajedničko uređivanje dokumenata) i Osobni i socijalni razvoj.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *debata (rasprava)*
- *kritika*
- *polemika.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potaknuti učenike da naprave istraživanje o zadanoj temi i zajednički prosuđivati o njoj izmjenjujući suprotstavljene misli i kontraargumente - otkrivanje i rješavanje problema. Strategija interaktivnog učenja.

Nastavnik treba poticati različite metode pisanja: bilježenje ključnih dijelova sadržaja, citiranje, konceptiranje parafraziranjem, sažeto konceptiranje.

Uvježbavati pravila rasprave i javni govor. Naglasiti učenicima da trebaju argumentirano iznositi vlastite stavove.

Organizirati rasprave i podsjetiti na poštivanje pravila rasprave, kulture izražavanja i govornih vrednota.

Korelacija unutar predmeta: B.IV.1, C.IV.1, C.IV.2, C.IV.3

Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda integracijski su povezani s predmetnim područjima Književnost i stvaralaštvo te Kultura i mediji (usporedba filma, kazališne predstave, književnog djela, aktualne svestremenske društvene teme).

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest i s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrjednovanje - istraživački procesi, izvori informacija, pouzdanost izvora, virtualne knjižnice).

A.IV.4

Učenik pravilno primjenjuje leksičku normu hrvatskoga standardnog jezika.

JZK-4.5.1 JZK-4.4.2

- objašnjava proces leksičkoga posuđivanja
- određuje vrste leksičkoga posuđivanja
- analizira stilističke vrijednosti značenja leksema
- razvrstava sinonime, antonime i homonime na zadanom tekstu
- razlikuje vremensku i područnu raslojenost leksika
- određuje vrste frazema s obzirom na vrstu riječi, sintaktičko ustrojstvo i prema podrijetlu
- koristi frazeme u svakodnevnoj komunikaciji
- pojašnjava vrste posuđenica navodeći primjere
- oblikuje nove riječi
- razlikuje vrste rječnika i njihovu ulogu (stranih riječi, razlikovni, usporedni, enciklopedijski, frazeološki rječnik i rječnik vlastitih imena i prezimena).

A.IV.5

Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika razlikujući ih od organskih idioma.

JZK-4.3.2 JZK-4.3.1

- prepoznaje dijalekte i naglasak kroz leksičke, gramatičke, fonološke i glasovne promjene
- primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnoga jezika u izražavanju
- povezuje stečena znanja o hrvatskom jeziku kao sustavu
- razlikuje vrste prilagodbe posuđenica
- koristi potrebnu literaturu (pravopis, gramatika, rječnik).

A.IV.6

Učenik analizira raznolikost i povezanost povijesti jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.

JZK-4.5.1

- stavlja u odnos povijesni razvoj jezika s jezičnom suvremenošću
- daje primjer književno-jezičnog bogatstva uvjetovanog povijesnim razvojem jezika
- uspoređuje druge narode i njihove kulture uvažavajući različitosti
- povezuje prethodno usvojene jezične povijesne sadržaje s novim saznanjima
- djeluje u društvenoj zajednici u očuvanju hrvatskog jezika i kulturne baštine.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *izraz i sadržaj leksema*
- *sinonimi*
- *antonimi*
- *homonimi*
- *vremenska i područna raslojenost leksika*
- *međujezični dodiri i leksičko posuđivanje*
- *tvorba riječi*
- *leksikografija*
- *frazeologija i vrste frazema*
- *onomastika*
- *semantostilistika.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati i koristiti strategije interaktivnog učenja i rada na istraživačkom projektu. Preporučuje se suradničko učenje (učenik-učenik, skupina učenika).

Kod učenika poticati organizacijske sposobnosti i snalaženje u timu. Istraživati o razlozima leksičkog posuđivanja, frazemima, antroponimima, toponimima, o uvjetima postanka frazema (sinonimija i antonimija, sintagma i rečenice).

Poticati učenike na volontiranje u knjižnici (školskoj ili gradskoj), upoznavanje različitih vrsta rječnika i načine pravilnog korištenja.

Kreirati vlastiti rječnik u kojem se mogu objediniti učenička istraživanja.

Korelacija unutar predmeta: A.IV.1, A.IV.2, A.IV.3, A.IV.5, C.IV.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Engleski jezik, Njemački jezik, Povijest i s međupredmetnim temama: Građanski odgoj (društvena zajednica, radionice), Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (istraživanje i kritičko vrjednovanje, pouzdanost izvora, virtualne knjižnice, web/stručni časopisi) i Poduzetnost (djeluj poduzetnički, projekt, projektni ciklus).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *pravopis- ponavljanje usvojenih znanja i sadržaja primjena svih prethodno usvojenih pravopisnih pravila*
- *pravogovorna i pravopisna prilagodba posuđenica*
- *leksička norma prema ostalim normama hrvatskoga standardnog jezika.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Potaknuti učenike na primjenu ranije stečenih pravopisnih i pravogovornih pravila rješavanjem različitih tipova zadatakaimisli;

Prijedlog može biti kviz znanja (primjerice pub/učionički/kvizovi znanja ili digitalni kviz znanja). Učenici mogu samostalno pronalaziti različita pravila u jezikoslovnim priručnicima.

Korelacija unutar predmeta: A. IV.1, A. IV.2, A. IV.3.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Engleski jezik, Njemački jezik, Informatika i s međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (komunikacija i suradnja u digitalnom okružju, izvori informacija i pouzdanost, meta pretraživači, virtualne knjižnice).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *hrvatski jezik u 20. stoljeću*
- *društveni i politički položaj hrvatskoga standardnog jezika*
- *Deklaracija o nazivu položaju hrvatskog književnog jezika.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati učenike na korištenje metoda usmenog izlaganja: objašnjavanje, izvješćivanje, spontano iznošenje najvažnijih nadnevaka i događaja).

Korelacija unutar predmeta: C.IV.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest i s međupredmetnom temom: Građanski odgoj i obrazovanje (demokracija, kulturni identitet i multikulturalnost, povijesne, kulturološke socijalne okolnosti).

A.IV.7

Učenik primjenjuje stečene prezentacijske vještine.

[JZK-4.4.2](#) [JZK-4.4.1](#) [JZK-5.2.2](#)

- izdvaja jednostavne i složene sadržaje o jezičnim temama
- iznosi tvrdnju o temi potkrjepljujući ih činjenicama iz relevantnih izvora
- primjenjuje vlastite organizacijske sposobnosti i vještine
- koristi digitalne medije tijekom izlaganja
- sudjeluje u radionicama i projektima u školi i društvenoj zajednici.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *samostalno prezentiranje jezičnog sadržaja.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se poticanje učenika na usmeno i pisano izražavanje, izražavanje vizualizacijama i kreativnim uratkom.

Koristiti komunikacijske tehnologije i suvremene nastavne metode koje će omogućiti aktualizaciju i zanimljivost različitih nastavnih sadržaja.

Korelacija unutar predmeta: C.IV.1, C.IV.4.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Informatika, Likovna umjetnost i s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (Ja i drugi: samopouzdanje, prezentacijske vještine, samopoštovanje), Poduzetnost (Djeluj poduzetnički, projekt, projektni ciklus, promocija) i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Istraživanje i kritičko vrjednovanje, izvori informacija, istraživački procesi, tematski katalozi) i Građanski odgoj i obrazovanje (društvena zajednica, radionice).

B Književnost i stvaralaštvo

B.IV.1

Učenik interpretira književno djelo izgrađujući vlastiti stav o pročitanoj.

[JZK-2.1.3](#) [JZK-1.4.3](#) [JZK-1.4.1](#)

B.IV.2

Učenik strukturira književnopovijesna razdoblja kroz književnu povijest do kraja 20. st.

[JZK-1.2.2](#) [JZK-1.2.1](#)

B.IV.3

Uspoređuje dva ili više različitih tekstova, književnih djela, koristeći nove riječi i izraze.

[JZK-1.3.3](#) [JZK-1.2.1](#)

- uočava različita žanrovska obilježja
- prosuđuje o društvenim, moralnim i kulturnim vrijednostima
- karakterizira likove i njihove postupke
- prepoznaje obilježja novih pojava u drami i kazalištu
- karakterizira autorov stil i način pisanja objektivnim citiranjem teksta
- upotpunjuje rječnik i komunikacijske vještine
- razvija svijest o vlastitim mogućnostima
- uspoređuje svevremenske aktualne teme u interpretaciji književnog djela.
- razlikuje književna razdoblja, njihove vremenske odrednice, tematske značajke i predstavnike
- uspoređuje značajke književnih razdoblja s drugim vrstama umjetnosti i znanosti
- koristi ispravno književno-teorijske pojmove i izraze u izražavanju
- povezuje prethodno gradivo s novim sadržajima.
- usavršava govorničke vještine učenjem novih izraza i riječi
- izgrađuje prezentacijske i organizacijske sposobnosti
- demonstrira o sličnostima i razlikama sadržaja
- analizira usvojena znanja s novostečenim spoznajama
- prepoznaje reprezentativne književne tekstove za određene stilske formacije.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *avangardno i suvremeno pjesništvo*
- *proza (afirmacija novog tipa proze i procvata modernog romana)*
- *strukturalizam*
- *postmoderna, prodor fantastike i povijesti u prozna djela*
- *prema stilskim i tematskim obilježjima: fantastičari, žensko pismo, proza u trapericama, povijesni roman, intertekstualnost*
- *roman eseja, roman struje svijesti, dokumentaristički tip proze*
- *kraći prozni oblici*
- *esejistika s osloncem na filozofiju i znanost o književnosti*
- *pripovjedač u prvom licu*
- *retrospektivna fabula*
- *struktura paradoksa.*
- *drama: antidrama / kazalište apsurda, besmislenost egzistencije otuđenosti u suvremenom društvu i bliskost egzistencijalizmu*
- *dramsko-epski teatar: (efekt začuđenosti), drama filozofske usmjerenosti (intertekstualnost).*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *književna avangarda (ekspresionizam, dadaizam, nadrealizam, imažinizam, kubizam, futurizam, nadrealizam, simultanizam, konstruktivizam.)*
- *ekspresionizam u hrvatskoj književnosti*
- *hrvatska književnost između dva svjetska rata – književni aktivizam*
- *prozno i dramsko stvaralaštvo u europskoj i američkoj književnosti u prvoj polovici i sredinom 20. st.*
- *druga moderna u hrvatskoj književnosti*
- *postmodernizam – suvremena književnost*
- *šest književnih tekstova za cjelovito čitanje su predlošci za proučavanje navedenih književnih razdoblja prema predloženoj slijedu. Nastavnik samostalno odabire ostale cjelovite tekstove ili ulomke s ponuđenog Popisa književnih tekstova prema svojoj profesionalnoj procjeni.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *prepoznavanje različitih obrada najčešćih tema i motiva u skladu s različitim obilježjima pojedinih stilskih formacija*
- *usporedna raščlamba tematski i žanrovski povezanih tekstova reprezentativne književne vrste za određene stilске formacije.*

Nastavnik treba učenicima približiti autorov stil i način pisanja objektivnim citiranjem teksta.

Učenik može odabrati književni lik po izboru i predstaviti se u njegovoj ulozi ili održati jednominutni govor nakon provedene analize književnog djela.

Potaknuti učenike na oblikovanje kraćeg dramskog teksta na temelju usvojenih književnih pojmova i obilježja moderne drame. Uprizoriti dramski tekst.

Kroz različite zadatke, potaknuti učenike da uoče problematiku modernog dramskog teksta, da ga aktualiziraju te predlože društveno prihvatljivo rješenje problema.

Korelacija unutar predmeta: B.IV.2, B.IV.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, Filozofija, Psihologija i s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (refleksija, revidiranje, prihvaćanje vlastitih granica, ekspresija, stav) i Građanski odgoj i obrazovanje (povijesne, kulturološke i socijalne aktivnosti).

B.IV.4

Učenik stvara radove koji su sadržajno, organizacijski, stilski i tematski jasni te primjereni očekivanim postignućima.

[JZK-4.2.1](#) [JZK-5.2.1](#)

Nastavnik samostalno odabire ostale cjelovite tekstove ili ulomke s ponuđenog popisa prema svojoj profesionalnoj procjeni čime se otvara prostor njegove kreativnosti u nastavi. Poželjno je da odabrani tekstovi osuvremenjuju književni sadržaj.

Predlaže se rad na suvremenim tekstovima i izrada vremenske crte.

Korelacija unutar predmeta: B.IV.1, B.IV.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost (ilustracijadoživljaja) i Glazbena umjetnost, Povijest, Strani jezici, Filozofija, Psihologija i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (stav, socijalni utjecaj) i Građanski odgoj (društvena zajednica, događaji, korisnost društvene zajednice, individualni identitet, različitosti)

B.IV.5

Prosuduje važnost književnosti kao umjetnosti riječi za izgradnju vlastite osobnosti na primjeru samostalno odabranog književnog teksta.

[JZK-2.3.1](#)

Nastavnik potiče učenike na prepoznavanje teme i motive u skladu s različitim obilježjima pojedinih stilskih formacija.

Kreirati zadatke pomoću kojih će učenici usporediti dva tematski i žanrovski povezana teksta reprezentativne književne vrste za određene stilske formacije.

Vrlo je važno uputiti učenike da uoče i uspoređuju nove pojmove i izraze u književnosti i drugim umjetnostima.

Korelacija unutar predmeta: A.IV.7, C.IV.1.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna i Glazbena umjetnost, Filozofija i međupredmetnom temom Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

- stvara literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija nadahnute književnim tekstovima
- promatra interpretaciju sadržaja objektivno i subjektivno
- iznosi tvrdnju potkrjepljujućim citatima
- razvija suodgovornost za vlastito učenje i samoprocjenu
- uređuje svoje pismene uratke planiranjem, revizijom ili pokušajem novog pristupa
- kreira individualno ili timski ostale oblike stvaralaštva: recitacije, vizualizacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte.
- uspoređuje književnost s drugim umjetnostima kroz kulturološki, književno-povijesni i vremenski okvir
- prepoznaje umjetničku vrijednost djela za izgradnju vlastite osobnosti
- objašnjava zašto je odabrao taj književni tekst argumentirajući svoj čitalački ukus
- upotpunjuje vlastiti čitalački ukus
- povezuje važnost čitanja i cjeloživotnog učenja.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *stvaralaštvo potaknuto književnim tekstom / umjetničkim djelom.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenika potaknuti da stvara literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija nadahnute književnim tekstovima / umjetničkim djelima.

Učenici mogu individualno ili timski pripremati recitacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte uz facilitaciju.

Korelacija unutar predmeta: A.IV.2, A.IV.5.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost i Filozofija (filozofija apsurdna) i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okružju, kreativno izražavanje u digitalnom okružju, suradnja, komunikacija).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *učenikov čitateljski ukus*
- *književni tekstovi / djela.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenik samostalno odabire temu iz književnosti i povezuje je s drugim umjetnostima kroz kulturološki, književno-povijesni i vremenski okvir.

Nastavnik daje upute pristupu analizi književnog teksta / djela na obrađenim djelima tijekom srednjoškolskog obrazovanja uspoređujući ih s drugim vrstama umjetnosti.

Nastavnik potiče učenika na intertekstualni pristup književnom tekstu.

Avangardna umjetnost (slikarstvo, film i književnost) - povezati sve vrste umjetnosti s književnosti.

Korelacija unutar predmeta: B.IV.1, B.IV.2, B.IV.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost, Glazbena umjetnost, Psihologija, Sociologija, Filozofija, Vjeronauk i međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Osobni i socijalni razvoj.

C Kultura i mediji

C.IV.1

Učenik procjenjuje medijske tekstove i njihov utjecaj na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta.

[JZK-4.2.3](#) [JZK-5.2.2](#)

C.IV.2

Učenik uspoređuje različite medijske sadržaje motivirajući se za otkrivanje novih načina učenja.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-5.1.3](#)

C.IV.3

Kreira vlastite sadržaje odgovorno koristeći društvene mreže, poštujući pravila sigurnosti.

[JZK-5.2.1](#) [JZK-5.1.2](#)

- uspoređuje medijske tekstove, informacije, ideje, stavove, kulturni i povijesni kontekst
- uspoređuje medijske i književne tekstove s različitim žanrovima
- prati tijekove globalizacije i informatizacije
- promišlja o vlastitim postupcima te o kulturnim vrijednostima
- koristi provjerene izvore i sadržaje pri preuzimanju informacija
- razvija sposobnost promatranja, sudjelovanja i stjecanje novih iskustava.
- koristi provjerene izvore i sadržaje iz kojih preuzima informacije
- odgovorno pristupa javnim informacijama razvijajući samopouzdanje
- pronalazi različite metode i strategije učenja
- istražuje o novim informacijama i medijima.
- koristi nove informacije i sadržaje
- kreira raznolike medijske sadržaje
- odgovorno komunicira u virtualnom okružju na temelju pravilnika i uputa o sigurnosti i ponašanju
- promovira odgovornu komunikaciju na društvenim mrežama.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *biografija, autobiografija, dokumentarni filmovi o književnicima, pjesnicima (suvremeno književno stvaralaštvo)*
- *istraživanje o zadanoj temi iz različitih medijskih tekstova.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *radionica kreativnog pisanja (izbor)*
- *intervju, reportaža*
- *film, strip, radijska i televizijska emisija.*

KLJUČNI SADRŽAJI

- *prezentacija, blog, YouTube sadržaj, društvene mreže, Podcast*
- *online debata.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Vrlo je važno navesti i uputiti učenike na uspoređivanje istih sadržaja u različitim medijima: tiskano književno djelo, kazališna predstava, film, biografija pisaca (Gospoda Glembayevi, Prokleta avlija, Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja).

Korelacija unutar predmeta: A.IV.6, B.IV.1, B.IV.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Informatika i međupredmetnim temama:

Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okružju: istraživanje i kritičko vrednovanje), Poduzetnost (Djeluj poduzetnički - projektni prijedlog) i Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava: individualni, kolektivni identitet, različitosti).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Organizirati zajedničku izradu stripa - povezivanje gradiva. Teme mogu biti školske ili učenikov izbor koji je otkrio istraživanjem koristeći medije.

Potrebno je napraviti sintezu srednjoškolskog obrazovanja; napraviti vremeplov kroz književnost i druge vrste umjetnosti. Nastavnik može za ovu namjenu iskoristiti široku lepezu nastavnih metoda za ponavljanje gradiva.

Korelacija unutar predmeta: A.IV.1, A.IV.7, B.IV.2, B.IV.3.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (Stvaralaštvo i inovativnost u digitalno okružje: kreativno izražavanje, zaštita vlasništva) i Poduzetnost (Djeluj poduzetnički - projektni prijedlog).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Poticati individualni ili timski rad za izradu sadržaja i odgovorno korištenje i komunikaciju u virtualnom okružju.

Uraditi učeničku razrednu anketu u kojoj će se izjasniti o zanimljivosti sadržaja kako bi unaprijedili svoja znanja i vještine.

Primjerice, odabrati debatan tim od šest učenika afirmacijski/negacijski tim - jer su se izjasnili da ih zanima unaprijediti govorništvo i kulturu izražavanja u online debati. Drugi tim može istražiti o društvenim mrežama i digitalnom marketingu. Treći tim pisati blog o aktualnim temama u njihovu razredu i slično.

Korelacija unutar predmeta: A.IV.3, C.IV.1, C.IV.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Poduzetnost i Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije.

C.IV.4

Učenik procjenjuje povezanost jezično-komunikacijskog područja i multimedijske komunikacijske tehnologije.

JZK-4.2.1 JZK-4.5.1 JZK-4.3.2

- koristi pravopisna i gramatička pravila u pisanju sadržaja
- prikuplja korisne književne i jezične sadržaje
- unapređuje svoj rječnik
- izražava se punom i jasnom rečenicom
- izgrađuje pismenost stilistički, sintaktički i semantički
- prepoznaje važnost posjeta: kinu, medijskim kućama, sajmovima knjiga i sajmovima modernih tehnologija.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *molba, prijava, životopis*
- *seminarski rad – pisanje završnog rada.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Uputiti učenike da iskoriste prethodno stečena znanja te ih upoznati sa životopisom, prijavom, molbom kao vrstom teksta, ali i pravnim aktom (analiza objavljenih natječaja, simulacija prijave na natječaj, točnost, istinitost, jasnoća, odgovornost, gramatička i pravopisna točnost).

Nastavnik treba organizirati timski rad u kojem će učenici zajednički pronaći natječaj za posao i pravila pisanja. Nakon toga individualni rad - učenici samostalno pišu prijavu, zamolbu i životopis.

Preporuka je da učenici rade i na elektroničkom opismenjavanju - pisano i elektronička (vlastoručni potpis, elektronička pismenost).

Nastavnik tijekom cijele godine učenike priprema i za pisanje završnog rada (pravila pisanja rada i izvori informacija).

Povezanost s prethodno usvojenim znanjima, posebice iz područja Jezik i komunikacija je neizostavna te nastavnik treba učenika stalno podsjećati na to.

Korelacija unutar predmeta: A.IV. 2, A.IV.5, A.IV.7, C.,IV.2.

Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati s međupredmetnim temama: Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije i Poduzetnost.

Hrvatski jezik – Učenje i podučavanje

Predmet Hrvatski jezik omogućuje učenicima razvijanje vještina, stavova i vrijednosti nužnih za život i cjeloživotno učenje. To znači da u svim godinama učenja i podučavanja, na svim razinama, svim učenicima treba ponuditi jednake mogućnosti za razvijanje vještina slušanja, čitanja, pisanja i govorenja. Razvijanje čitalačke pismenosti i kulture izražavanja je preduvjet za razvoj i ostalih vrsta pismenosti, odnosno učenja svih ostalih predmeta i međupredmetnih tema.

Svaki učenik u procesu učenja pripada odjelnoj i školskoj zajednici, ali je i individua sa svojim karakteristikama u procesu učenja. Uključivanje učenika na osobnoj odnosno individualnoj razini preko zadataka kroz koje može izraziti vlastite stavove i mišljenja vodi njegovoj samoaktualizaciji.

Učenici s posebnim potrebama (učenici s teškoćama u razvoju i učenju i daroviti učenici) su dio obrazovnog sustava koji je često sveden na margine te posebnu pozornost treba posvetiti upravo njima. Inkluzija ili uključivanje znači stvaranje takvog okružja u kojem svako dijete ima priliku razviti svoje potencijale. Učitelj/nastavnik prepoznaje granice učenikovih sposobnosti, prilagođava mu ljestvicu postignuća. Svakom učeniku je potrebna odgojno-obrazovna podrška kako bi kontinuirano napredovao u svojim postignućima. Interakcija i komunikacija između učenika i učitelja/nastavnika je ključ uspjeha odgojno-obrazovnog procesa.

Prvi, drugi i treći razred osnovnoškolskoga obrazovanja obuhvaćaju razdoblje početnog čitanja i pisanja. U ovom razdoblju učenika se najčešće motivira kroz igru te mu je potrebno približiti sadržaje kroz njegova iskustva iz svakodnevnog života i okruženja.

Učenje i podučavanje mora uključivati samoinicijativno istraživanje i otkrivanje novih informacija koje će motivirati učenike za angažman i rad. Takvim radom učenik uči kako organizirati rad, osmisliti potrebno vrijeme za usvajanje novih sadržaja i prepoznati vlastite vrijednosti. U kasnijim fazama učenik će naučiti prepoznati i razinu usvojenosti znanja kako bi je unaprijedio pa čak i kritički samostalno vrednovao.

Cilj aktivnog učenja je potaknuti učenika na smisljeno uključivanje u proces učenja i podučavanja što predstavlja sudjelovanje u planiranim aktivnostima i komunikaciji s drugima. Aktivno učenje alternativa je tradicionalnom obliku nastave u kojem je učenje najčešće bilo prikupljanje i reprodukcija činjenica.

Jezično-komunikacijsko područje prema svim suvremenim lingvističkim teorijama daje prednost komunikaciji nad klasičnim izučavanjem gramatike, odnosno daje prednost primjeni gramatičkih, pravopisnih, pravogovornih, leksičkih i stilističkih znanja. Potrebno je napraviti zaokret u načinu podučavanja, odnosno tradicionalnu nastavu u kojoj je učitelj u središtu pozornosti usmjeriti na aktivnu nastavu u kojoj će učenik biti središte odgojno-obrazovnog procesa.

Kreativnost učitelja/nastavnika osobito dolazi do izražaja u fazi planiranja nastave. Pažljivim odabirom aktivnosti učitelj/nastavnik će zainteresirati učenike na aktivnu uključenost u proces učenja što će dovesti do realizacije ishoda učenja i ciljeva predmeta.

Za pružanje kvalitetnih obrazovnih iskustava učenicima je od velikog značenja okružje u kojem žive, rade i uče, a koje treba biti poticajno i primjereno učeničkoj dobi te omogućiti različitu dinamiku učenja pri čemu se uvažavaju i prihvaćaju različita mišljenja, stavovi i vrijednosti. Uzajamni odnosi učenika i učitelja/nastavnika temelje se na međusobnom poštovanju i povjerenju što doprinosi stvaranju pozitivne razredne klime. Tijekom

učenja i podučavanja u razrednome odjelu treba vladati pozitivno i radno ozračje u kojemu učenici osjećaju zadovoljstvo i pripadnost skupini. S druge strane, učitelj/nastavnik mora u svom radu koristiti inovativne pristupe u podučavanju te na taj način kontinuirano unapređivati vlastite kompetencije u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva, a koje će i na učenika djelovati poticajno.

Učitelj/nastavnik kreira proces učenja na način da svi učenici budu aktivno uključeni u proces učenja. Učenici se mogu organizirati i u skupine radi ostvarivanja različitih projekata (individualnih, razrednih i školskih) nadgledanja, planiranja i samoreguliranja vlastitoga napredovanja u usvajanju znanja, vještina i stavova, usvajanju kompetencija. Prvi korak je utvrditi prethodna učenička znanja u cilju povezivanja s novim znanjima koja tek treba usvojiti. Sljedeći korak je odabir odgovarajućih i relevantnih aktivnosti. Odgovarajuće aktivnosti su one koje su prikladne učeničkoj dobi, a relevantne su one aktivnosti kojima se mogu zadovoljiti postavljeni ishodi i ciljevi učenja. Zadatak učitelja/nastavnika je pronaći najbolje metode koje će omogućiti primjenu naučenog. Učenik/učitelj će osposobiti učenike za samostalno učenje, poticati razvoj kritičkog mišljenja, razvijati metakognitivnu svijest kod učenika – mišljenje o vlastitom mišljenju.

Kako bi se dana iskustva mogla učinkovito organizirati u nastavnoj praksi, potrebno je osigurati različite materijale i izvore koje učitelj/nastavnik odabire ili ih sam izrađuje, a može i u suradnji s učenicima. Materijali moraju biti funkcionalni i usmjereni na ostvarenje ishoda i ciljeva predmeta definiranih predmetnim kurikulumom.

Polazišni izvori nastave Hrvatskog jezika različite su vrste tekstova svih funkcionalnih stilova, različitih sadržaja i struktura u različitim medijima. Tekst je lingvometodički predložak koji se nalazi u učenicima dostupnim izvorima (udžbenicima, ali i tekstovima iz drugih izvora koje učitelj/nastavnik može pripremiti). Materijali iz digitalnih izvora koji su dostupni upotrebom IKT tehnologija, podrazumijevaju digitalnu pismenost, a takav pristup motivira učenika za nova saznanja iz različitih izvora.

U nastavi Hrvatskoga jezika potrebno je kontinuirano unaprjeđivati kompetencije da bi se održala visoka profesionalna kvaliteta podučavanja u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva i globalizacije.

Potrebno je omogućiti učenicima fleksibilnost u pristupu, istraživanju i analiziranju informacija iz različitih izvora kako bi mogli primijeniti stečeno znanje za rješavanje problema i donošenje odluka te razvijanje kompetencija potrebnih za cijeli život (komunikacijske, pismene, čitalačke, medijske).

Hrvatski jezik – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu

Nastavni predmet Hrvatski jezik uči se i podučava tijekom svih godina osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Tijekom tog razdoblja zadatak učitelja/nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu je unaprijediti vlastito podučavanje i voditi brigu o osobnosti učenika, poticati njegovo samopouzdanje i motivirati ga za učenje i napredak - vrednovati. Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini ostvarenosti ishoda, kompetencija, znanja, vještina, sposobnosti, samostalnosti u radu, u skladu s definiranim i prihvaćenim metodama. Načine i oblike vrednovanja treba potpuno uskladiti s kurikulskim pristupom nastavnom procesu.

Oblici vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik su: usmena provjera, pisane provjere zadacima otvorenog i zatvorenog tipa, samostalni učenički radovi, eseji, izvješća, projekti, seminarski radovi, rasprave, usmena izlaganja, aktivnost na satu, bilješke o praćenju rada svakog učenika i suradnje s drugim učenicima, učenikova samoprocjena.

Pravilnim odabirom i primjerenom upotrebom pojedinih oblika vrednovanja nastavnik će procijeniti, ocijeniti i evaluirati učenička postignuća u različitim razinama složenosti zadataka i različitim dimenzijama znanja.

Sumativno se vrednuje usvojenost znanja i razvijenost vještina, a prati se i procjenjuje usvojenost općeprihvaćenih stavova i vrijednosti te razvijenost navika i elementi temeljnih kompetencija. Najčešće se sumativno vrednuju postignuti ishodi učenja na kraju određene faze u procesu učenja, na primjer na kraju nastavne teme ili cjeline, polugodišta ili nastavne godine, ali je poželjno što češće davati učeniku mogućnost dobivanja ocjene. Formativno vrednovanje odvija se kontinuirano tijekom izvođenja nastavnog procesa. Važno je uočiti koji oblici rada, koje metode, kakve aktivnosti dovode do postizanja najboljih rezultata. Povratna informacija je ovdje jako važna jer se učenika usmjerava, potiče, redovito prati, savjetuje kako bi kontinuirano napredovao.

Pri tom se uočava odgovarajući način rada za postizanje najboljih rezultata, otkrivaju se darovitosti ili slabosti pojedinog učenika te ga se preciznom povratnom informacijom savjetuje i upućuje na uspješne načine postizanja još boljih rezultata. Samovrednovanje učenika također dobiva ulogu koju zaslužuje, jer je to način da učenik procijeni vlastitu usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u procesu učenja.

Sumativnom ocjenom se vrednuju elementi ocjenjivanja koji proizlaze iz odgojno-obrazovnih ciljeva. Neki od mogućih elemenata ocjenjivanja učenika u postupcima provjeravanja su:

1. *Jezik*
2. *Izražavanje i stvaranje*
3. *Književnost*
4. *Kultura i mediji*
5. *Kultura rada.*

Vrednovanje obuhvaća tri pristupa:

1. vrednovanje za učenje
2. vrednovanje kao učenje

3. vrednovanje naučenog.

Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje su uži pojmovi od pojma vrednovanje. Vrednovanje kao učenje podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces te razvoj učeničkoga autonomnog pristupa učenju pomoću samovrednovanja i vršnjačkog vrednovanja. Vrednovanje za učenje služi unaprjeđivanju i planiranju budućega učenja i podučavanja praćenjem rada učenika. Vrednovanje naučenog je ocjenjivanje razine postignuća učenika. Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje ne rezultiraju ocjenom nego kvalitativnom povratnom informacijom (formativno vrednovanje).

Preporučeni pristup vrednovanju jest koristiti sva tri navedena pristupa vrednovanja. Iako vrednovanje naučenog kao sumativno vrednovanje ne smije biti jedini pristup, on je neizbježan u nastavnom procesu.

Provođenje vrednovanja je važno za poboljšanje, razvoj i napredak svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

